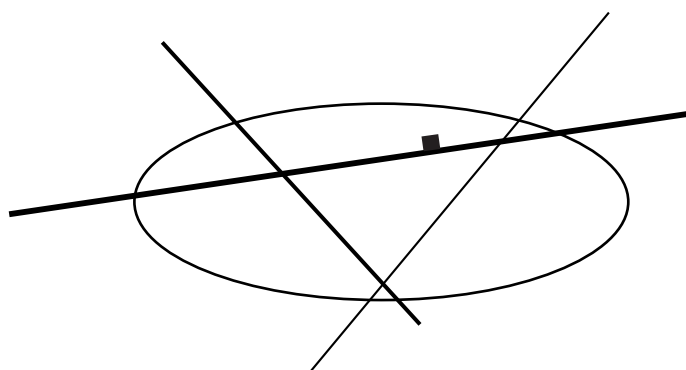

KRAJINA KOLEM ŽELEZNÉHO ÚJEZDU

Bc. Natálie Koliňová

Diplomní projekt

Krajinářská architektura

2020/2021

KRAJINA KOLEM ŽELEZNÉHO ÚJEZDU

Bc. Natálie Koliňová

Diplomní projekt
Ateliér Salzmann - Bečvářová
Krajinářská architektura
FA ČVUT 2020/2021

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Bc. Natálie Koliňová
datum narození: 7.11.1996
akademický rok / semestr: 2020-2021 / letní semestr
obor: Krajinářská architektura
ústav: 15120 / ústav krajinářské architektury
vedoucí diplomové práce: Ing. Klára Salzmann, Ph.D.
téma diplomové práce: Krajina kolem Železného Újezdu

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadáním diplomové práce je řešení území zemědělského objektu Sochorův statek v Železném Újezdu a jeho návaznost na okolní krajinu. Cílem projektu bude krajinářská studie pro zemědělský objekt Sochorův statek, jeho zasazení do okolní krajiny, případná rozšiřování objektu a hospodaření s odpadní a užitkovou vodou. Návrh stanoví řešení pro propojení ekosystémových, hospodářských, rekreačních a vzdělávacích funkcí.

*2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program
Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení*

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Portfolio (formát A4, 2 kopie), plakáty/výkresy (1188x1680) a CD dle požadavků FA ČVUT.

Obsah, rozsah a měřítka výstupů vyplynou z rozsahu řešeného území a určených širších vztahů. Širší vztahy M 1:2000 až 1:5000, detaily konstrukcí.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Součástí diplomového projektu bude fyzický model vybrané části řešené lokality.

Datum a podpis studenta 22. 2. 2021

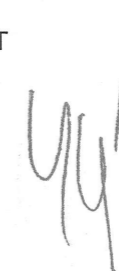
Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

01-03-2021

22. 2. 2021

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala Ing. Kláře Salzmann, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, cenné rady a odborný dohled. Děkuji také Ing. Zuzaně Bečvářové za podnětné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích.

V neposlední řadě patří velké poděkování mé rodině, která mě podporovala při tvorbě této práce i po celou dobu mého studia.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT:	Bc. Natálie Koliňová AR 2020/2021, LS
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) (AJ)	KRAJINA KOLEM ŽELEZNÉHO ÚJEZDU LANDSCAPE AROUND ŽELEZNÝ ÚJEZD
JAZYK PRÁCE:	ČESKÝ
Vedoucí práce:	Ing. Klára Salzmann, Ph.D. Ústav: 15120 / ústav krajinářské architektury
Oponent práce:	Mgr. Alena Smrčková Ph.D.
Klíčová slova (česká):	Krajina, prostupnost, vegetace, farma, pastviny, Brdy, krajinářská architektura
Anotace (česká):	Ve své diplomové práci vypracovávám komplexní krajinářskou studii pro farmu Sochorův statek, zejména vytvářím veřejné prostranství a rozšiřuji okruh působnosti této farmy. Dále se zabývám širšími vztahy v krajině kolem vesnice Železný Újezd, kde řeším problematiku této lokality. V rámci širších vztahů v dané lokalitě se snažím mimo jiné zlepšit prostupnost a obytnost území, umožnit efektivnější zadržování vody v krajině a podpořit biodiverzitu.
Anotace (anglická):	In my diploma thesis I elaborate a comprehensive landscape study for the Sochorův statek farm. Especially I focus on creating of a public area and expanding the scope of the farm. Moreover I work with wider relations in the landscape around the village of Železný Újezd, where I address the problematic areas of this locality. As part of wider relations within the site, I try to improve, among other things, the permeability and habitability of the land, enable more efficient water retention in the landscape and promote biodiversity.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

20. 5. 2021

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
ÚVOD	11
1 ANALYTICKÁ ČÁST ŠIRŠÍ KRAJINY	13
1.1 vymezení území	15
1.2 charakteristika území	15
1.3 přírodní podmínky	16
1.3.1 geomorfologie	16
1.3.2 geologie	17
1.3.3 půdní typy a půdní prostředí	18
1.3.4 vodní režim	19
1.3.5 vegetační pokryv	20
1.3.6 ÚSES	21
1.3.7 klimatické oblasti	21
1.3.8 ochrana přírody a krajiny	22
1.4 sídlo	24
1.4.1 historický vývoj	24
1.4.2 doprava	26
1.4.3 základní informace o sídlech	26
1.5 člověk v krajině	28
1.5.1 kulturní památky	28
1.5.2 turistické body zájmu	29
1.5.3 využití území	30
1.6 vyhodnocení	32
2 ANALYTICKÁ ČÁST ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	35
2.1 zemědělské využití	36
2.2 prostupnost	38
2.3 vodní poměry	39
2.4 vývoj cestní sítě a proměna krajiny	40
2.5 Sochorův statek	44
2.6 územní plán	48
2.7 fotodokumentace	50
2.8 problémy a hodnoty	52
3 NÁVRH	59
3.1 koncepce širší krajiny	59
3.1.1 koncept	60
3.1.2 návrh	62
3.2 farma Sochorův statek	75
3.2.1 koncept	76
3.2.2 návrh	78
4 ZÁVĚR	101
5 ZDROJE	102

PŘEDMLUVA

Železný Újezd a jeho okolní krajina jsou situovány na jihozápadním okraji Brdských lesů. Zdejší oblast byla dříve hojně využívána pro těžbu a zpracování železné rudy. Využití krajiny se během staletí výrazně proměnilo a až do počátku 20. století na řešeném území převažovala malá políčka a drobné pastviny v místech vlhkých luk. V současnosti na těchto místech nalezneme travnaté pláně využívané pro pastvu dobytka.

Krajina kolem Železného Újezdu je díky malé hustotě obyvatel v této oblasti veskrze přírodní. Mozaikovitá struktura a enklávy luk s keřovými porosty východně od Železného Újezdu kontrastují s rozlehlými pastvinami na západě. Zkoumaná oblast se nachází v cenném přírodním území, a proto si žádá citlivý přístup ke krajinotvorbě. Svou prací bych chtěla přispět ke zlepšení života v obci a okolní krajině.

ÚVOD

Díky zdejšímu způsobu hospodaření se tato krajina stala postupem času velice jednotvárnou s charakteristickým rysem v podobě širých pastvin. Zároveň je výrazně omezena prostupnost a obytnost území. Z krajiny vymizely drobné vegetační prvky, které jsou pro tuto lokalitu charakteristické.

Řešené území je tvořeno rozlehlými pastvinami a zemědělským areálem v jeho středu.

Záměrem projektu je vypracování koncepce krajiny respektující dnešní potřeby, možnosti a limity. Klíčovou roli hraje skloubení zemědělství a přírodních prvků s podporou biodiverzity. Lokalita je vnímána jako celek, který vychází z přírodních podmínek, kulturního vývoje a lidské zkušenosti.

Návrhová část vychází z analýzy širší krajiny, která je zásadní pro pochopení jednotlivých vazeb a vrstev. Pro její zpracování byly využity poznatky z průzkumu lokality a shromážděné informace o řešeném území.

Práce se zabývá krajinářskou studií pro rodinnou farmu s přilehlými pastvinami, která řeší několik jednotlivých vrstev. Těmi jsou: prostupnost oblasti a návaznosti na okolní sídla, návrh krajinné tkáně ve vztahu k dalším vrstvám, zpomalení odtoku vody z území, podpora územního systému ekologické stability, dostavba v rámci zemědělského areálu, vytvoření jeho rozhraní a přechod areálu do okolní krajiny.

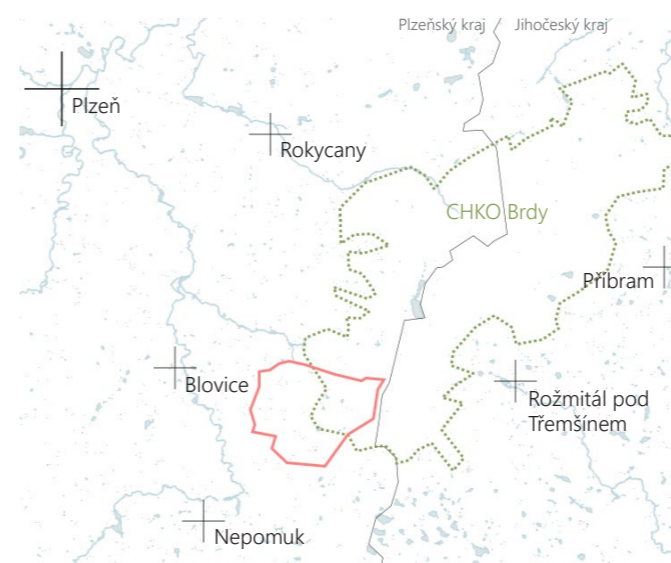
1 ANALYTICKÁ ČÁST ŠIRŠÍ KRAJINY

V první fázi studie byla zpracována analýza širšího území. Charakteristika celé lokality je klíčová pro pochopení jednotlivých vrstev v krajině, prostorových a funkčních vztahů a vazeb mezi jednotlivými prvky. Analýza je zakončena problémovým výkresem, který komplexně a uceleně zhodnocuje místní krajinu. Na konci této fáze bylo definováno cílové řešené území.

1.1 vymezení území

Zpracovávaná oblast se nachází v okrese Plzeň-jih v Plzeňském kraji a je vymezena vnějšími hranicemi katastrálních území: Nechanice u Nových Mítovic, Mítov, Nové Mitrovice, Chynín, Čížkov u Blovic, Zahradka u Čížkova, Přešín a Železný Újezd.

1.2 charakteristika území

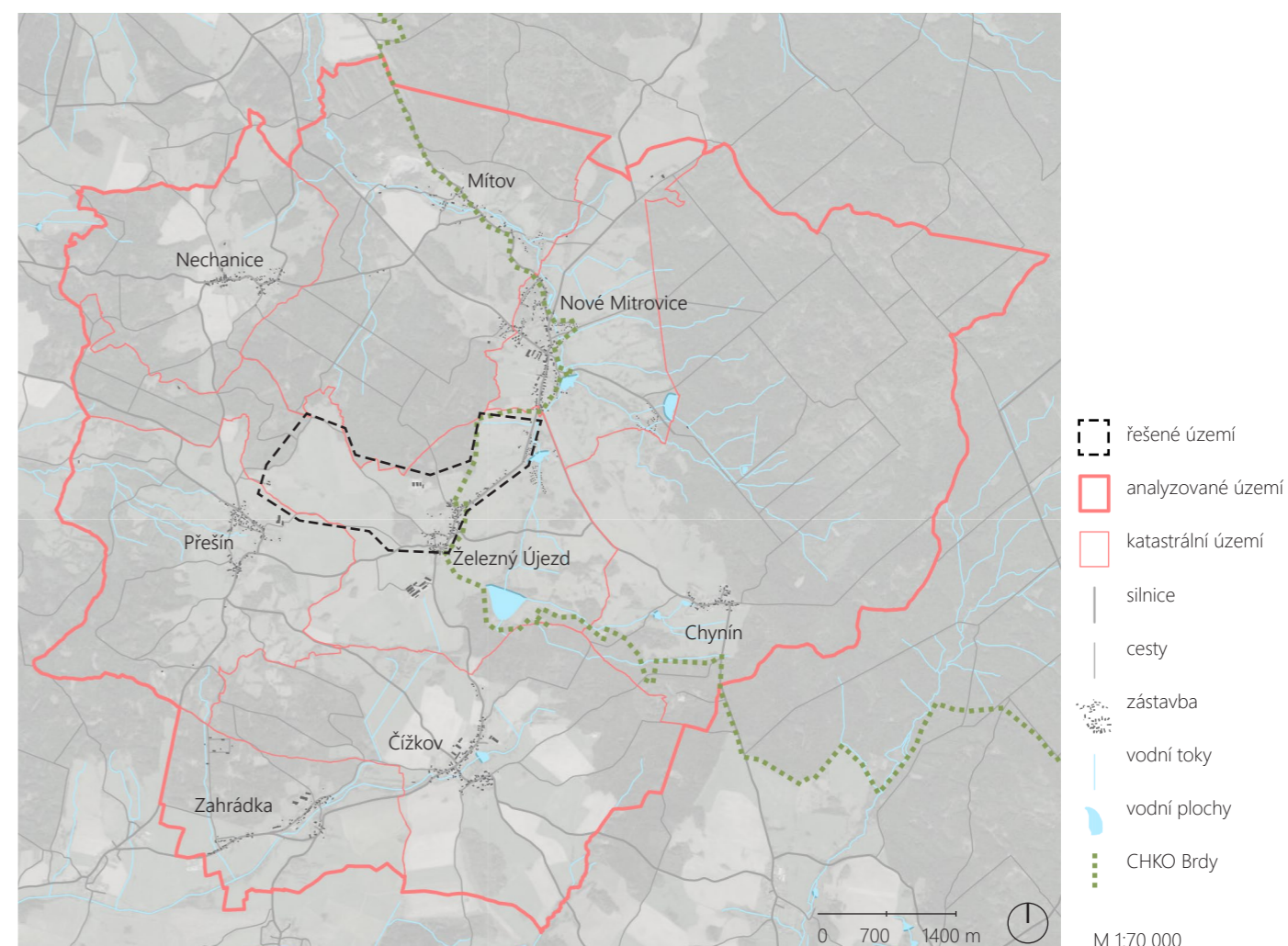
Okres: Plzeň-jih

Obce: Čížkov, Nové Mitrovice

Velikost analyzovaného území: 56 km²

Průměrná nadmořská výška: 560 m. n. m.

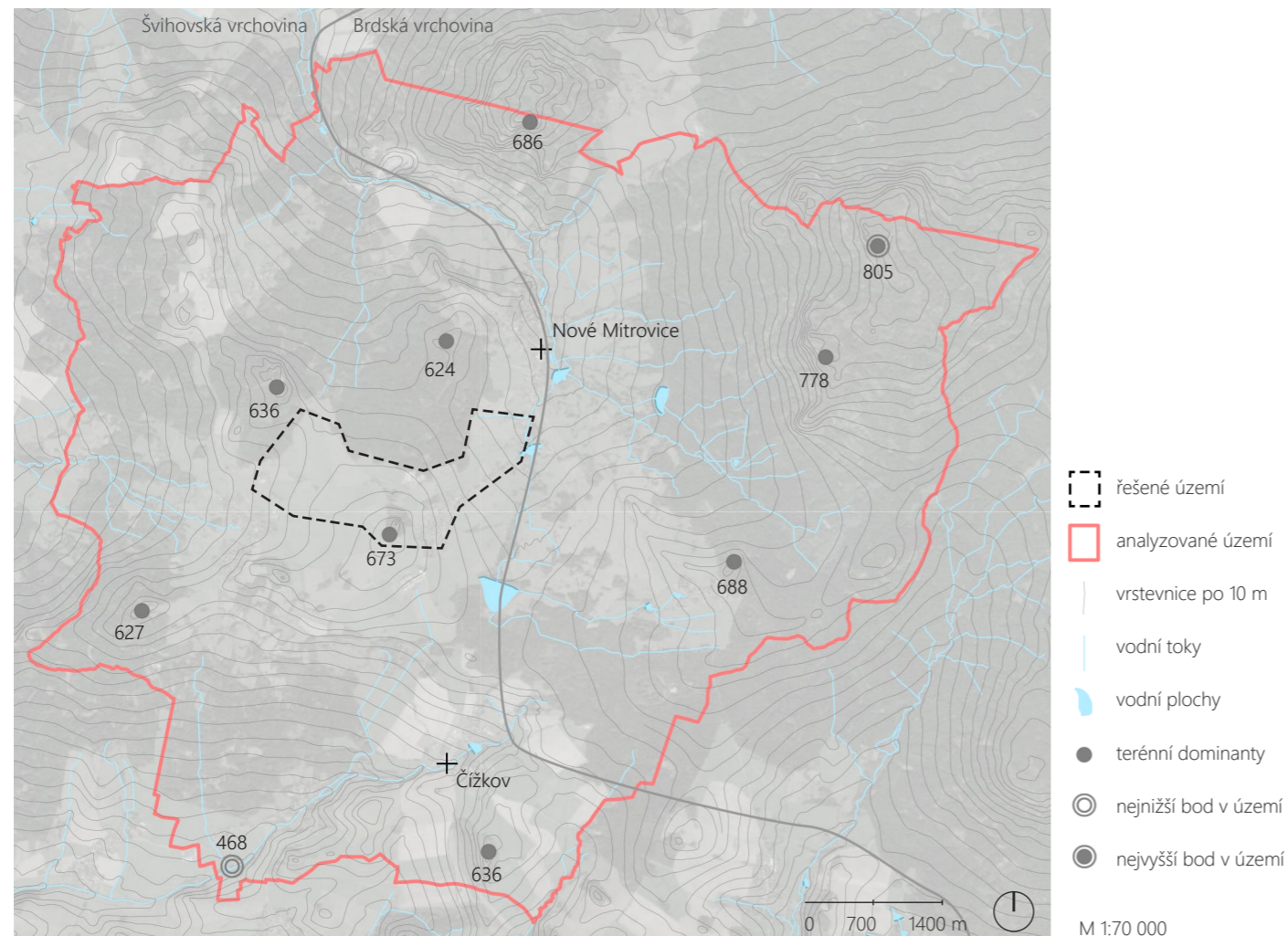
Průměrná hustota zalidnění: 26 obyvatel/km²

1.3 přírodní podmínky

1.3.1 geomorfologie

Nadmořská výška v analyzovaném území se pohybuje nejčastěji okolo 560 m. n. m. Terén není výrazně členitý, avšak je lehce zvlněný. Mírné táhlé svahy jsou nejčastěji orientovány na jih, jihozápad a západ. Území je součástí Poberounské soustavy, která mimo jiné zahrnuje i Křivoklátsko a Brdy. Nejvýše položeným bodem je vrchol Nad Maráskem s výškou 805 m. n. m. Tyčí se v severozápadní části území poblíž Nových Mitrovic a je součástí Brd. Mezi další výškové dominanty patří vrchol Korálka (624 m. n. m.) mezi Novými Mitrovicemi a Nechanicemi nebo vrch Kokšín (684 m. n. m.) severně od Nových Mitrovic. Nejnižší bod s nadmořskou výškou 468 m. n. m. se nachází na Jihozápadě analyzovaného území v údolí Čížkovského potoka.

1.3.2 geologie

Vodní toky jsou v geovědní mapě ilustrovány prostřednictvím světle modrých ploch, které symbolizují horniny nivního sedimentu. Jedná se o oblast Přešínského potoka na západě a Mítovského potoka uprostřed a na severu lokality. Nachází se zde nezpevněný sediment s nečleněnou fluvialní genezí a sedimenty vodních nádrží. Zrnitostně se jedná o hlínu, písek a štěrk. Na tento útvar u Mítovského potoka navazuje v jednotlivých paprscích smíšený nezpevněný sediment, který kopíruje vodní toky vlévající se do Mítovského potoka. Stejně horninové podloží doprovází i Čížkovský potok. Hornina v oblasti má jemnozrnnou strukturu.

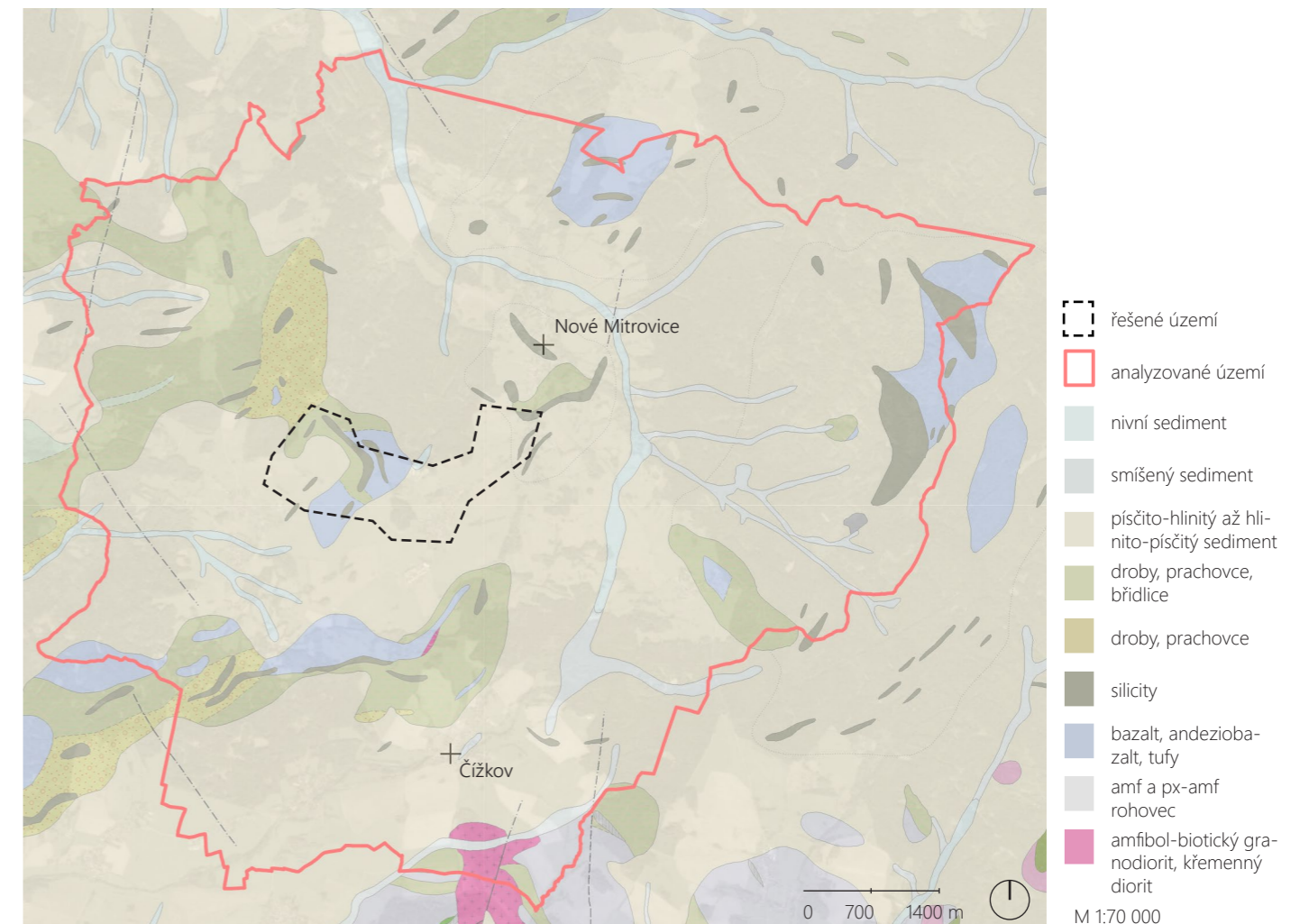
Většina území spadá pod písčito-hlinitý až hlinito-písčité sediment, jedná se také o sediment nezpevněný. Stejně podloží se nachází i na východě řešeného území, v oblasti CHKO Brdy, kde je zrnitost horniny větší. Pohy-

buje se mezi kamenitou až hlinito-kamenitou.

Ve vyvýšených oblastech se vyskytují zpevněné horniny. Jedná se o silicity, droby, prachovce a břidlice. Dále jsou v oblasti k nalezení vulkanity, konkrétně horniny bazalt, andezitobazalt a tufy.

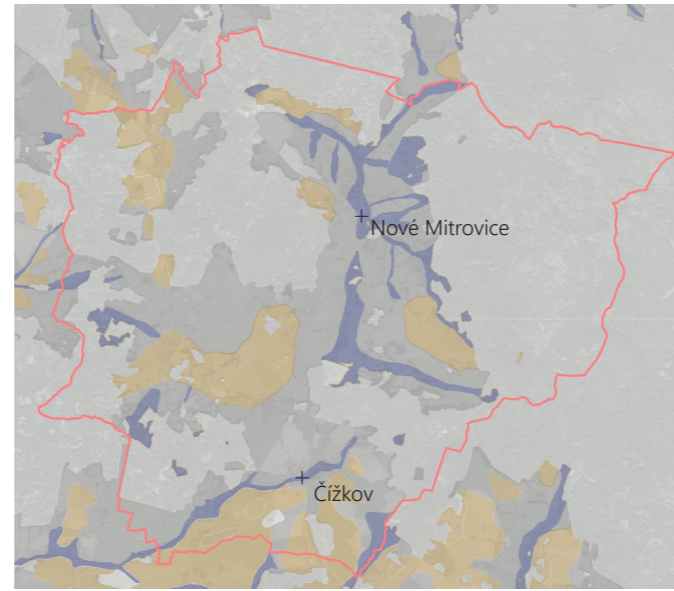
V okolí Čížkova nalezneme horninové typy metamorfity a magmatit hlubinný.

Geovědní mapa

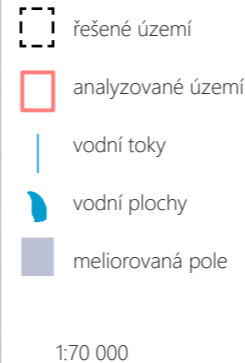
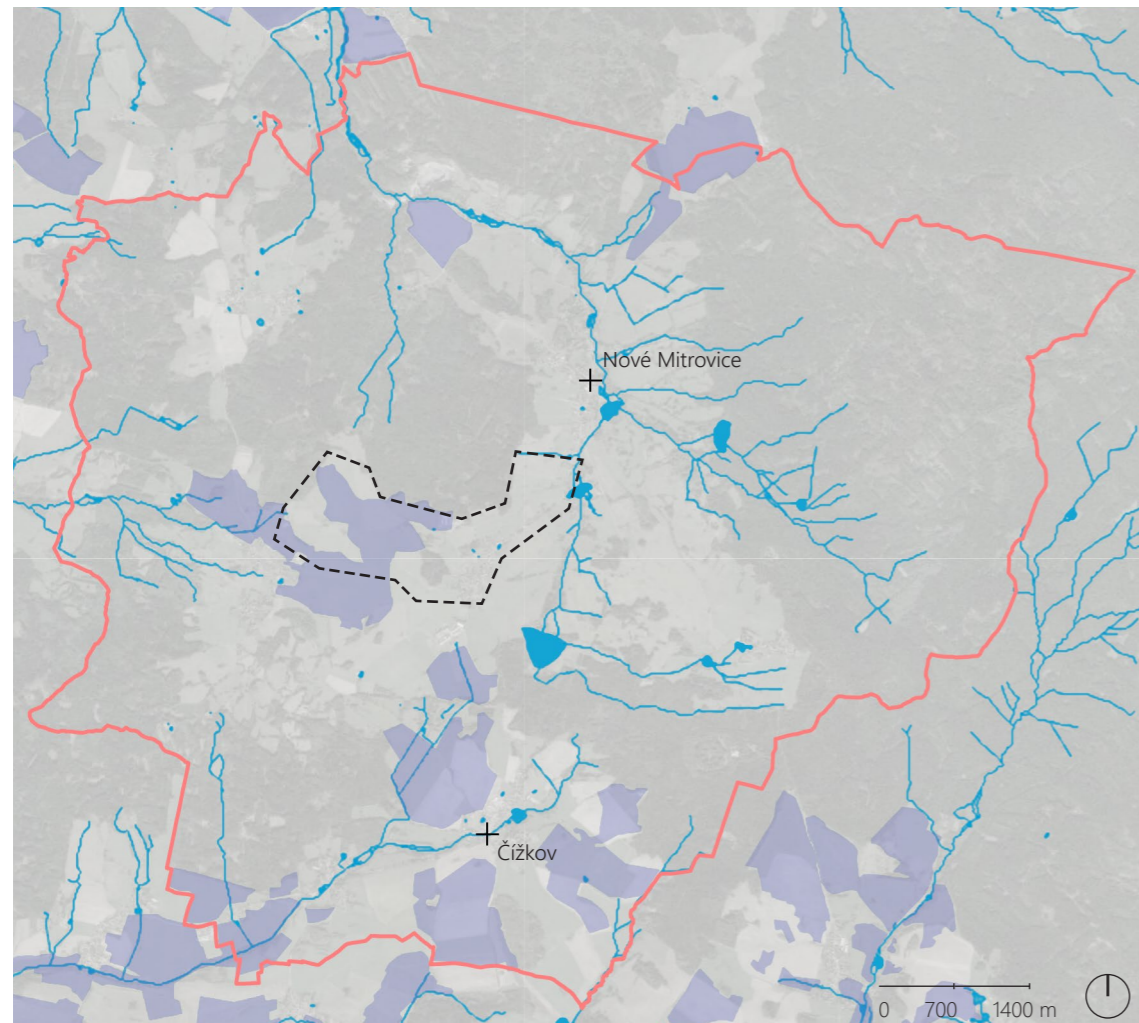

1.3.3 půdní typy a půdní prostředí

Z půdních typů jsou v oblasti zastoupeny pseudogleje, gleje (v okolí vodních toků), kambizemě a podzoly. Terén zemědělských ploch je v tomto území převážně v mírném sklonu a v rovině (tj. 0 až 7 stupňů). Skeletovitost a hloubka půdního horizontu nedosahuje ideálních podmínek pro intenzivní zemědělství. Půda je zde převážně středně až slabě skeletovitá. Z hlediska hloubky můžeme hovořit o hluboké až středně hluboké půdě.

Melliorace orné půdy

1.3.4 vodní režim

Místní krajina je poměrně hojně zásobena vodou. Nachází se zde mnoho menších toků, které odvodňují zalesněné plochy a pomalu, po mírných svazích, vtékají do větších koryt. Také zde nalezneme několik tůní a občasných toků, které protkávají zdejší louky.

V analyzované oblasti se nenachází žádná významná řeka, tudíž zde nejsou zaznamenána záplavová území. Území spadá do povodí Labe, v nižším řádu pak následuje povodí Úslava. Přibližná spojnice obcí Nechanice, Železný Újezd a Chynín tvoří rozvodnici.

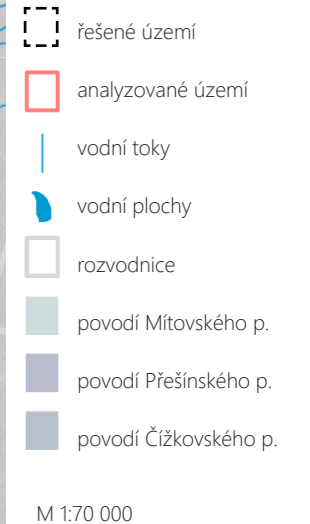
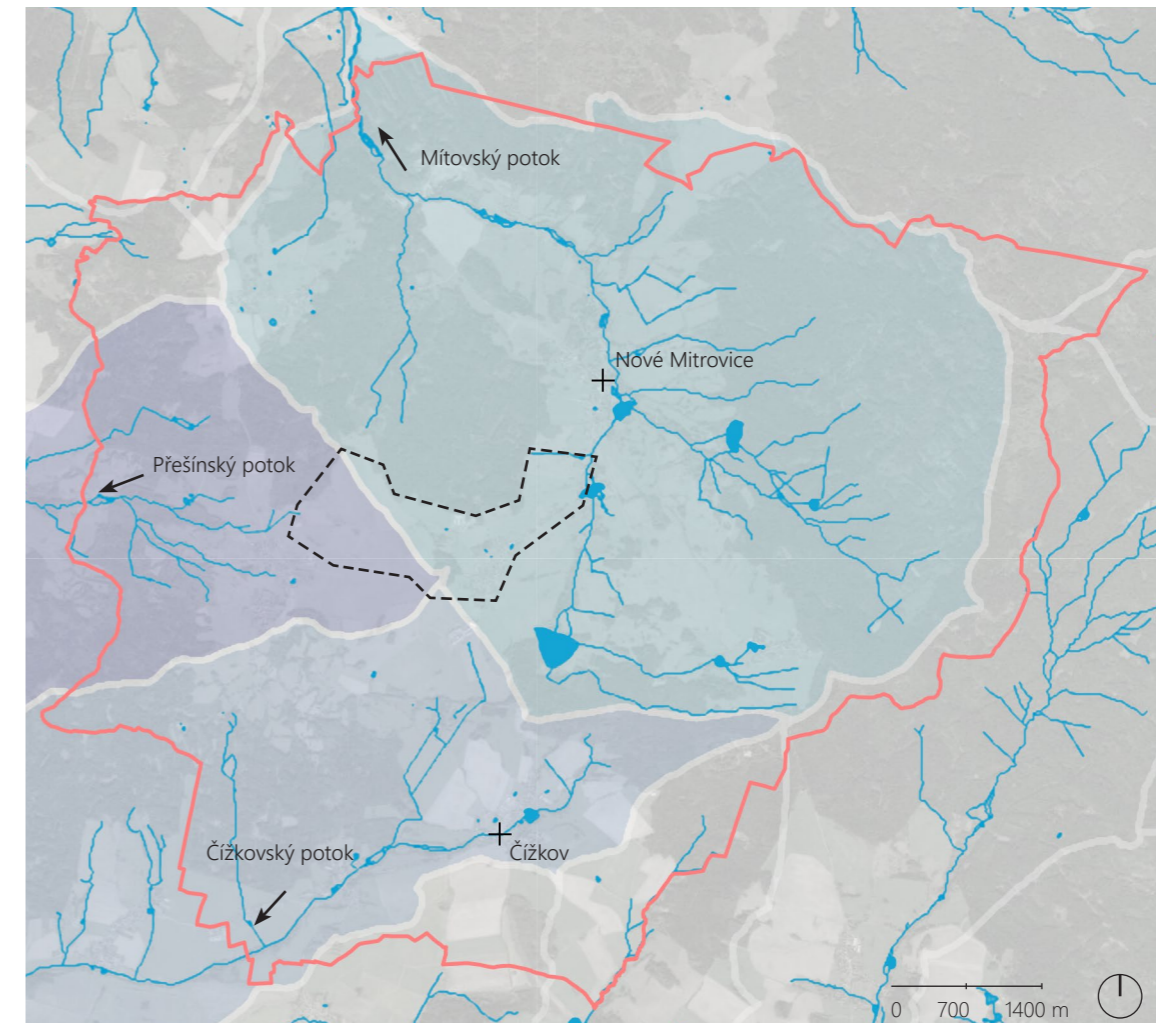
Nejvýznamnějším vodním tokem je Mítovský potok, který odvádí vodu z 54 % území. Dalšími významnými povodími jsou povodí Přešínského a Čížkovského potoka. Voda z tohoto území odtéká do řeky Úslavy, zatímco Mítovský potok se vlévá do Bradavy.

Nachází se zde i několik rybníků. Většina z nich leží na Mítovském potoku či jeho přítoku a tvoří tak rybníční soustavu.

Pro zvýšení výnosu z hospodářských ploch se zde nachází velké procento odvodněných území. Jedná se především o okolí Čížkova na jihu a lokality mezi Železným Újezdem a Přešínem na západě území. Severně od Přešína můžeme nalézt zemědělskou půdu, která je odvodněna zatrubněným melioračním zařízením. Odtok vody v této oblasti je výrazně urychlen a voda tak nemá možnost vsáknout se do půdy. V důsledku zatrubněného melioračního zařízení (abstrahujeme globální klimatické změny) se v této oblasti za poslední léta výrazně snížila hladina podzemní vody.

Opačným případem je oblast Dožínského potoka, kde se nevyskytují žádná meliorační opatření a půda není intenzivně obhospodařována. Nachází se zde mozaikovitá vegetace luk a skupin stromů a keřů, díky kterým je zpomalován odtok vody.

Odtokové poměry

1.3.5 vegetační pokryv

Asi 50 % území pokrývají (dle charakteristiky přírodních poměrů Land cover) jehličnaté lesy. Plochy charakterizované jako městská nesouvislá zástavba se rozprostírají na území sídel Nové Mitrovice, Železný Újezd a Čížkov. Okolo Čížkova se nalézá orná půda. Na hranici CHKO Brdy se nachází pás převážně zemědělského území s příměsí přirozené vegetace. Druhou nejzastoupenější plochou jsou louky s 20 % a jen malé procento analyzované oblasti pokrývají smíšené lesy.

Mezi přírodními biotopy jsou zde nejvíce zachované lesy při východní hranici analyzovaného území. Na tuto oblast navazují sekundární trávníky a vřesoviště s křovinami a vodními plochami v oblasti Úliček a Dožinského potoka. Nachází se zde mozaikovitá struktura, která

zadržuje vodu v krajině a poskytuje výborná útočiště pro obojživelníky a další zvířata. Zdejší papratkové louky jsou známé na jaře rozkvetlými kosatci. Podobnou strukturu s přesahujícími trávníky a vřesovišti nalézáme na západě lokality v oblasti prameniště Přešínského potoka.

Podle geobotanické mapy by se dala oblast rozdělit na čtyři lokality. Květnaté bučiny v oblasti brdských lesů, bikové bučiny mezi Novými Mitrovicemi, Chynínem a Železným Újezdem, acidofilní doubravy na západě s květnatými bučinami ve vyšších nadmořských výškách a oblast luhů a olšin v blízkosti Mítovského potoka.

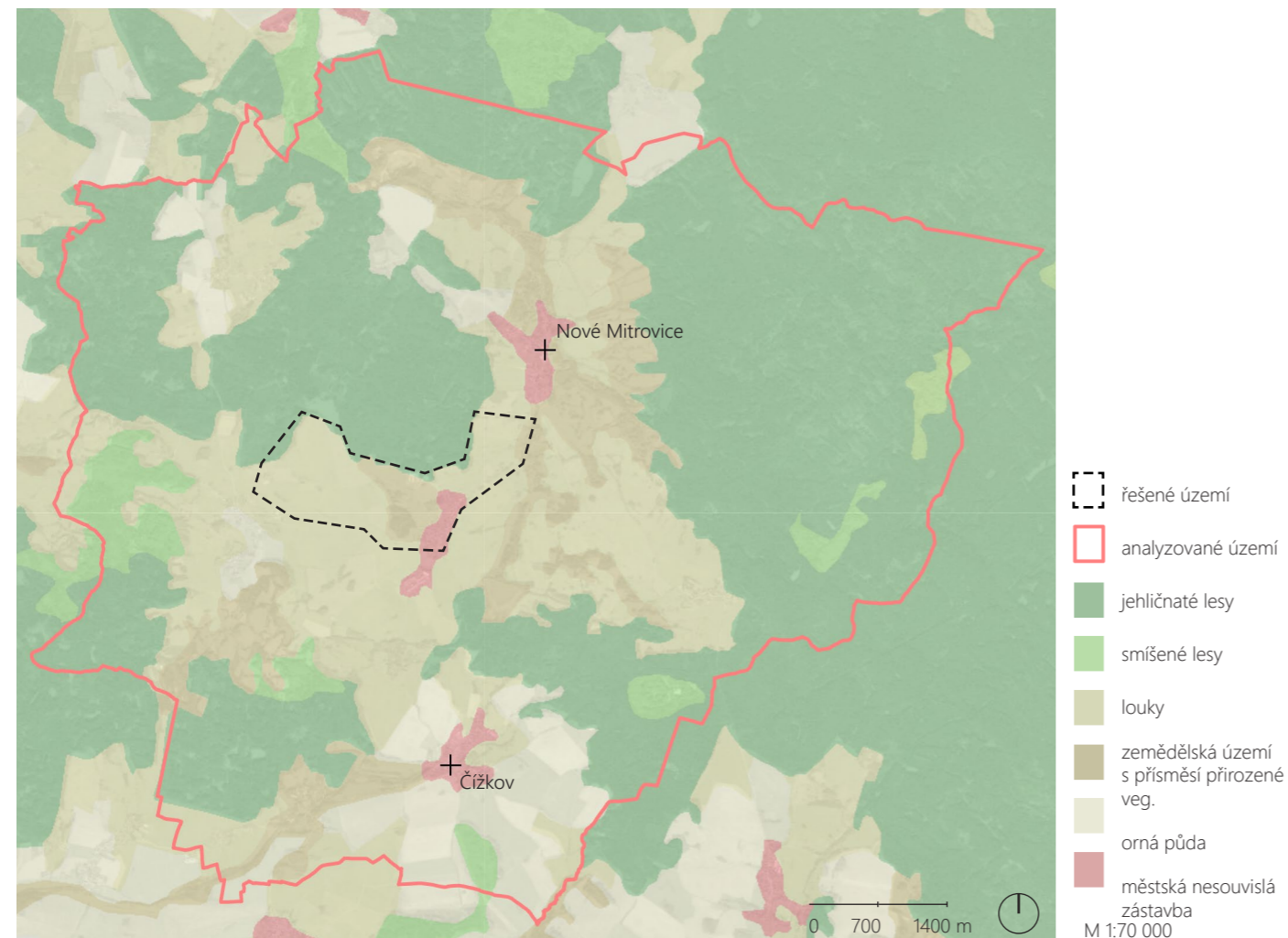
1.3.6 ÚSES

Po obvodu území zasahují do lokality regionální i nadregionální biocentra a regionální biokoridor. Regionální biocentrum je oblast vrchu Hřebeneč u Přešína a oblast Kokšín na sever od Mítova. Nadregionálním biocentrem je část brdských lesů s názvem Tremšín. Územní systém ekologické stability vytváří síť ekologicky stabilních území, zachovává a znovuobnovuje přirozený genofond krajiny a zachovává a podporuje biodiverzitu lokality. (1)

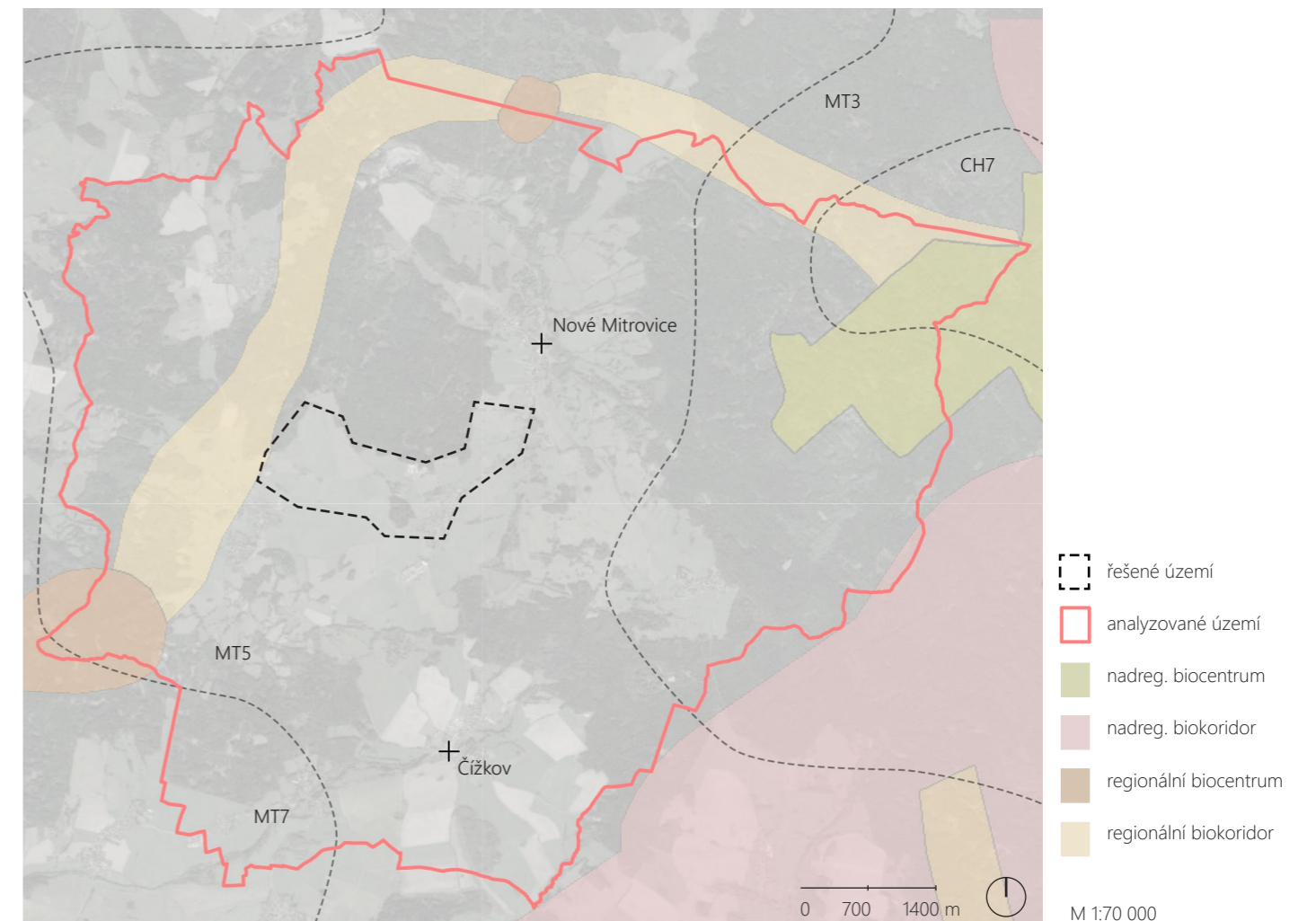
1.3.7 klimatické oblasti

Do území zasahují 4 klimatické oblasti, které se od jihozápadu směrem k Brdským lesům ochlazují. Většina území sahá do mírně teplé oblasti MT5 (dle Quittovy klasifikace), která se vyznačuje krátkým mírným a suchým létem, mírně chladnou a mírně suchou zimou a dlouhým mírným jarem a podzimem (0). Nejteplejší oblast je zastoupena v území Zahrádek, jedná se o mírně teplou oblast MT7 a nejchladnější je v Brdech v oblasti okolo vrchu Nad Maráskem, chladná oblast CH7. V zalesněné lokalitě na východě území se nachází oblast označena jako mírně teplá MT3.

Land cover 2012

ÚSES a klimatické oblasti

1.3.8 ochrana přírody a krajiny

CHKO BRDY

Do zvolené lokality zasahuje CHKO Brdy, která zabírá asi 40 % řešeného území. Brdy byly vyhlášeny jako Chráněná krajinná oblast v roce 2015. Celkem se CHKO rozprostírá na 345 km², z toho 260 km² tvoří bývalý vojenský újezd. Brdy jsou charakteristické lesní krajinou s bezlesými enklávami luk, vřesovišť, pramenišť atd. (2) CHKO je z hlediska ochrany dělena na čtyři zóny na 4 zóny (I – nejvyšší ochrana, IV – nejnižší ochrana). V rámci analyzovaného území nalézáme všechny zóny ochrany. Ze 7 % je to I. zóna, kam spadá EVL V Úličkách, PR Frajmanovy skály a PP Chyninské buky. Největší plochu zaujímá III. zóna s 78 %. Jedná se přibližně o prostor mezi Železným Újezdem, Chynínem a Novými Mitrovicemi.

EVL V ÚLIČKÁCH

Oblast Dožínského potoka mezi obcemi Chynín a Železný Újezd s rozlohou 133 ha se nachází v nadmořské

výšce 605-655 m. n. m. Území je řazeno do evropsky významných lokalit pro komplex bezkolencových a pcháčových luk s pravidelným výskytem zvláště chráněných druhů rostlin. Jedná se o vlhká stanoviště s přechody ke střídavě vlhkým loukám. Vyskytuje se zde řada ohrožených a vzácných druhů rostlin, i zvláště chráněné a významné druhy obojživelníků či bezobratlých. Oblast V Úličkách nebyla nikdy velkoplošně odvodněna, ani výrazně obhospodařována. Díky tomu jsou zde k vidění pestré přirozené louky. Nejedná se o intenzivní zemědělské plochy a území se udržuje kosením a odstraňováním náletových dřevin. (3)

EVL PRAMENIŠTĚ PŘEŠÍNSKÉHO POTOKA

Území prameniště Přešínského potoka s rozlohou 44 ha je označeno za evropsky významnou lokalitu. Nadmořská výška se pohybuje mezi 530 a 595 m. n. m. Jedná se o komplex lesních a lučních společenstev na západně orientovaném svahu. Zároveň jde o regionální

biokoridor ÚSES který přispívá ke stabilizaci krajiny. Na podmáčených stanovištích nalézáme jasanovo-olšové luhy s bylinami mokrých luk a sušší oblasti s hájovou květenou. V sušších místech je vysazován smrk obecný, který narušuje kompaktní porost. Mimo zalesněnou oblast se nacházejí liniové porosty dřevin vysazené kolem malých vodních toků, bývalých cest nebo vlhkých luk. V EVL se vyskytuje rak kamenáč a luční společenstva s úpolínem nejvyšším. Luční porosty jsou ohrožovány přechodem na intenzivní obhospodařování a lesním hospodařením. (4)

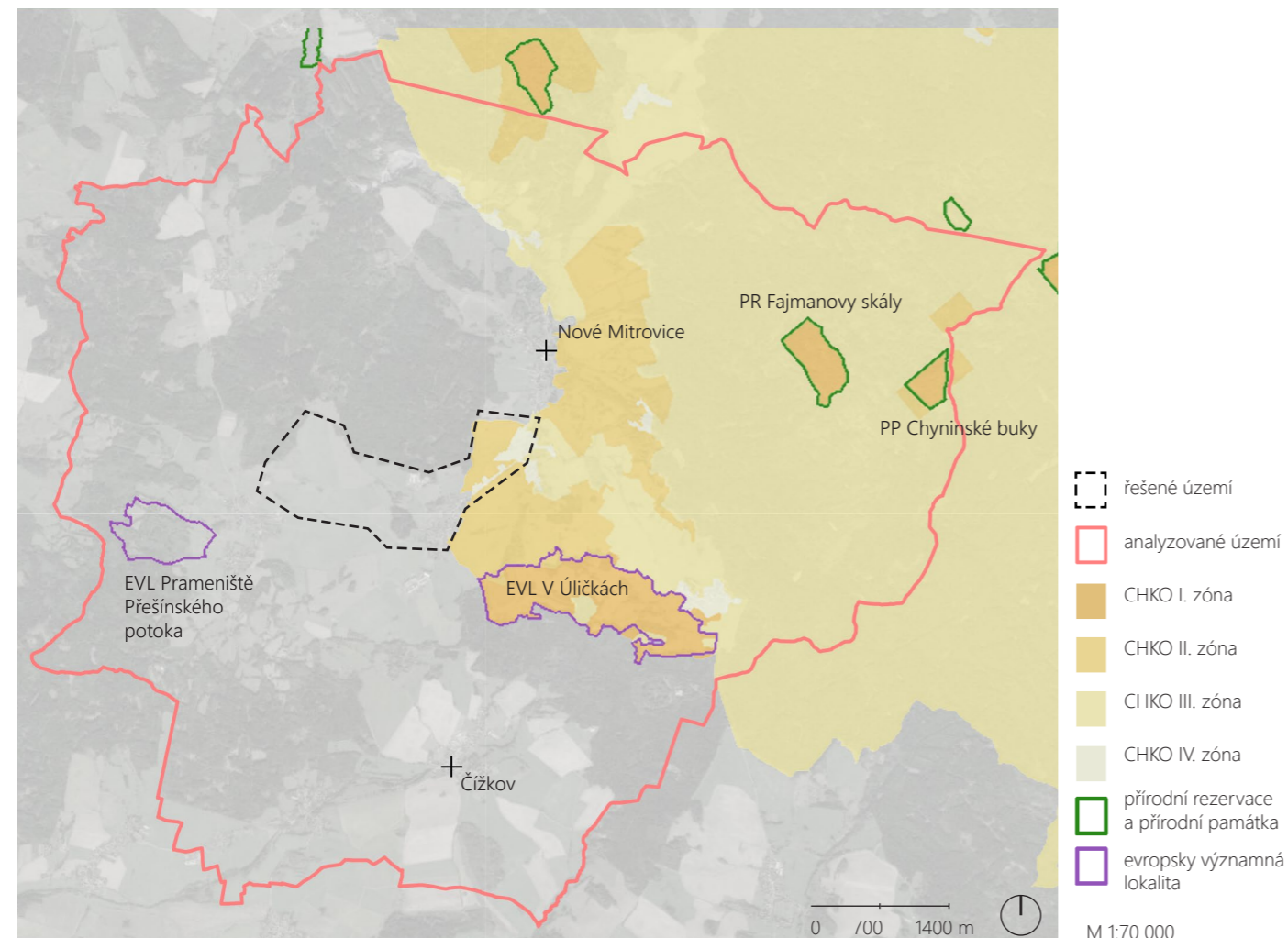
PŘÍRODNÍ REZERVACE FAJMANOVY SKÁLY A KLENKY

Rozloha rezervace činí cca 30 ha a nachází se v nadmořské výšce kolem 740 m. n. m. Předmětem ochrany jsou zde reliktní bory s břízou bělokorou a jeřábem ptačím, a dále jedlobučiny, které jsou narušeny monokulturami borovic a smrků. (5)

PŘÍRODNÍ REZERVACE CHYNÍNSKÉ BUKY

Chyninské buky je oblast charakteristická různověkými buky s odumřelými torzy. Jedná se o květnaté bučiny s bukem a smrkem. Nadmořská výška oblasti o rozloze cca 14 ha dosahuje výšky okolo 750 m. n. m. Fauna je zde hojně zastoupena hmyzem a ptactvem, mezi nimiž je i čáp černý. (6)

Chráněné oblasti

1.4 sídlo

1.4.1 historický vývoj

Počátky soustavného osidlování oblasti lze datovat od 12. do 14. století. Od konce 14. století již byly všechny osady v současné oblasti do určité míry osídlené trvale žijícím obyvatelstvem.

V okolí obcí Mítov, Nechanice, Nové Mitrovice a Planiny se již od první poloviny 17. století dolovala železná ruda. Pec stávala v Mítově od konce 17. století u mlýna čp. 14. Díky hutnictví se obec začala kolem roku 1700 značně rozrůstat, v roce 1713 bylo v Mítově již osm stavení. O rozmachu železářské výroby v této oblasti svědčí i výskyt povolání hutníka, pekaře a uhlíře v roce 1713, ale pracoval zde též panský šenkýř a panský mlynář. Na místě s názvem „Na stříbrných horách“ se v první polovině 18. století dokonce dolovalo stříbro, naleziště však nebylo velké, a proto byla těžba záhy ukončena. Práce na polích, kterých zde bylo málo a jejich půda byla navíc kamenitá a neúrodná, tvořila jen doplňkovou činnost obživy místního obyvatelstva napříč staletími.

Hutnictví hrálo v životě obyvatel obce klíčovou úlohu a zabývalo se jím v dobách největšího rozkvětu této činnosti (1850-1880) 114 dělníků, kteří ročně vyrobili 13 100 centů litiny a železa v ceně více než 52 000 zlatých. Ústup hutnictví sledujeme s koncem 19. století. Železná ruda se v oblasti od počátku 20. století netěží.

V Nových Mitrovicích, v místě, kde stávala kolna na materiál železné huti, byla v roce 1868 zbudována sklárna fungující až do roku 1931. Mnoho zdejších obyvatel našlo v této sklárně obživu a pro její provoz byli povoláni skláři také z Pelhřimovska, Pacovska a dalších míst. Pozůstatkem sklárny je dnes již jen vysoký komín.

Cesty místních obyvatel v průběhu 17.-19. století většinou směřovaly do Nových Mitrovic, kde byla škola, fara s kostelem, pošta, kempelka a četnická stanice.

Oblast byla ve 20. letech 20. století silně ovlivněna 1. pozemkovou reformou. Orná půda byla přerozdělena a fragmentována, což zapříčinilo vznik malých políček. Po komunistickém puči, především v 50. letech, kdy začala kolektivizace zemědělství byla pole (i další rozdrobené pozemky) opět spojována a převáděna do státního vlastnictví. Koncem 70. let již byla velká část pozemků meliorována a uzpůsobena pro velkozemědělskou produkci. Vzhledem k množství lokalit, těžko dostupných zemědělské technice, zaznamenáváme ve zkoumané oblasti během 20. století narůst zalesněných ploch. (7)

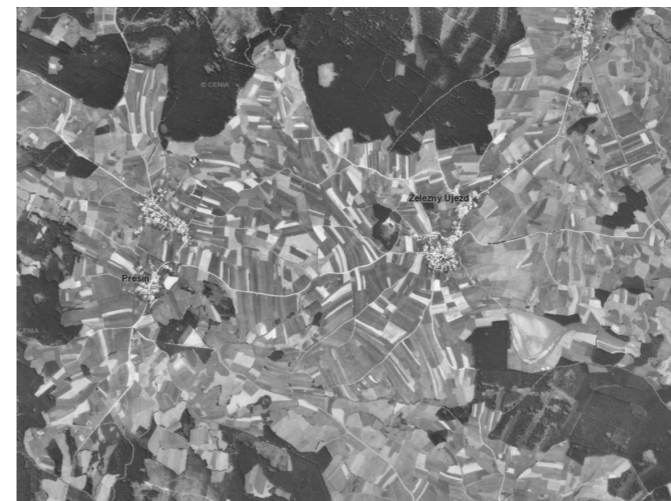

I. vojenské mapování 1764-1768 a 1780-1783

současný ortofoto snímek

Na mapě I. Vojenského mapování vidíme jádrové oblasti sídel s podobně znělými jmény jako dnes. Okolí Mítovského potoka není zdaleka tak zalesněno jako v současnosti. Podél toku zmizelo několik drobných přehrad, stejně tak zanikla jedna menší vodní plocha na toku Dožínského potoka.

Ortofoto snímek z roku 1952

současný ortofoto snímek

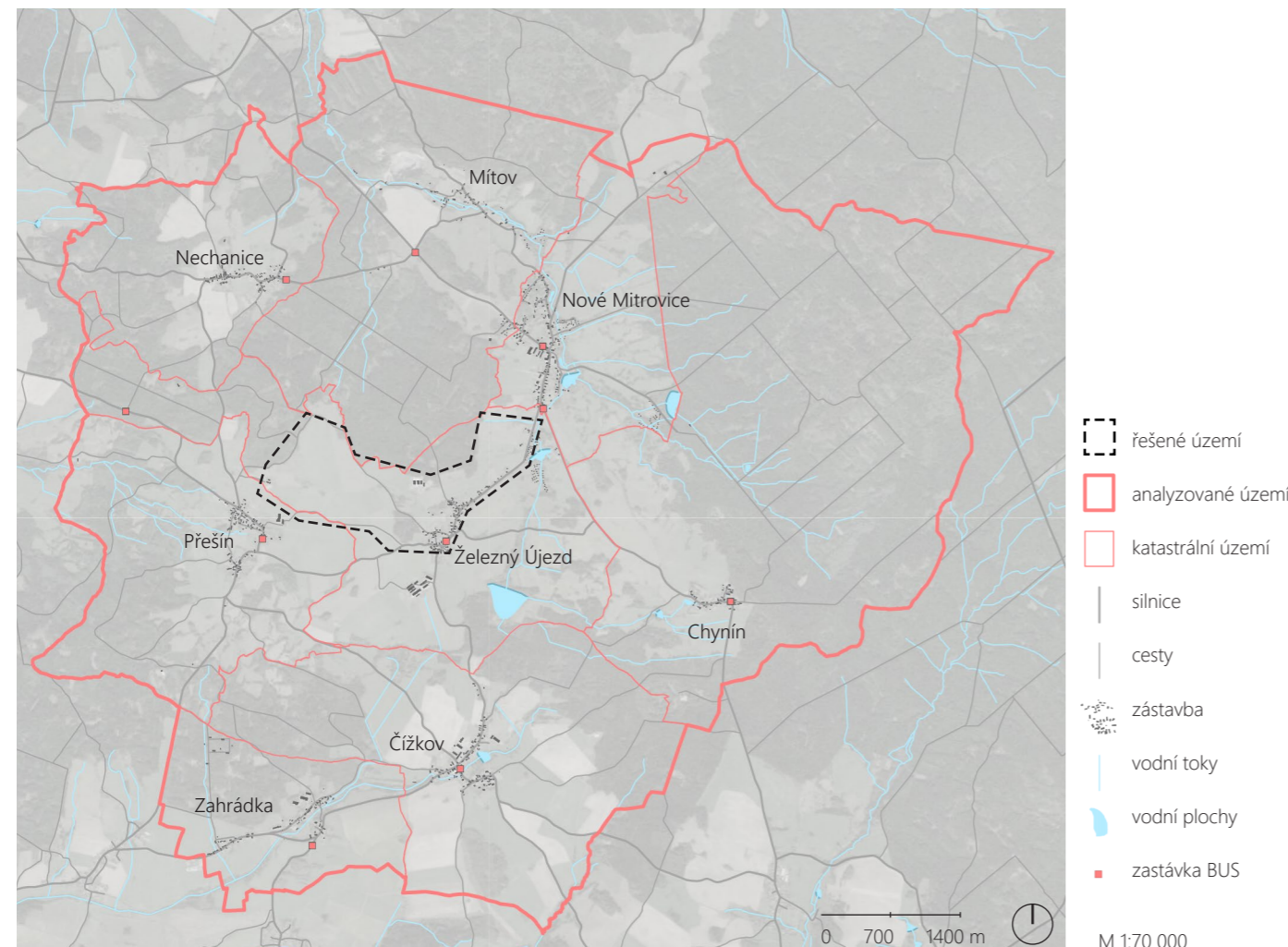
Mapy zachycují území okolo Přešina a Železného Újezdu. Na porovnání leteckých snímků z roku 1952 se současnými lze vidět rozdílné velikosti jednotlivých polí. Na snímku z padesátých let jsou patrná malá políčka s různými plodinami. Na současném ortofoto snímku se nachází velké zemědělské celky, se kterými je úzce spojena meliorace krajiny. Během posledních padesáti let

došlo k mírnému zalesnění oblasti okolo Úliček, drobných vodotečí, cest a dalších míst špatně přístupných pro zemědělskou techniku. Je zde vidět i změna v sídlech. Byla vybudována chatová oblast u rybníka Dožín u Nových Mitrovic a tři zemědělské objekty.

1.4.2 doprava

Dopravní infrastruktura oblasti sestává z jedné komunikace 2. třídy (II/177 Hořehledy-Lnáře). V rámci zpracovávané oblasti prochází tato komunikace obcemi Nové Mitrovice a Chynín. Mezi jednotlivými vesnicemi slouží jako spojnice silnice 3. třídy, tedy místní komunikace. Nejbližší komunikace 1. třídy prochází Spáleným Poříčím, případně Nepomukem. Daná oblast je vzdálena od nejbližšího nájezdu na dálnici cca 30 minut jízdy autem.

Dopravní dostupnost ve všech obcích je zajišťována autobusy, které spojují dané obce s většími městy v okolí. Jedná se o spojení s Nepomukem, Blovicemi a Spáleným Poříčím. Dojezdová vzdálenost do těchto měst je vždy v rámci 15-30 minut. Četnost těchto spojů je však velmi nízká. V průměru se jedná o 4-5 spojů denně, u nejmenších vesnic pouze 1x denně a to pouze ve všední dny. Autobusové spojení o víkendech prakticky neexistuje. Nejbližší vlakové stanice jsou v Nepomuku a Blovicích, Spáleným Poříčím železniční trať neprochází.

1.4.3 základní informace o sídlech

V současné době se na zpracovávaném území nacházejí dvě obce. Čížkov, jehož obcí s rozšířenou působností je Nepomuk a Nové Mitrovice, spadající pod Spálené Poříčí. Pod správu obecního úřadu Čížkov náleží části Čečovice, Čížkov, Chynín, Liškov, Měřčín, Přešín, Zahrádka a Železný Újezd. Nové Mitrovice, Mítov, Nechanice a Plániny jsou zahrnuty do působnosti obecního úřadu Nové Mitrovice.

ČÍŽKOV

Současná demografie

- 667 obyvatel, 49,1 km²

Občanská vybavenost

- Mateřská škola
- Kostel sv. Jana Křtitele s farou
- Pošta
- Obecní úřad
- Knihovna
- Praktický lékař
- Hřbitov
- Hospoda U Českého lva
- Zastávka BUS

Kulturní a turistické body zájmu

- Modrá a žlutá turistická značka
- Cyklotrasa č. 2039
- 250 let stará lípa

ČÁSTI OBCE ČÍŽKOV:

CHYNÍN

- 41 obyvatel, 15,4 km²
- Zastávka BUS
- Na území CHKO Brdy, PR Chynínské bučiny
- Cyklotrasa 2168
- Zelená a červená turistická značka

PŘEŠÍN

- 98 obyvatel, 5,83 km²
- Knihovna
- Zastávka BUS
- Cyklotrasa 2149

ZAHRÁDKA U ČÍŽKOVA

- 48 obyvatel, 3,08 km²
- Vesnická památková zóna
- Zastávka BUS

ŽELEZNÝ ÚJEZD

- 124 obyvatel, 7,56 km²
- Knihovna
- Hostinec Pod Skalou
- Rozhledna Na Skále (2001)
- Žlutá turistická značka
- NS Železný Újezd
- Cyklotrasa 2039 a 2149
- Zastávka BUS

NOVÉ MITROVICE

Současná demografie

- 341 obyvatel, 20,91 km²

Občanská vybavenost

- Pošta
- Obecní úřad
- Kostel sv. Jana Nepomuckého
- Penzion Pohoda
- Kulturní dům
- Obecní knihovna
- Potravinový COOP

Kulturní a turistické body zájmu

- Červená turistická značka
- Cyklotrasa 2039 a 2147
- Bývalá sklárna

ČÁSTI OBCE NOVÉ MITROVICE:

MÍTOV

- 48 obyvatel, 8,41 km²
- Vesnická památková zóna
- Hradiště Mítov, hradiště Kokšín
- Kamenolom
- Cyklotrasa 2039

NECHANICE U NOVÝCH MITROVIC

- 54 obyvatel, 4,22 km²
- Červená turistická značka
- Cyklotrasa 2147
- Zastávka BUS

1.5 člověk v krajině

1.5.1 kulturní památky

Ve zkoumané oblasti se nachází několik státem chráněných památkových zón a objektů.

a | VESNICKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA V ZAHRÁDCE U ČÍŽKOVA

Historické jádro obce Zahrádka bylo v r. 1995 prohlášeno vyhláškou Ministerstva kultury České republiky za vesnickou památkovou zónu díky dochované zástavbě kolem návsi.

b | MLÝN V ZAHRÁDCE

V současné době je památkově chráněn vodní mlýn s číslem popisným 3. Jedná se o klasicistní budovu venkovského mlýna z konce 30. let 19. stol., která byla zbudovaná za použití starších barokních dřevěných konstrukcí. Objekt je dochován takřka v původním stavu. Areál dotváří klasicistní pilířová stodola a vodní dílo s rybníčkem. Chráněno od roku 2014. (8)

c | VESNICKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA V MÍTOVĚ U NOVÝCH MITROVIC

Památková zóna byla vyhlášena v roce 1995. Zahrnuje roztroušenou zástavbu obce protáhlé podél Mítovského potoka. Představuje zachovalý soubor lidové architektury, tvořené menšími usedlostmi a roubenými chalupami z 18. a 19. století. Ty jsou doplněny novějšími zděnými domy a hospodářskými budovami. Nejceněnější stavbou je unikátní budova roubeného mlýna, ve kterém se dochovalo i dobové náčiní a nářadí.

d | MLÝN V MÍTOVĚ

Jedná se o roubený patrový mlýn s pavlačí a se zachovaným vnitřním zařízením, českou mlýnskou stolicí o jednom složení a mlýnským kolem, k němuž byly vybudovány vantroky s náhonem. Mlýn byl založen r. 1680. Roubená stavba pochází z konce 18. století, zařízení z 19. století a palečné kolo z roku 1888. Mlít se zde přestalo v roce 1926 a od roku 1953 je objekt chráněn státem. (9)

e | VENKOVSKÁ USEDLOST V MÍTOVĚ

Přízemní, původně částečně roubený dům se sedlovou střechou. Typ venkovské usedlosti, kde pod jednou střechou je soustředěná obytná část i hospodářské příslušenství. Chráněno od roku 1958. (10)

f | VENKOVSKÝ DŮM V MÍTOVĚ

Přízemní částečně roubená chalupa nad podélným obdélným půdorysem a s polovalbovou střechou z poloviny 19. století. Dispozičně celkem nenarušená chalupa, v níž je pod jednou střechou soustředěna obytná část, chlív i stodola. Památkově chráněno od roku 1958. (11)

g | HRADIŠTĚ A ZŘÍCENINA HRADU MÍTOV

Nachází se cca 500 metrů od vesnice Mítov. Vznik hradu je datován ke konci 13. stol. Byly zde nalezeny i doklady osídlení z mladší doby bronzové, zřejmě zde bývalo hradiště. Od roku 1958 je tato oblast kulturní památkou. (12)

h | HRADIŠTĚ KOKŠÍN

Nachází se cca 1 km od vesnice Mítov. Jedná se o památkově chráněnou kulturní památku. Hradiště vzniklo ve starší době bronzové. Dva vrcholy hradiště spojuje nízký val. Jsou zde patrné známky dolování železné rudy. V roce 1955 byla na Kokšíně vyhlášena Státní přírodní rezervace, jejímž účelem bylo ochránit letitý smíšený les s původní květenou o stáří porostu 220 let a v roce 1958 bylo území hradiště vyhlášeno kulturní památkou. (13)

i | ZŘÍCENINA HRADU STRAŠNÁ SKÁLA

Pozůstatky drobného hradu z 2. poloviny 13. století, který zpustl během století 14. Zřícenina se nachází cca 2 km severozápadně od obce Čížkov. Dnes jsou jen těžko patrné známky původní stavby. Lokalita je porostlá vzrostlými stromy. Chráněno od roku 1958. (14)

SAKRÁLNÍ STAVBY

V oblasti se nenacházejí žádné významné sakrální stavby kromě dvou kostelů v Čížkově a Nových Mitrovicích ze 17. resp. 18. století. Tyto kostely slouží věřícím obyvatelům oblasti pro účely konání bohoslužeb a dalších duchovních událostí. Četnost výskytu drobných sakrálních staveb (kříže, kapličky atp.) je pro venkovskou oblast zcela obvyklá.

1.5.2 turistické body zájmu

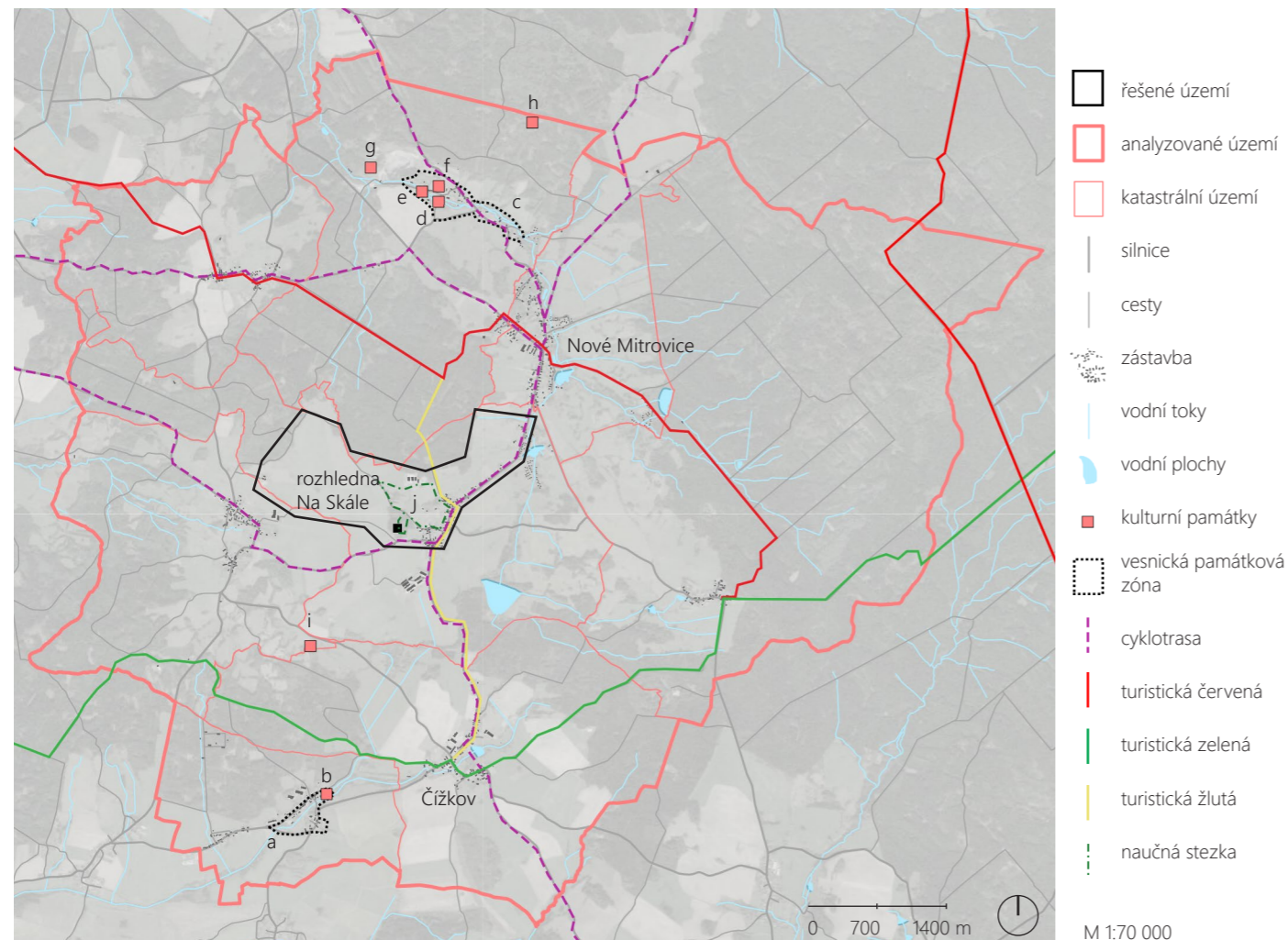
Celou oblastí prochází tři značené turistické trasy. Zelená turistická trasa vede od západu přes Čížkov do Chynína a dále na východ do CHKO Brdy. Červená turistická trasa vede z Blovic přes Nechanice a Nové Mitrovce do Chynína, kde tato trasa končí. Žlutá turistická trasa začíná v lesích 2 km severně od Železného Újezdu, kde odbočuje k rozhledně Na skále a pak pokračuje dále na jih do Čížkova, kde končí.

Z hlediska cykloturistiky je oblast bohatší, protkaná čtyřmi cyklotrasami. Z našeho pohledu je nejvýznamnější cyklotrasa č. 2039 (Štáhlavy-Mladý Smolivec), která vstupuje do oblasti ze severu v Mítově, kde prochází výše zmíněnou vesnickou památkovou zónou a vede dále přes Nové Mitrovce a Železný Újezd. V Železném Újezdě mohou cyklisté sesednout z kola, projít si naučnou stezku Železný Újezd a vystoupat na rozhlednu Na Skále. Z Železného Újezdu pokračuje trasa do Čížkova, odkud se stáčí dále na jih.

Na trasu č. 2039 se v Železném Újezdě napojuje cyklotrasa č. 2149 a v Nových Mitrovicích ji křižuje cyklotrasa č. 2147, vedoucí z Blovic a pokračující dále na východ kolem CHKO Brdy. Cyklotrasa č. 2068 sleduje východní okraj oblasti a v Chyníně se stáčí dále na východ přes PR Chynínské bučiny dále do hloubi CHKO Brdy.

j | NS ŽELEZNÝ ÚJEZD

Z obce Železný Újezd vede okružní 2 km dlouhá naučná stezka Železný Újezd, ze které je hezký pohled na Nové Mitrovce a masiv Třemšína. Je na ní 6 informačních tabulí a 4 odpočinková místa. NS prochází kolem velkostatku místního farmáře p. Sochora. Na vrcholu kopce Na Skále stojí stejnojmenná rozhledna. Jedná se o kovovou stavbu v nadmořské výšce 672 metrů s točitým kovovým schodištěm, která byla postavena na podzim r. 2000 jako součást telekomunikačního vysílače. (15)

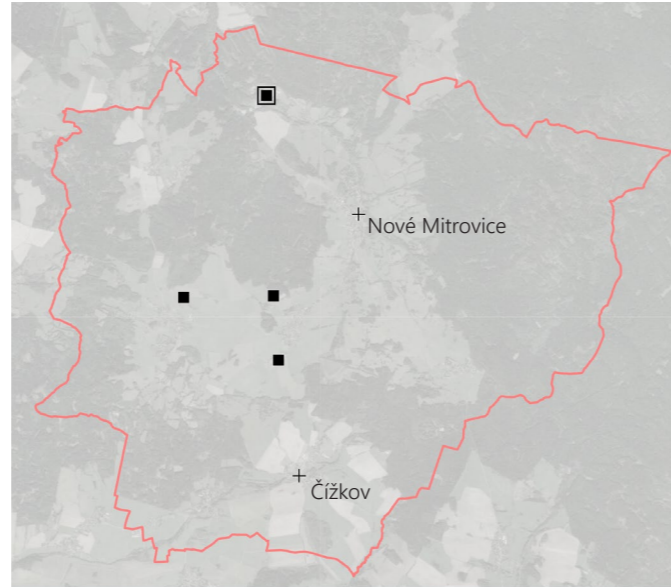

1.5.3 využití území

TĚŽBA KAMENE

V severozápadní části analyzované oblasti (poblíž obecní části Mítov) se nachází Mítovský kamenolom. Lom je situován na úpatí vrchu Kokšína, vyhaslé sopky, tzv. stratovulkánu. Hornina těžená v lomu se nazývá spilit. Je to vulkanická, výlevná hornina, která se skládá z několika základních minerálů, jako je křemen, živce, slídy, amfiboly apod. Lom Mítov nabízí přírodní drcené kamenivo, lomový kámen, lomový záhozový kámen a odhliněné kamenivo. Po vytěžení kapacity lomu, bude oblast lomu rekultivována a zatopena. Rozhloha zatopeného lomu má dosáhnout plochy cca 3 ha a dosahujícím hloubky 22 m. Zatopený lom bude zpřístupněn veřejnosti pro rekreační využití. (16)

Poloha zemědělských společností (■) a lomu (■)

ZEMĚDĚLSTVÍ

V analyzované lokalitě se zemědělství zaměřuje na chov dobytka a pěstování píce. Jiné plodiny jsou zde méně zastoupené kvůli nepříliš vhodným pěstebním podmínkám. Nejvíce zemědělské půdy spadají pod ŽD Železný Újezd. Družstvo hospodaří celkově na 421 ha se zaměřením na chov skotu a rostlinnou výrobu. Dalšími zemědělskými společnostmi jsou Sochorův statek s pastvinami a poli v Železném Újezdu a farma Pod Skalou v Přešíně. Skot a brav farmy Pod Skalou se pěstují celkově na 70 ha převážně zahrad a těžko dostupných ploch. Na Sochorově statku se zaměřují na chov hovězího skotu na maso a na pěstování píce. Jejich pastviny zabírají přes 200 ha.

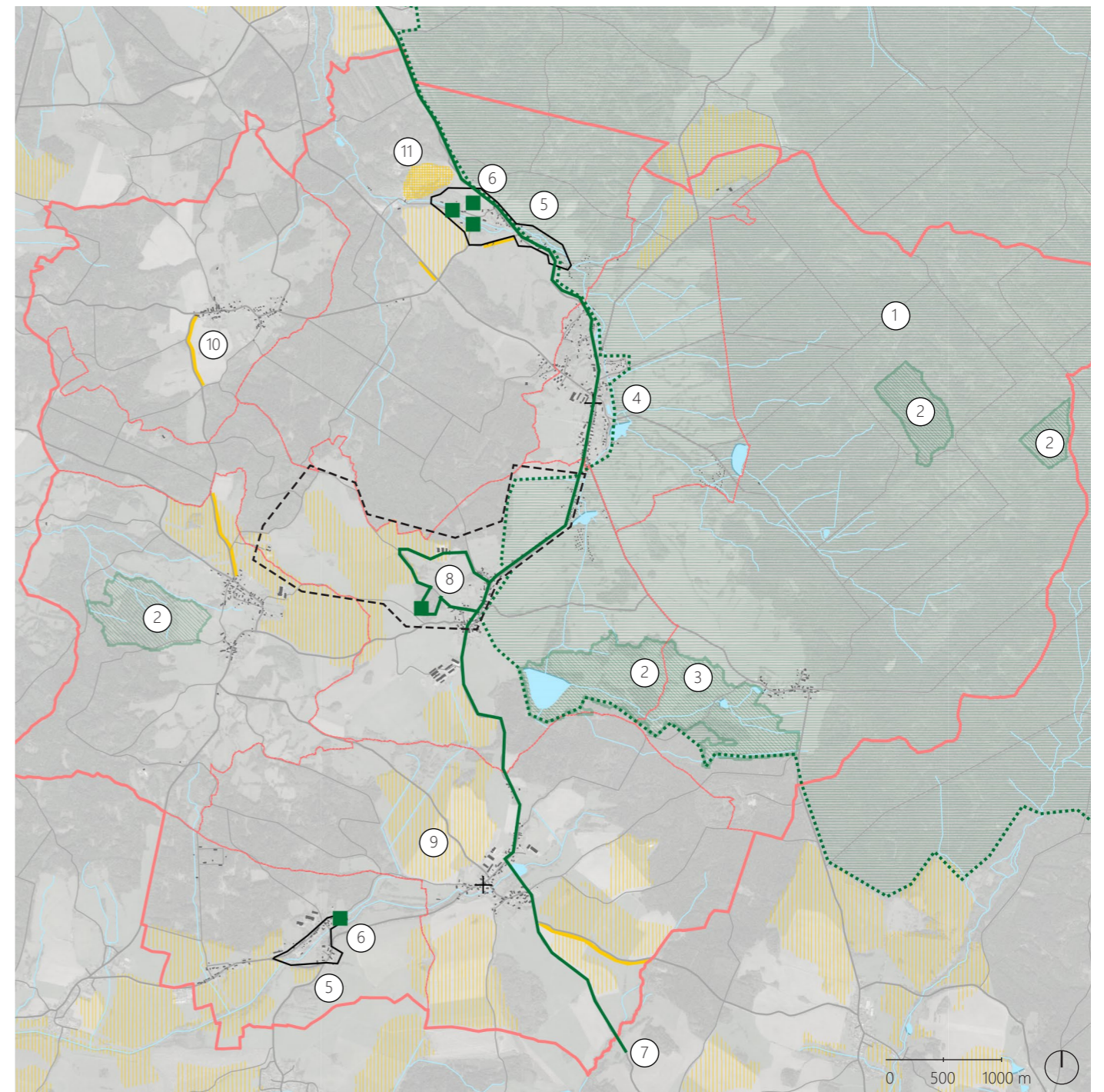
1.6 vyhodnocení

VÝKRES PROBLÉMŮ A HODNOT

Výkres problémů a hodnot nabízí ucelený přehled všech poznatků z analytické části práce, které rozdělujeme do dvou základních oblastí - problémy a hodnoty. Tento výkres slouží jako podklad pro návrhovou část práce.

Analýzovaná oblast v sobě skrývá podstatně více hodnot než problémů. Je velmi řídko obydlená - hustota zalidnění v oblasti je pouhých 26 obyvatel/km². Hlavní hodnota krajiny tkví v její přírodní složce a díky malé velikosti sídel není narušen celkový přírodní krajinný ráz. Oblast nemá významnou vazbu na kulturní historii, z čehož mimo jiné vyplývají i minimální zásahy člověka do této krajiny. Přírodní prvky jsou tak nositeli velké přidané hodnoty oblasti. Můžeme zde najít dvě evropsky významné lokality a jihozápadní cíp CHKO Brdy. Velkou přírodní hodnotu představuje také mozaikovitá struktura krajiny, především v oblasti Úliček, které bylo možné dosáhnout díky absenci velkých zemědělských celků. Nejruznější enklávy luk a keřových porostů podporují vysokou úroveň biodiverzity na relativně malém území. Soustava rybníků na Dožinském a Mítovském potoce skýtá taktéž velkou přírodní hodnotu. Vzhledem ke slabé infrastruktuře, minimu pracovních příležitostí a nízké občanské vybavenosti není oblast lákavá pro nové obyvatele. Díky tomu se mohla zachovat sídla ve své původní podobě, o čemž svědčí i dvě vesnické památkové zóny. Půda v analyzované oblasti není ideální pro pěstování obilovin ani jinou rostlinnou produkci, je však vhodná pro chov dobytka. Místní farmáři využívají potenciál krajiny k nevhodnějšímu možnému účelu a snaží se krajinu výrazně nepřetvářet.

Problematickým faktorem analyzované lokality je meliorovaná zemědělská půda v oblasti Přešína a Železného Újezdu. Místní krajina i obyvatelé tak trpí nedostatkem podzemní vody. Dalším problematickým tématem v dané oblasti je nízká úroveň prostupnosti krajiny. Mezi jednotlivými sídly se nelze přesouvat jinak než po silnicích. Potenciální turisté nemají možnost se do oblasti dostat jinak než na kole, případně autem, a to znesnadňuje popularizaci oblasti. V některých úsecích také chybí doprovodná stromořadí kolem silnic, která by zlepšovala orientaci v krajině, působila jako přírodní navigační prvek a fragmentovala krajinu na menší celky. Krajina nemá mnoho problematických aspektů, nicméně je málo známá. Bylo by vhodné krajinu přiblížit veřejnosti za použití přiměřených zásahů. Možným řešením by mohla být naučná stezka propojující kulturně-historické body zájmu.

M 1:50 000

- ① CHKO Brdy
- ② maloplošně chráněná území
- ③ mozaika vegetačního pokryvu
- ④ vodní toky a plochy
- ⑤ vesnická památková zóna
- ⑥ mlýny
- ⑦ cyklotrasa 2039
- ⑧ NS Železný Újezd a rozhledna Na Skále
- ⑨ meliorace zemědělské půdy
- ⑩ chybějící vegetace podél cest
- ⑪ těžba v blízkosti kulturních památek

2 ANALYTICKÁ ČÁST ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Na analytickou část širší krajiny navazuje výběr lokality pro vypracování krajinářské studie. Řešeným územím je rodinná farma Sochorův statek a přilehlé pastviny severně od vesnice Železný Újezd. Analytická část řešeného území upřesňuje struktury a prvky v lokalitě nezbytné pro vypracování návrhu. Výsledkem druhé fáze je výkres problémů a hodnot, který identifikuje a popisuje jednotlivé prvky v krajině.

2.1 zemědělské využití

Mapa znázorňuje velikost půdních bloků v okolí Železného Újezdu. Půdní blok je základní jednotkou veřejného registru půdy (LPIS). Registr shromažďuje údaje o veškeré zemědělské půdě.

Půdní blok je souvislá zemědělsky využívaná plocha o minimální výměře 0,1 ha, zřetelně oddělená v terénu např. hranicí lesa, zpevněnou cestou nebo vodní plochou. (17)

PB nemá uživatele a ani jiné podstatné vlastnosti z hlediska evidence užívání půd. Eviduje pouze základní typ využití půdy. (18)

V lokalitě se nacházejí trvalé travní porosty, které slouží jako pastviny pro dobytek, anebo pro zpracování sena na krmivo. Největší půdní blok má rozlohu 138 ha a nachází se západně od Železného Újezdu. Jeho severní část zasahuje do řešeného území. Jedná se o pastviny, jejichž plocha není nijak členěna.

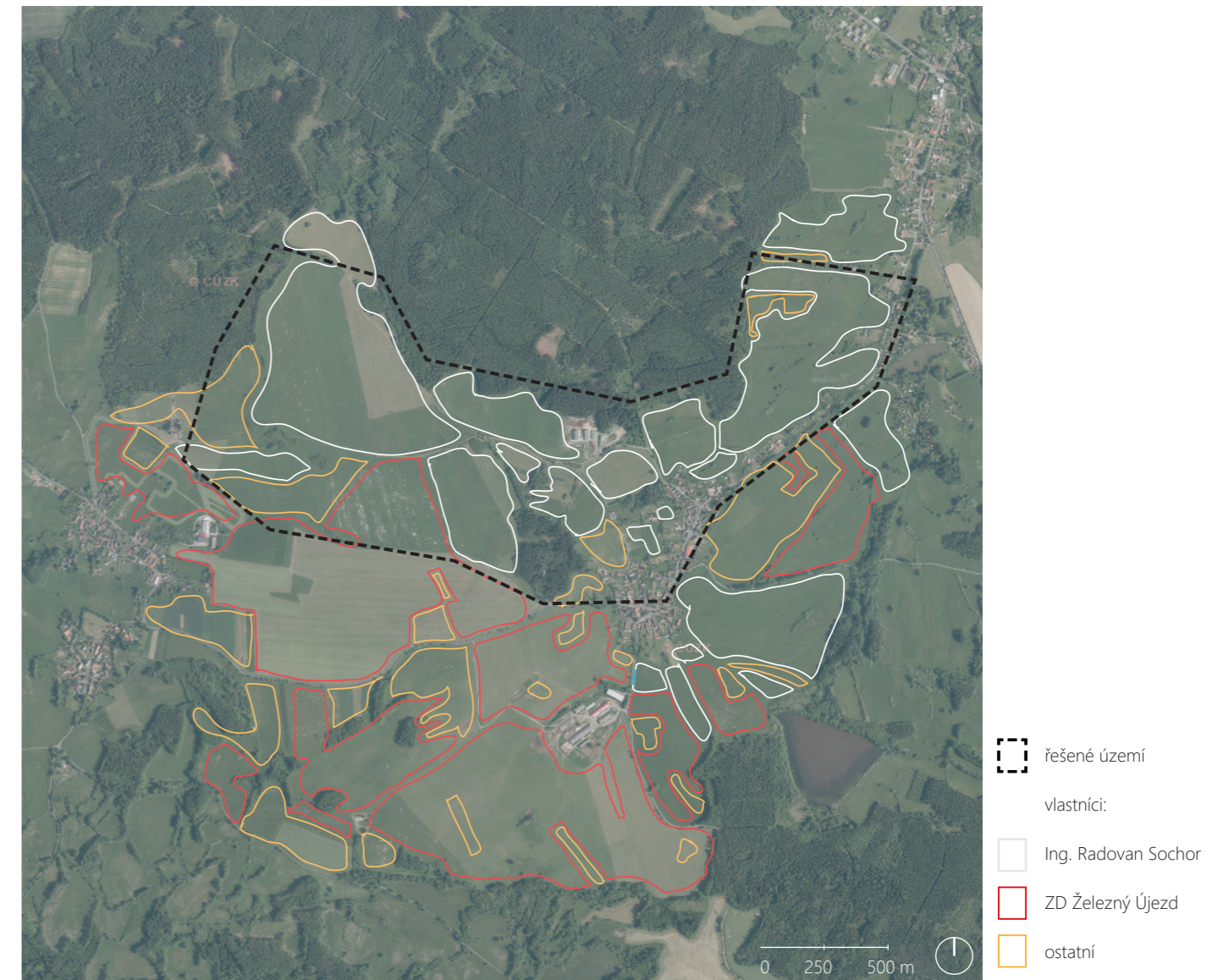
Šrafovou je znázorněno meliorované území. Odvodňovací opatření v řešeném území již není přesně k dohledání. Technický stav se horší a dochází k zamokření oblasti vzniklé z porušené meliorace.

Ve vyznačené lokalitě je nejvíce zastoupena půda ve vlastnictví Ing. Radovana Sochora. Jedná se o majitele rodinné farmy Sochorův statek, která je předmětem této práce. Z hlediska majetkových poměrů je druhým nejzastoupenějším majitelem Zemědělské družstvo Železný Újezd. Sochorův statek obhospodařuje mimo své půdy ještě skoro 100 ha ostatních vlastníků.

Řešené území se rozkládá na ploše cca 120 ha. Hranice tohoto území jsou tvořeny silnicí, polní cestou a lesem.

MAJETKOVÉ VZTAHY

- 46% Ing. Radovan Sochor
- 38% Zemědělské družstvo Železný Újezd
- 16% ostatní

2.2 prostupnost

Farma Sochorův statek se nachází na severním okraji obce Železný Újezd. Areál je ze severu ohraničen lesem a ze zbylých stran ho obklopují pastviny. Komunikacemi vedoucími od vesnice k farmě jsou dvě štěrkové cesty. Území je pak obsluhováno po polních cestách, které vedou k ohradám. Mapa znázorňuje četnost a kompaktnost ohrad pro dobytek. Jedná se o neprostupné oblasti ve zdejší krajině.

2.3 vodní poměry

Nejvyšším bodem v území je zalesněný vrch Na Skále s nadmořskou výškou 673 metrů, na němž se tyčí 25 m vysoká rozhledna. V tomto místě se setkává rozvodnice tří povodí. Jedná se o povodí Mítovského, Přešínského a Čížkovského potoka.

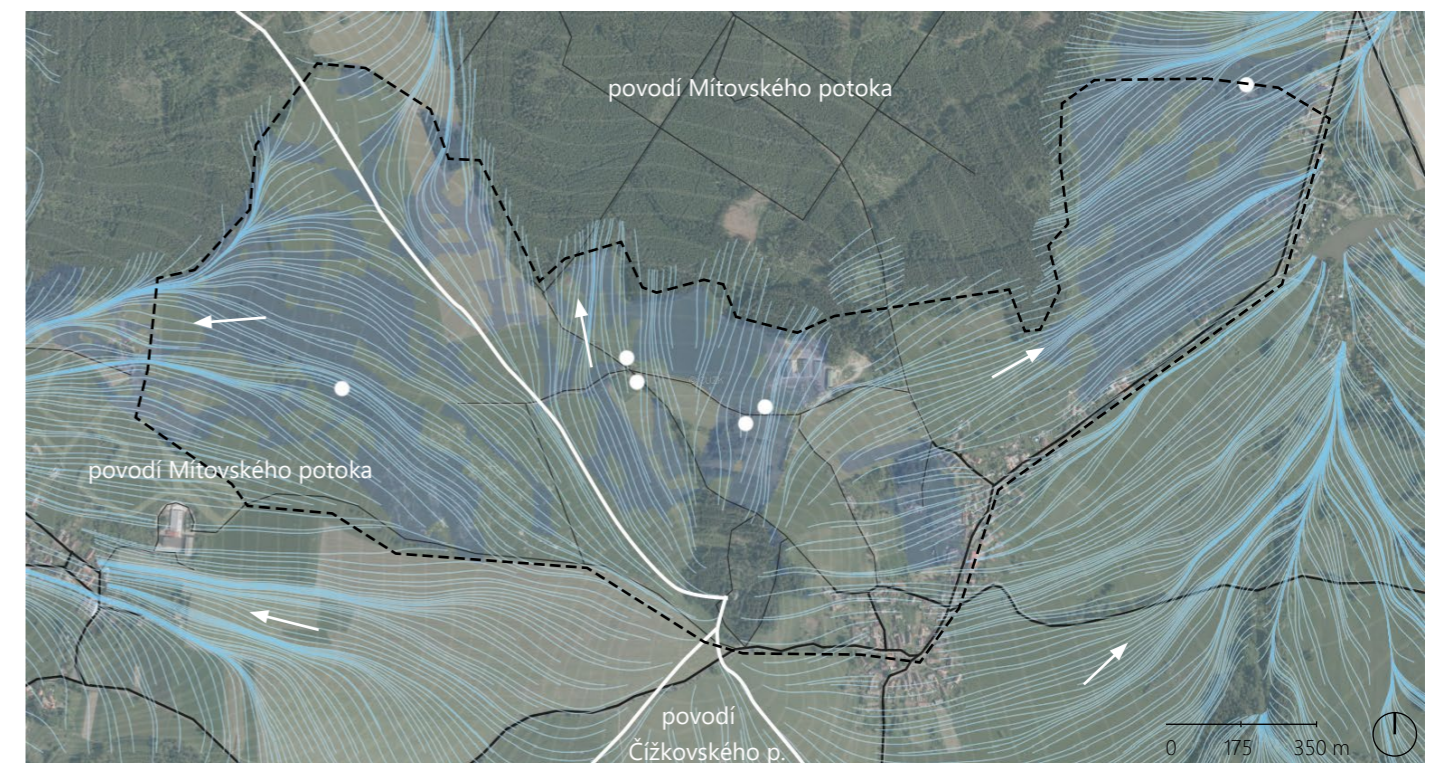
Řešené území se nachází v horní partii povodí a obecně se jedná o vlhké oblasti. To dokazují i vlhké louky vyznačené na mapách stabilního katastru z 19. století. Pro odvodnění vlhkých stanovišť vesničané dříve využívali četných mělkých struh, které odváděly vodu mezi jed-

notlivými políčky. Tento stav již není dohledatelný, zanikl narušením povrchu těžkou technikou a kopyty dobytka.

Většina řešeného území je odvodněna do Mítovského potoka, který protéká severně od lokality. Voda z pastvin a luk vtéká do lesních struh, na východě pak do rybníku Dožín a Dožínského potoka. Ten se v Nových Mitrovicích vlévá do Mítovského potoka.

- řešené území
- rozvodnice
- směr odtoku vody
- odtokové linie
- vlhké louky podle stabilního katastru (19. st.)

2.4 vývoj cestní sítě a proměna krajiny

Struktura krajiny v 18. a 19. století je z map dobře čitelná. Mimo rozrůstání lesních porostů je dobře vidět způsob obhospodařování půdy. Bylo zde nízce zastoupeno pěstování plodin, kterému svojí rozlohou konkurovaly louky a pastviny. Pěstování dominovalo na plochách jižně a jihozápadně od vesnice, zatímco severní a východní část krajiny okolo Újezdu byla více věnována pastvinám.

Cestní síť se v průběhu let měnila. Na pravé stránce vidíme zakreslené historické cesty. Plnou čarou jsou znázorněny cesty, jejichž poloha se výrazně nezměnila a jsou dodnes využívány. Jedná se především o hlavní silniční tahy propojující jednotlivé vesnice. Čárkovaně jsou znázorněny zaniklé cesty, které podle mapových

podkladů procházely územím. Velmi hustá cestní síť je naznačena ve III. vojenském mapování, které odpovídá konci 19. století. Některé z těchto polních cest se v katastrálních mapách dochovaly dodnes. Jejich poloha však v terénu ani podle lidarových snímků není odhalitelná.

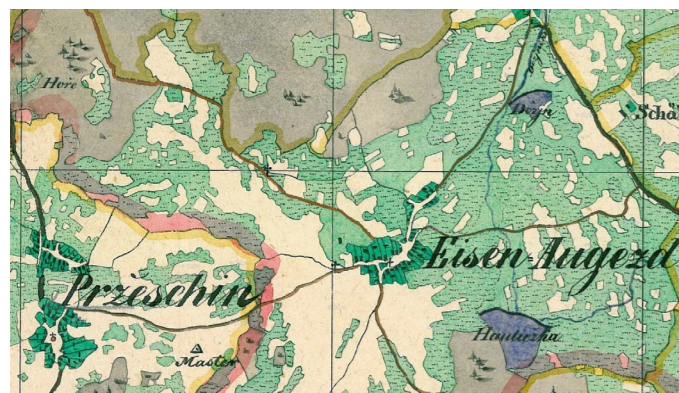
HISTORICKÉ MAPY

I. vojenské mapování – Josefské (1764-1768)

II. vojenské mapování - Františkovo (1836-1852)

mapa kultur (1837-1844)

III. vojenské mapování - Františko-Josefské (1877-1880)

HISTORICKÉ MAPY - VÝVOJ CESTNÍ SÍTĚ

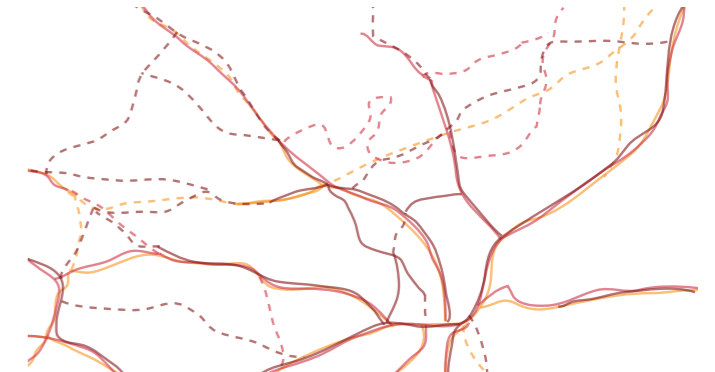
I. vojenské mapování (1764-1768)

II. vojenské mapování (1836-1852)

III. vojenské mapování (1877-1880)

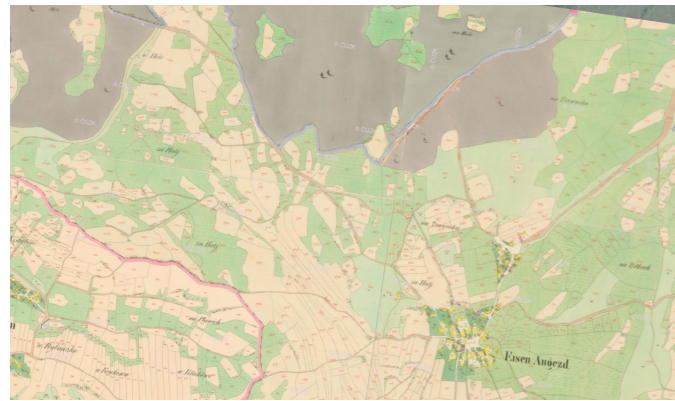

prolnutí map

HISTORICKÉ MAPY

Na mapách stabilního katastru jsou dobře rozlišitelné již zmíněné pastviny na mokřích loukách (zelená) a orná půda (béžová).

Cesty zaznamenané v topografické mapě z roku 1952 se proplétají loukami a pastvinami severně od vesnice. Do současnosti se zachovala prostupná pouze část území mezi Sochorovým statkem a Železným Újezdem.

Na pravé straně vidíme vývoj struktury krajiny na leteckých snímcích. Na snímcích z 30. a 50. let jsou dobře zřetelné polní cesty, které zajišťovaly přístup k jednotlivým polím.

mapy stabilního katastru (1824–1843)

topografická mapa (1952)

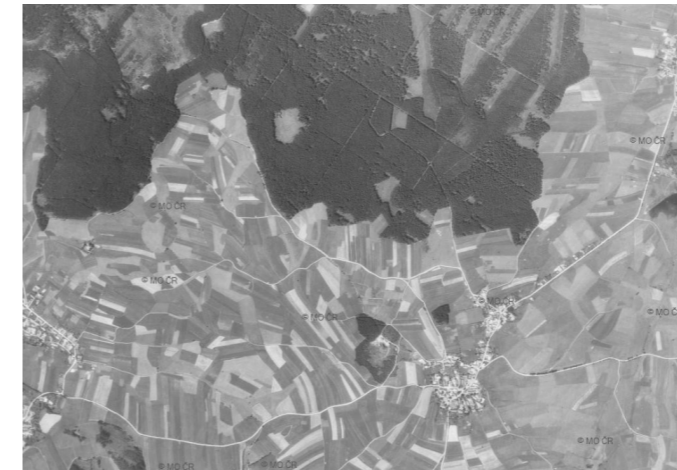

ortofoto (2019)

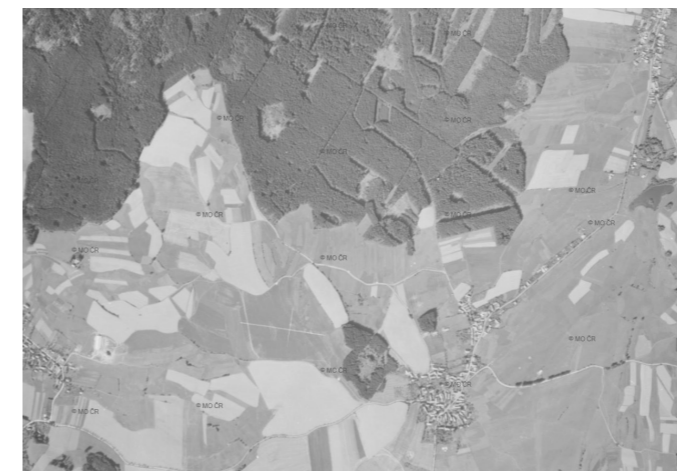
HISTORICKÉ LETECKÉ SNÍMKY

1938

1952

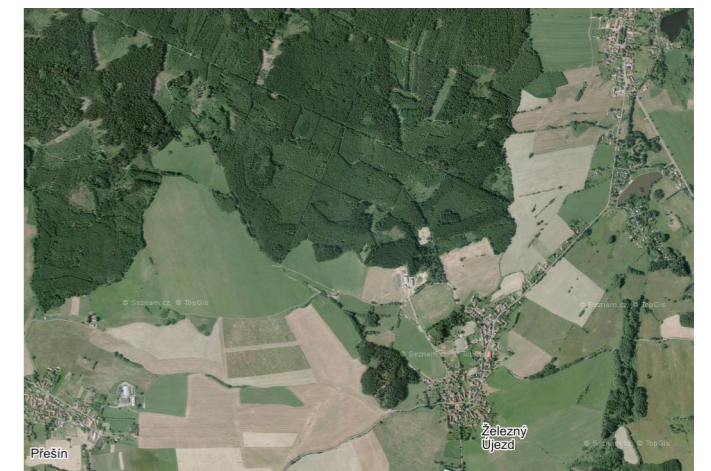
1964

2003

2006

2015

2.5 Sochorův statek

Sochorův statek je moderní rodinná farma, zaměřená na chov masného dobytka v systému ekologického zemědělství.

Farma je v provozu 12 let a postupně se rozrůstá. Areál je v současné době tvořen čtyřmi hlavními budovami. Dvě slouží pro ustájení dobytka, další jako seník a poslední jako zázemí pro zaměstnance a dílna. Statek je obklopen pastvinami. V současné době farma hospodaří na více než 200 ha půdy, z čehož je asi polovina v osobním vlastnictví. Obhospodařovaná půda je tvořena převážně trvalým travním porostem a pouze asi 15 ha tvoří orná půda.

Majitelem farmy je pan Ing. Radovan Sochor, který vlastní i síť restaurací Švejk restaurant, hotel a pivní lázně. (19)

SOCHORŮV STATEK

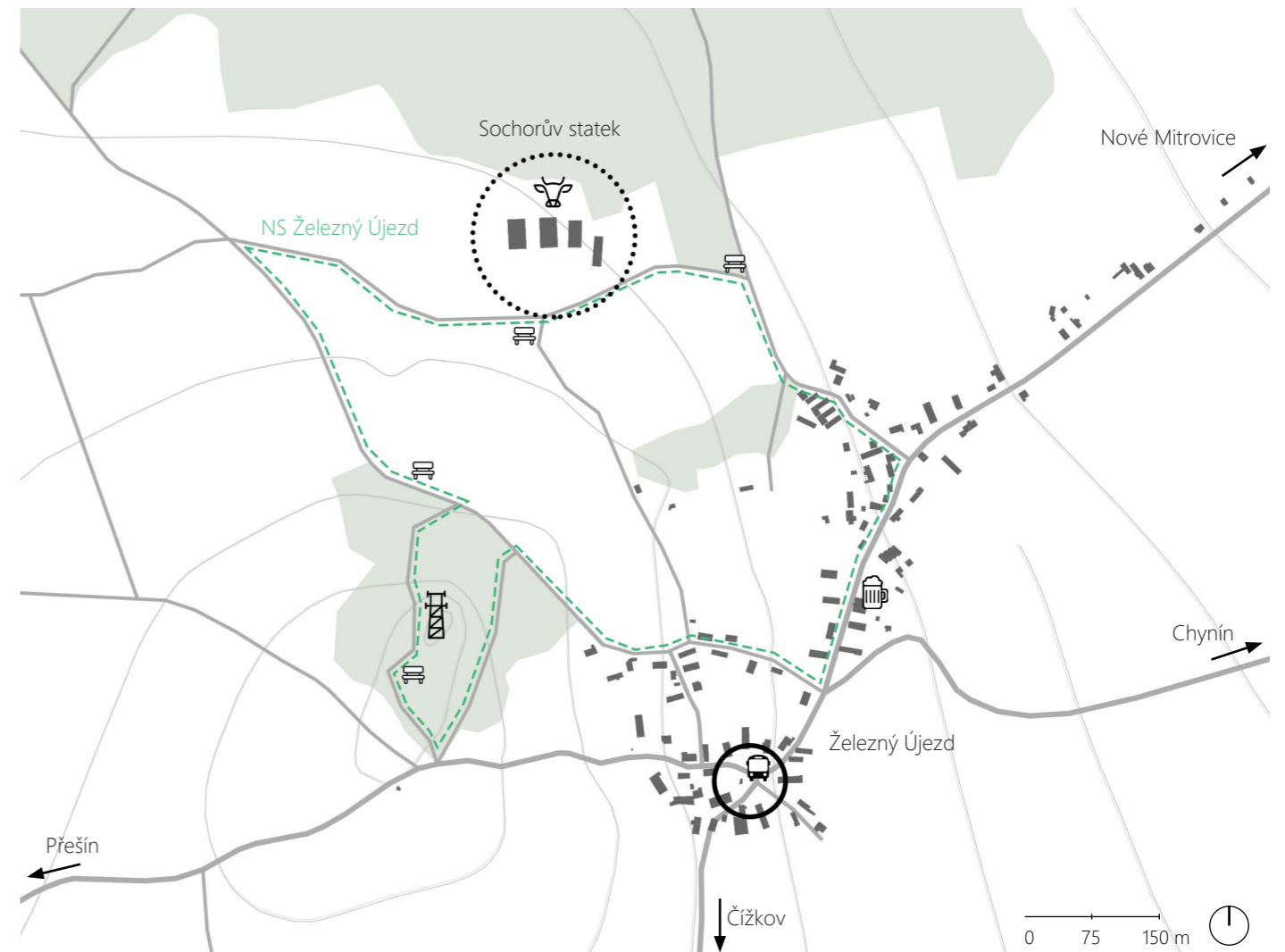
- v provozu od roku 2009
- rodinná farma
- 110 ha v osobním vlastnictví
- 100 ha pronajaté
- 15 ha orná půda, zbytek pastviny a louky
- cca 50 ha obhospodařované půdy v CHKA
- soběstačný v krmení

ZVÍŘATA:

- asi 200 kusů dobytka
- skot: hovězí plemeno Aberdeen Angus Red, Galloway a Highland
- dále: slepice, králíci, páv, osel, ovce, prasata...

Statek se nachází v katastrálním území Železný Újezd v části Na Pachtech. Areál je situován u lesa severně od Železného Újezdu. Vzdálenost od návsi je asi 730 m a od kraje zastavěného území asi 350 m.

Kolem areálu vede 2 km dlouhý okruh naučné stezky Železný Újezd. Okruh prochází vesnicí, kolem hospody, vede kolem rozhledny Na Skále, dále pěšinou a polními cestami k Sochorově statku, a nakonec se stáčí zpět do vesnice. Trasu doplňuje šest informačních tabulí a čtyři místa zastavení s přístřeškem.

VÝVOJ AREÁLU

2008

2011

2013

2015

2017

2019

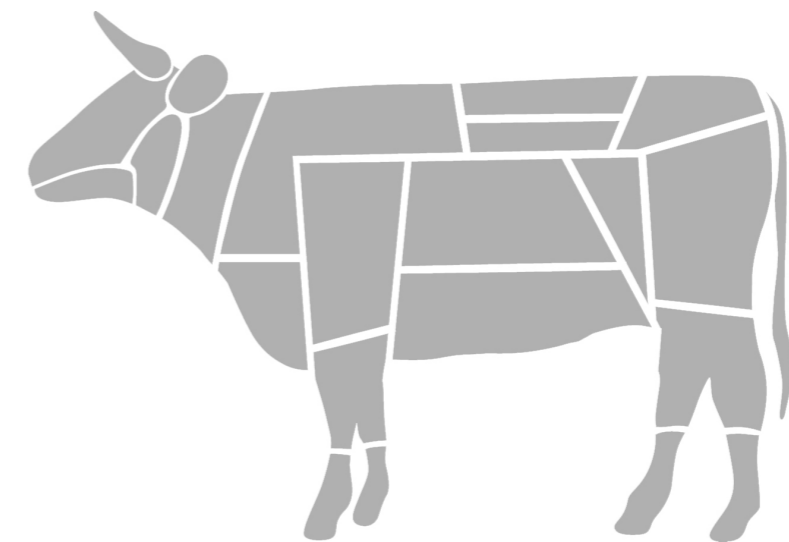
Farma se soustředí na plemenný chov skotu plemen Aberdeen Angus Red, Galloway a Highland. Počet dobytka se pohybuje okolo 200 kusů. Z telat zůstává na farmě asi 10 % a zbytek skotu se prodá jako plemenný materiál nebo maso do restaurací či cílovým zákazníkům. Dobytku je dopřán bohatý život na zdejších pastvinách na okraji Brd. V zimním období je dobytek shromážděn u krmeliště se stájemi stlanými slámou a je mu umožněn volný pohyb mezi venkovním a vnitřním prostorem.

Vize pana Sochora do budoucnosti je v souladu s ekologickým a dlouhodobě udržitelným zemědělstvím. Cílová rozloha pastvin a luk se pohybuje okolo 300 ha. To s sebou nese i nutné rozšíření areálu. Je jím dostavba pro uskladnění krmiva a strojů, dále prostor pro zpracování masa a prodejna. Ta by se zaměřovala na prodej základních a místních surovin: maso, masné výrobky, mléčné výrobky, ovoce, domácí pečivo atd.

„Sochorův statek je rodinný podnik, kde lpíme na kvalitě našich produktů a pečujeme o půdu a krajinu tak, aby z ní mohly těžit i další generace.“

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (EZ)

System ekologického zemědělství je založen na produkci potravin udržitelným, přírodě blízkým způsobem. Zemědělci nepoužívají agrochemické látky a dopřávají zvířatům co nejpřírodnější pobyt na pastvinách v rámci extenzivního chovu. (20)

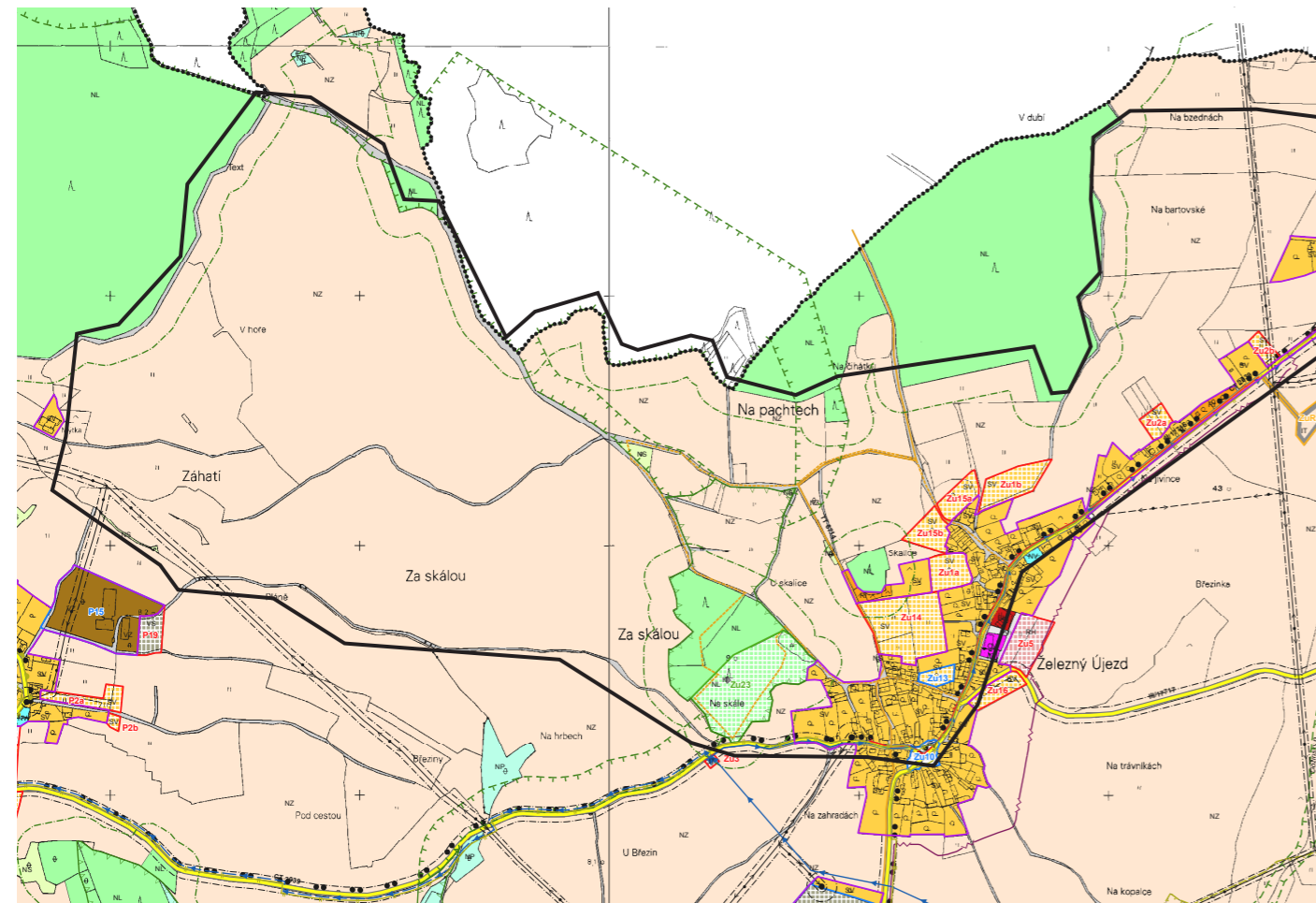
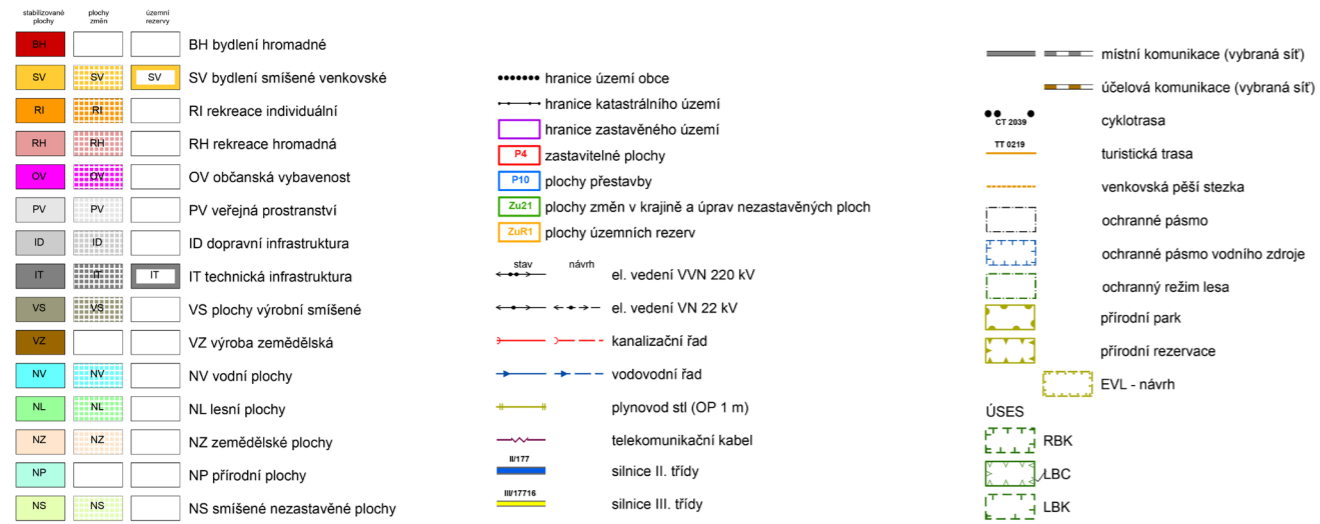

(<https://www.sochoruvstatek.cz/home/#page/>)

2.6 územní plán

Územní plán obce Čížkov byl schválen 20. 4. 2012. V území areálu farmy a pastvin je vidět ochranné pásmo lesa a biokoridory s biocentry. Areál zde není zaznamenán.

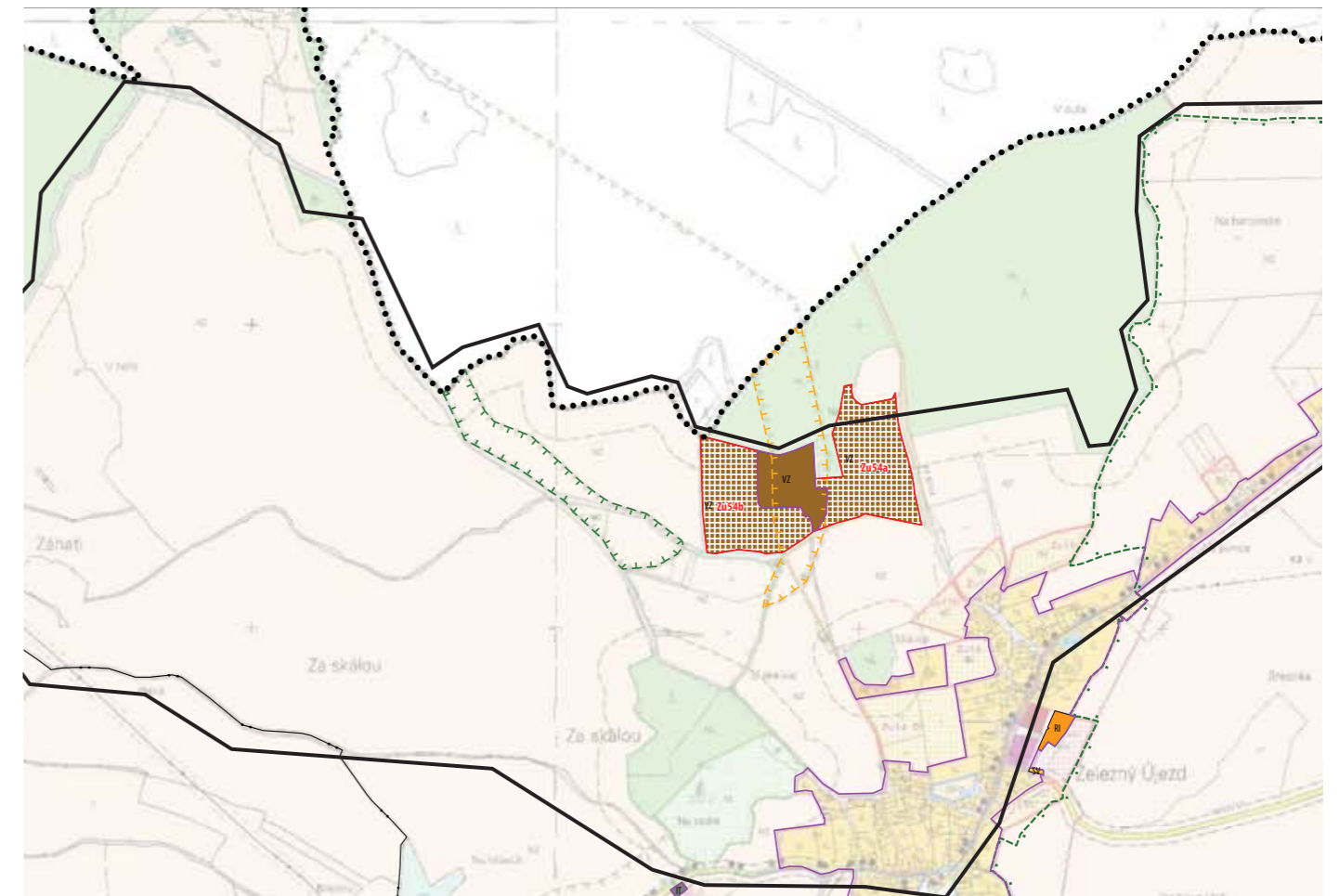
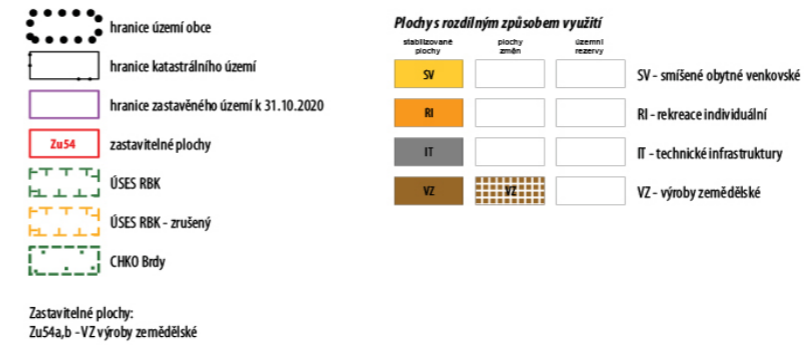
Vybraná část legendy ÚP:

ZMĚNA Č. 1 ÚZEMNÍHO PLÁNU ČÍŽKOV

V současné době je rozpracována změna územního plánu. V řešeném území se dotýká areálu farmy. Jedná se o změnu regionálního koridoru a zaznamenání zastavěného a zastavitelného území zemědělské výroby.

Legenda změny ÚP:

2.7 fotodokumentace

Fotodokumentace pastvin, cest a statku v řešeném území.

9. 3. 2021

4. 4. 2021

2.8 problémy a hodnoty

Výkres problémů a hodnot přibližuje jednotlivé lokality v řešeném území.

Nejvýznamnějšími problémy jsou velikost a kompaktnost ohrazených pastvin na východě i západě území. Oblast se stává neprostupnou a chybí tak vazba na okolní krajinu. Především v západní části chybí drobné vegetační prvky, jako jsou remízy, solitérní stromy nebo doprovodná vegetace polních cest. Tento mozaikovitý

stav krajiny je charakteristický pro zdejší okolí, nicméně v řešeném území chybí. Dobře dochovaný je v lokalitě Úliček východně od Železného Újezdu, kde se v chráněné lokalitě dochovala původní struktura krajiny.

1 | ohrady

2 | stav polních cest

3 | bývalá skládka

4 | zrušený regionální biokoridor

5 | navržený biokoridor

6 | naučná stezka

7 | rozhledna Na Skále

8 | U Polívkova kříže

9 | Na Bzednách

10 | tůně a vlhká stanoviště

11 | stromořadí

PROBLÉMY A HODNOTY V ÚZEMÍ

1 | OHRADY

V řešeném území jsou nejzastoupenější plochy s trvalým travním porostem a naprostou většinu těchto ploch tvoří pastviny.

Pastviny jsou předěleny ohradami bez jakýchkoli jiných dělících prvků, jako jsou polní cesty či vegetace. Díky tomu pastviny působí jako jedna plocha s vysokou výměrou, která není fragmentována na menší části a působí monoliticky. Ohrazení znemožňuje pohyb mezi ohradami a je tím velmi snížena propustnost lokality.

2 | STAV POLNÍCH CEST

Polních cest je v řešeném území poskrovnu a některé z nich (vyznačeny na mapě) nejsou udržovány a chybí jim jakákoli doprovodná vegetace. Polní cesty okolo statku jsou místy doplněny ovocnými stromy.

3 | BÝVALÁ SKLÁDKA

V blízkosti areálu statku se nachází rumiště. Jedná se o bývalou skládku, která je v dnešní době hustě zarostlá dřevinami. Výměra této plochy je cca 0,7 ha. Dodnes se na okraji této oblasti hromadí biologický odpad (větvě, posekaná tráva...).

4, 5 | REGIONÁLNÍ BOKORIDOR

Dle územního plánu z roku 2012 vede podél bývalé skládky regionální biokoridor. V současnosti do tohoto území zasahuje areál farmy. Změna územního plánu navrhuje nový regionální biokoridor vedený ze severozápadu směrem k lokalitě Na Skále. Biokoridor zajišťuje propustnost krajiny pro organismy.

6 | NAUČNÁ STEZKA

Od roku 2011 vede kolem Sochorova statku naučná stezka s informačními tabulemi a několika místy s posezením a přístřeškem.

7 | NA SKÁLE

Nejvyšší bod území s nadmořskou výškou 673 m, na kterém se nachází rozhledna. Okolí rozhledny je zalesněné s borůvkám v podrostu a s balvany. Jedná se o jedno z prameništích míst. Tento vrchol tvoří rozvodnici pro povodí Mítovského, Přešínského a Čížkovského potoka. Zároveň je největší výškovou dominantou v řešeném území.

8 | U POLÍVKOVA KŘÍŽE

Modřínový kříž je pojmenován po rodině Polívkových, která ho v roce 1946 opravila a opatřila červeným nátěrem. Kříž se zde nachází od 18. století.

9 | NA BZEDNÁCH

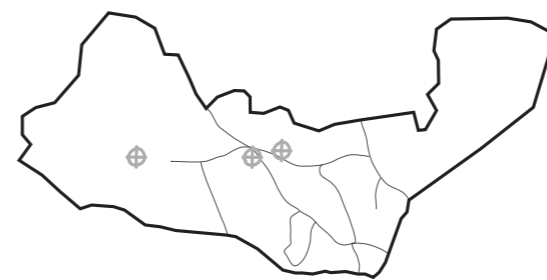
Jedná se o jedinečné místo díky své velké zásobě vody. Voda z vlhkých luk a přilehlého lesa sem gravitačně dotéká a následně se zde kumuluje. Díky tomu dostala daná lokalita i svůj místní název - Na Bzednách. Vyjadřuje bezednost vodního zdroje.

10 | TŮNĚ A VLHKÁ STANOVIŠTĚ

Lokalita se nachází v prameništích oblasti Mítovského potoka. To dokazují i četné vlhké louky a jednotlivé malé tůně. Stále zamokřené oblasti byly dříve odvodňovány malými strouhami, ty se ale v žádné podobě nedochovaly.

V západní části území se nachází trvale zamokřená oblast díky poškozené meliorační síti.

11 | STROMOŘADÍ

Podél polní cesty u areálu farmy je od roku 2011 švestkové stromořadí. Zdejší lokalita byla v minulosti osázena četnými ovocnými sady.

3 NÁVRH

Základem pro návrh jsou výstupy z analytické části a problémový výkres. Návrh je rozdělen do dvou částí. První se věnuje pastvinám a loukám v okolí farmy a druhá se zaměřuje na zemědělský areál.

3.1 koncepce širší krajiny

Tato část se zaměřuje na pastviny a louky obklopující farmu. Věnuje se zmenšení půdních bloků, zlepšení průchodnosti, doplnění vegetačních prvků a vytvoření příjemného a funkčního prostředí. Návrh vychází z přírodních daností, kulturního vývoje a lidské činnosti.

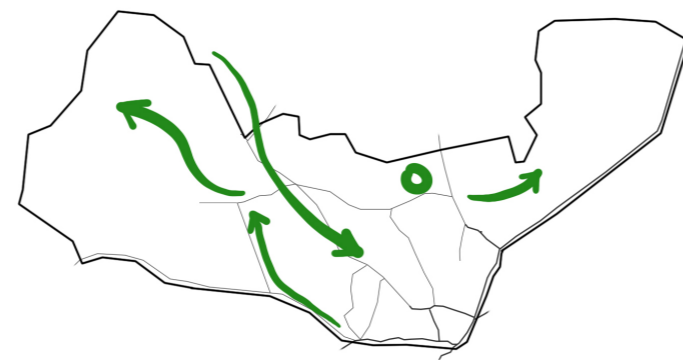
3.1.1 koncept

Řešené území je z pohledu přírodního i produkčního relativně dobře fungující krajinou, a proto je nutné přistupovat ke všem krajinářským zásahům velmi citlivě. Jde o periferní oblast, které dominuje přírodní složka krajiny. Konceptem se tedy stává zlepšení obytnosti krajiny, její oživení, rozčlenění, zvýšení pestrosti a propojení vesnic a míst v krajině.

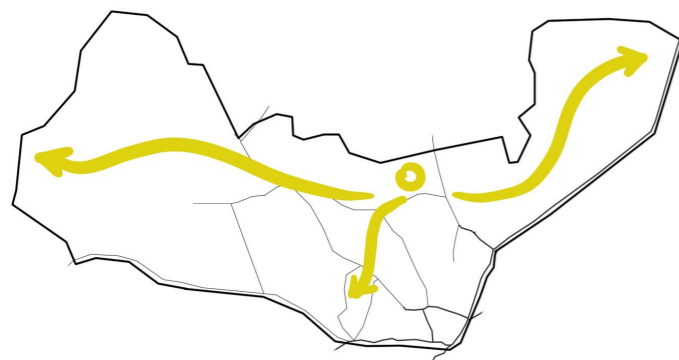
Projekt se věnuje několika vrstvám, které se vzájemně prolínají. Jde o propojení zemědělství, turismu a ekologie.

Koncept vychází z detailního průzkumu lokality, historických struktur, vodních poměrů a současného stylu hospodaření.

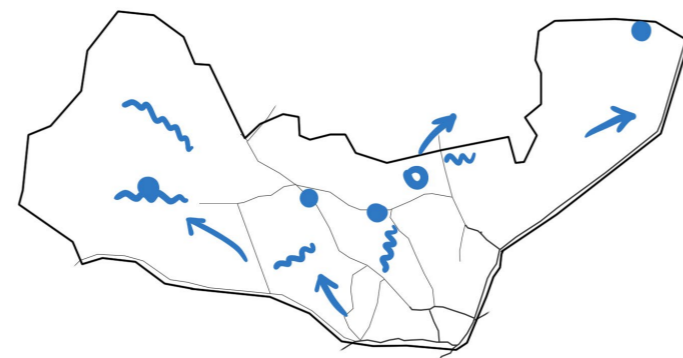
Drobné zásahy do krajiny v podobě cest a alejí přitahují lidskou pozornost a tvoří most mezi lidmi a přírodní krajinou. Pomáhají člověku zabydlet se v krajině a formovat vztah obyvatel vesnice k okolnímu prostředí.

návrh krajinné tkáně

doplnění cestní sítě

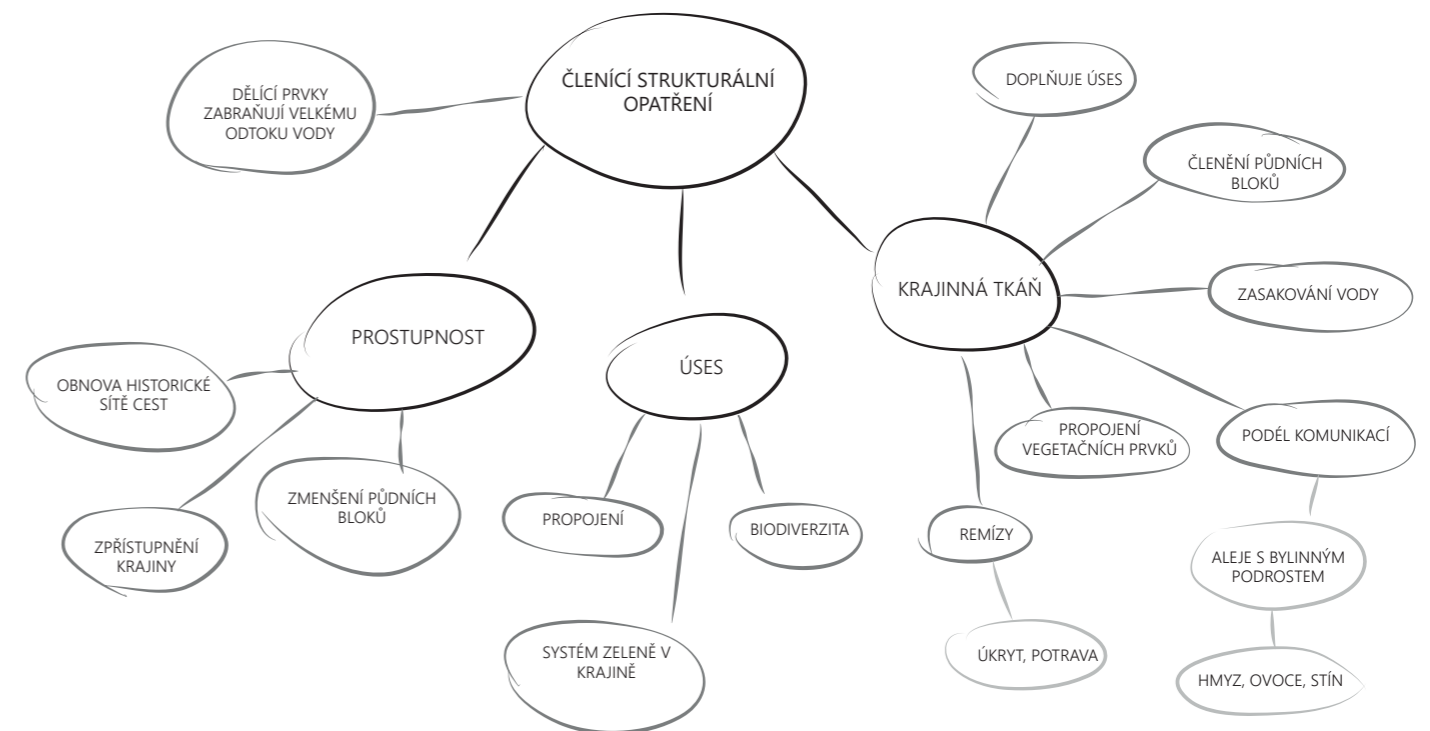
zadržení vody v krajině, zpomalení odtoku

VYCHOZÍ BODY KONCEPTU:

- horní oblast toku, historické cesty, monolitické plochy, neprůchodnost, relativně nový existující areál, přírodní charakter lokality
- přechod mezi divokou krajinou a venkovskou krajinou

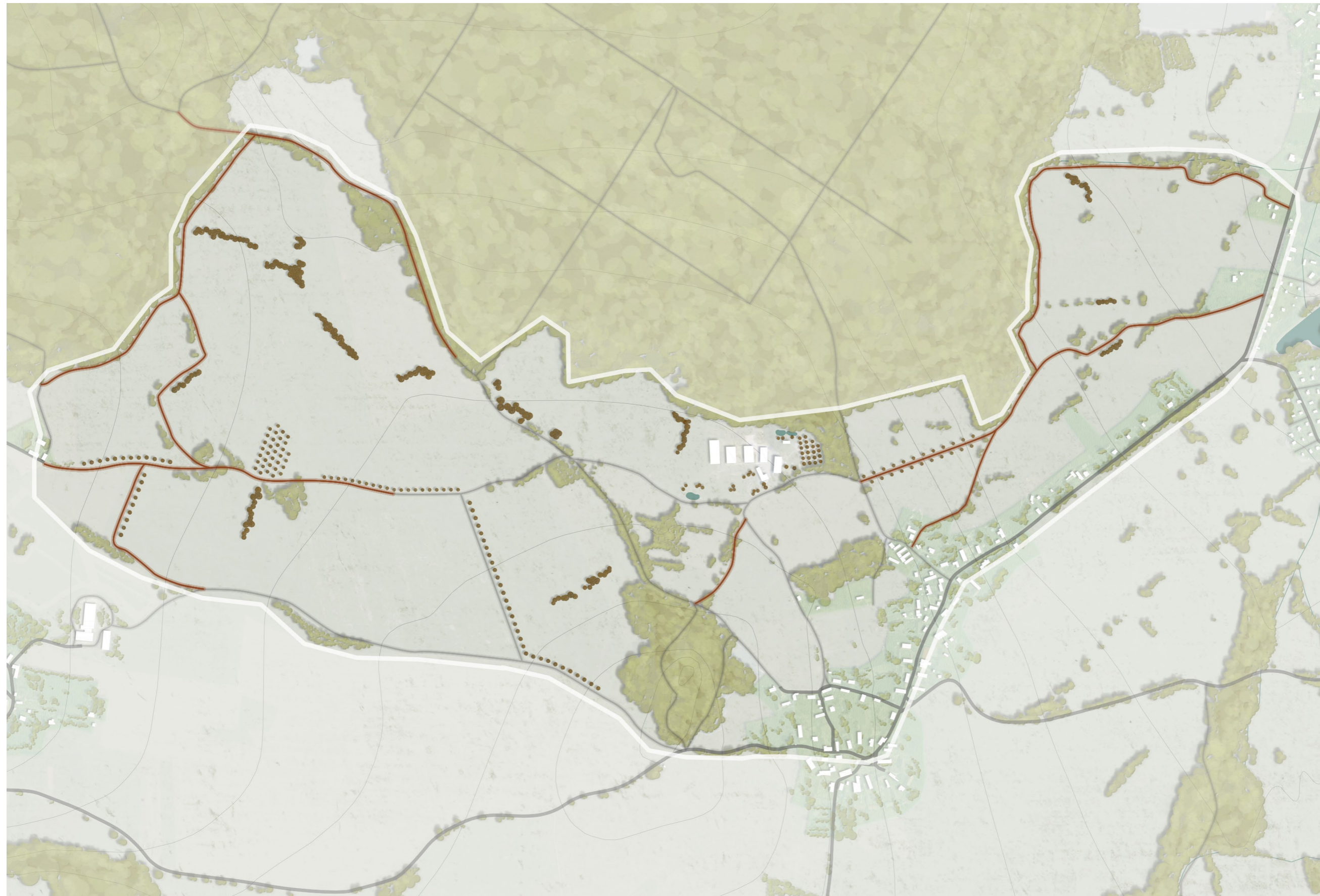
CÍLE:

- oživení krajiny, mozaikovitost, pestrost, členění půdních bloků
- obytnější krajina, propojení vesnic, zastavení v krajině
- biodiverzita, návaznost na okolí, stabilní struktura
- celistvost prostoru, funkčnost, zachovaná produkce

myšlenková mapa konceptu

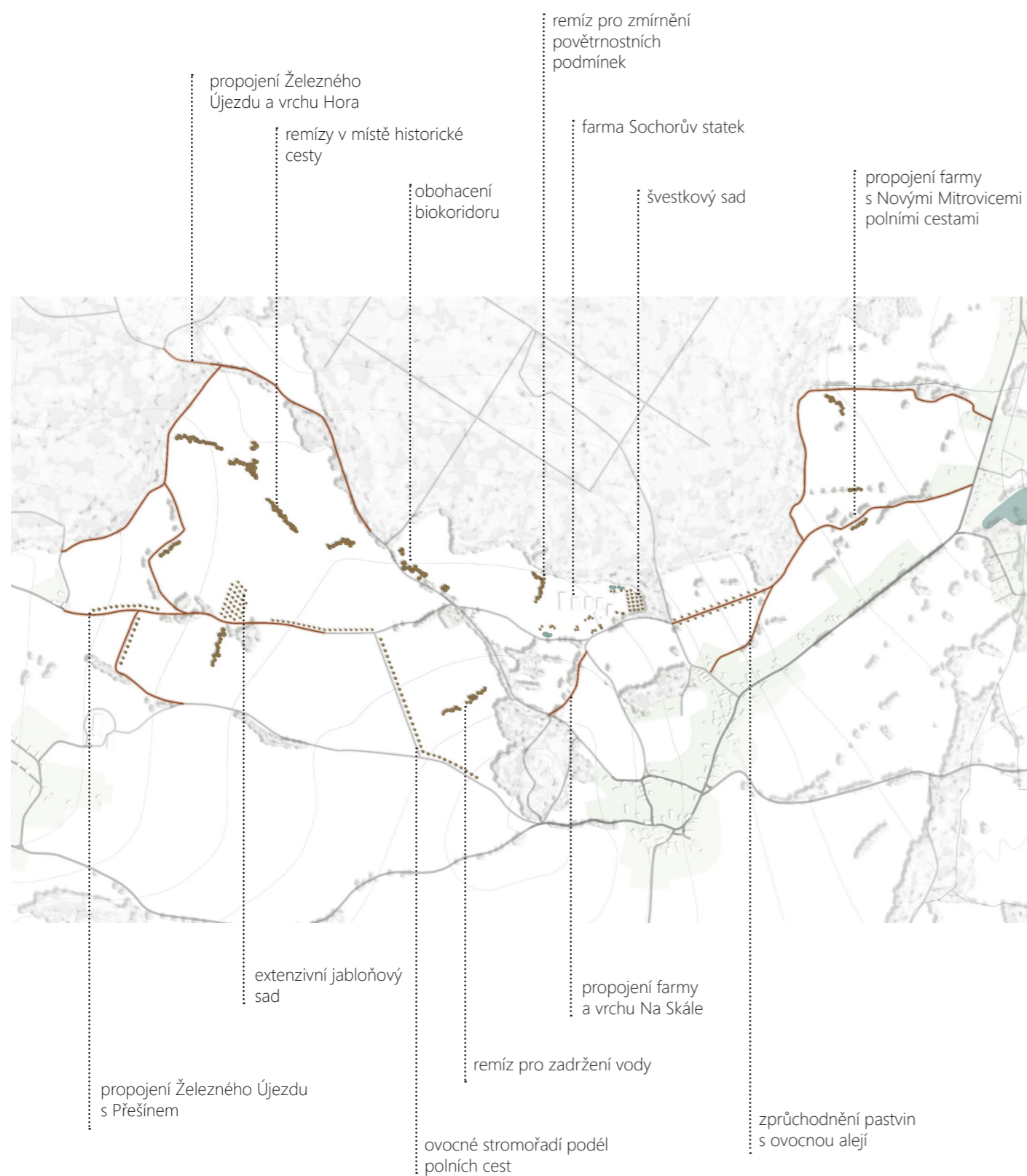

VIZUALIZACE Z PTAČÍ PERSPEKTIVY

Pohled na pastviny západně od farmy. Vpravo v popředí se nachází rozhledna Na Skále a v pozadí Sochorův statek.

Remízy rozdělují velké bloky pastvin, zvyšují biodiverzitu a vytvářejí rozmanitější krajinu.

Nově navržené cesty zlepšují průchodnost v území. Slouží obyvatelům okolních obcí i turistům.

CESTNÍ SÍŤ

Návrh cestní sítě vychází z průzkumu lokality, potřeb zemědělského provozu a historických souvislostí.

Na základě poznání historických struktur je zvolena obnova některých cest, které se v lokalitě v minulosti nacházely. Jedná se především o cesty, které vedly k jednotlivým malým polím. Tento návrh je doplněn polními cestami a pěšinami, které nemají historický základ a jsou voleny podle funkčnosti a potřeby v lokalitě. Respektují současný provoz a způsob hospodaření v území.

Kvalitní cestní síť je základ pro obytnou krajinu. Navržený systém cestní sítě spojuje jednotlivá okolní sídla a body zájmu v krajině. Zároveň se jedná o liniový prvek, který člení velké půdní bloky trvalých travních

porostů. Strukturalizací krajiny se lokalita stává přívětivější a obytnější.

Doplněná cestní síť v okolí Železného Újezdu vytváří příležitosti pro procházky a trávení času ve venkovské krajině. Zároveň navazuje na naučnou stezku, rozhlednu a statek. Možnost procházek pro místní obyvatele a propojení turistických tras je důležité pro život v území.

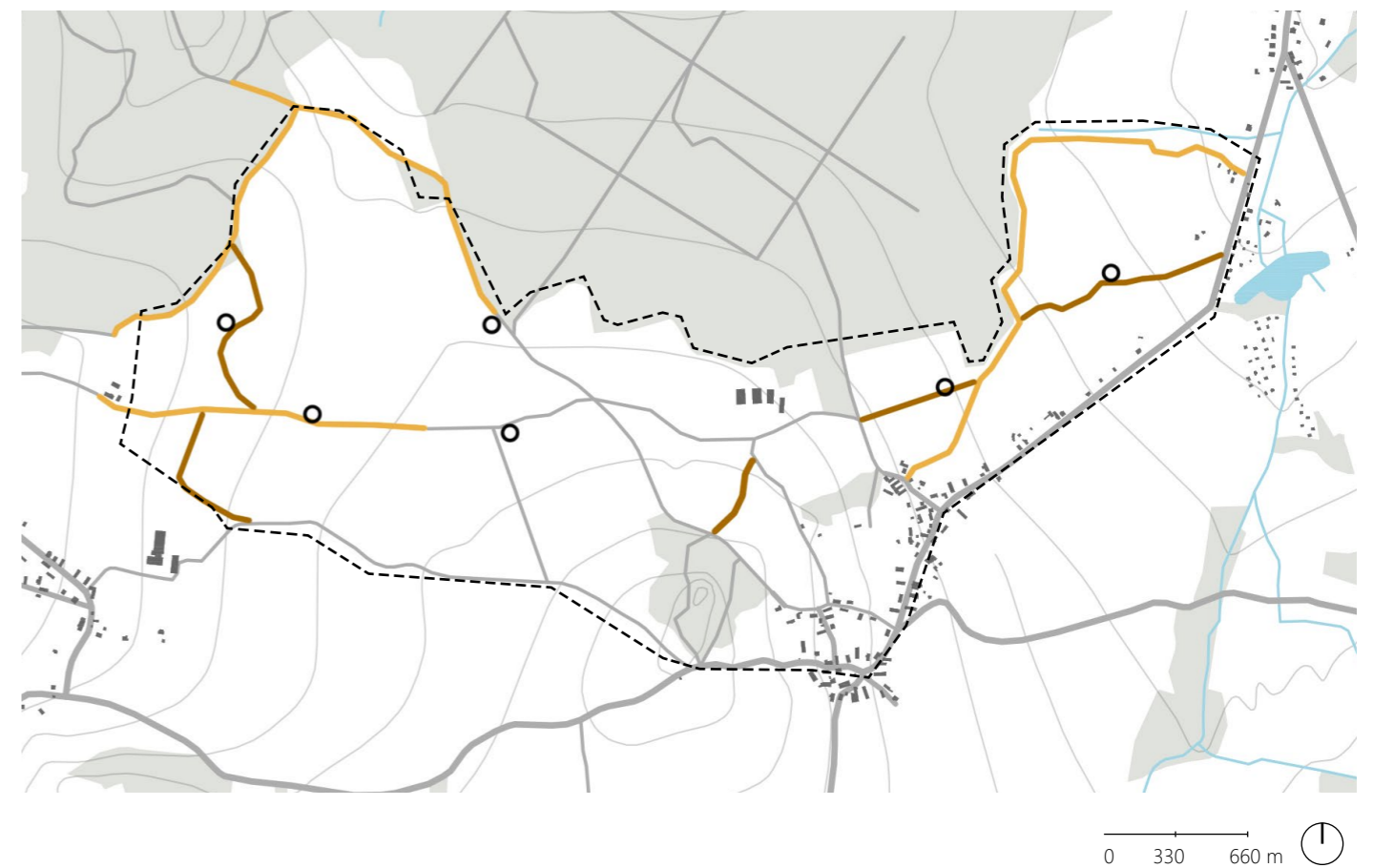
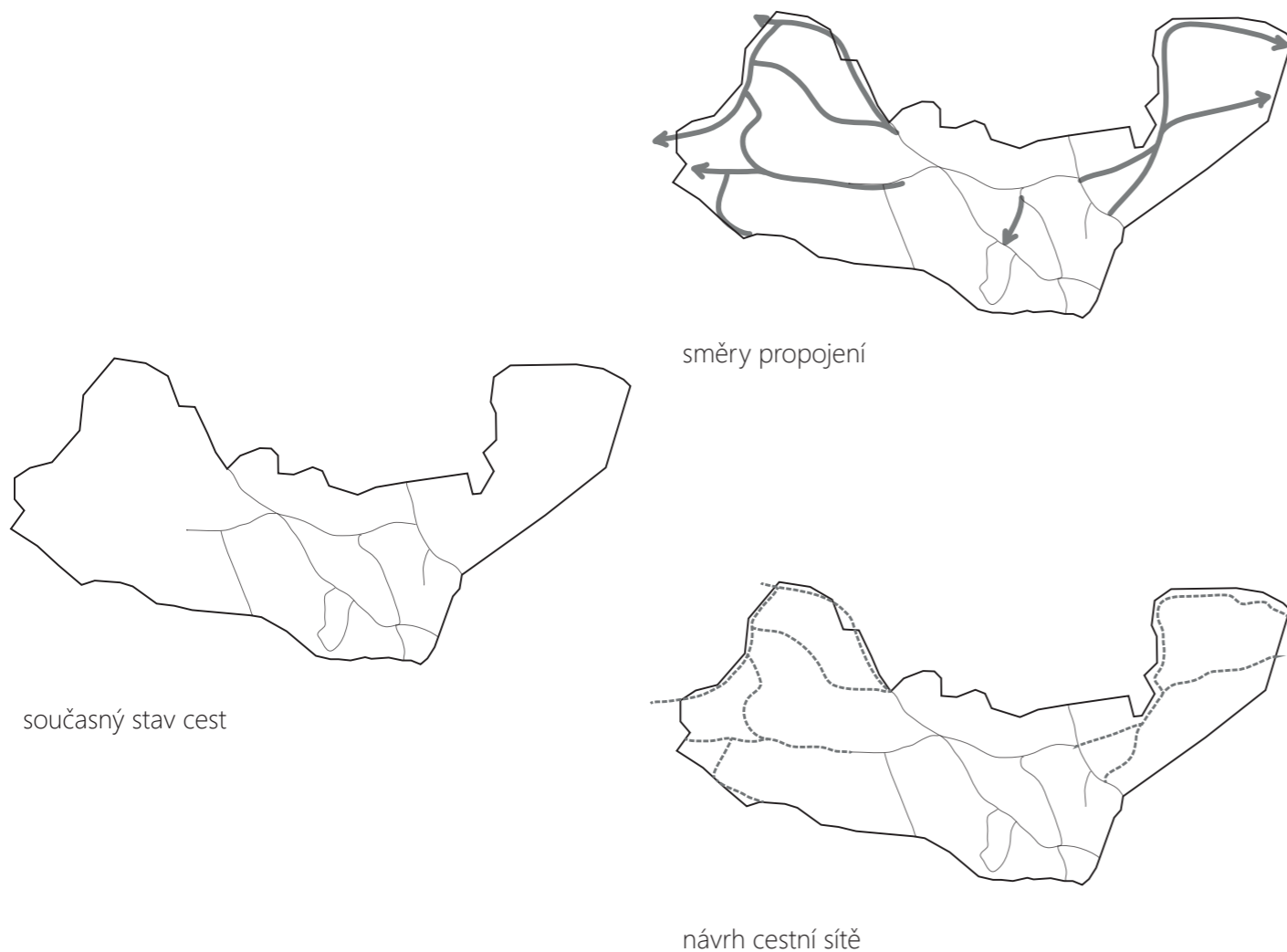
Charakter cest je přírodní, převážně se jedná o polní cesty sypané drčeným kamenivem a v menší míře o pěšiny. Některé cesty jsou doplněny ovocným stromořadím a další vhodnou vegetací. Cesty společně s vegetací vytvářejí linie, které se přirozeně vinou krajinou.

Oblast je obohacena o místa zastavení. Jedná se o jednoduché lavičky, které jsou rozmístěny na různých místech v krajině. Umožňují zastavit se a chvíli spočinout, pozorovat ptactvo či drobné savce, stádo krav a celkově místní krajinu.

 HISTORICKÉ TRASY CEST
historické cesty doloženy mapovými podklady

 NOVÉ CESTY
funkční propojky

 MÍSTA ZASTAVENÍ
jednoduché dřevěné lavičky

VEGETACE

Návrh vegetačního pokryvu doplňuje plochy trvale travního porostu, člení jejich plochu, zmírňuje povětrnostní podmínky a vodní poměry v dané lokalitě. Rozmístění jednotlivých skupin dřevin vychází ze struktury vegetace okolní krajiny, konkrétně z cenné chráněné lokality na východ od Železného Újezdu v CHKO Brdy.

Rozmístění vegetačních prvků se řídí několika danostmi - respektováním vlhkých lokalit, vytvořením doprovodné vegetace podél polních cest a sortimentem místních druhů.

Vytvoří se kompaktní krajinná tkáň, která usnadňuje pohyb organismů, zlepšuje biodiverzitu a člení místní krajinu.

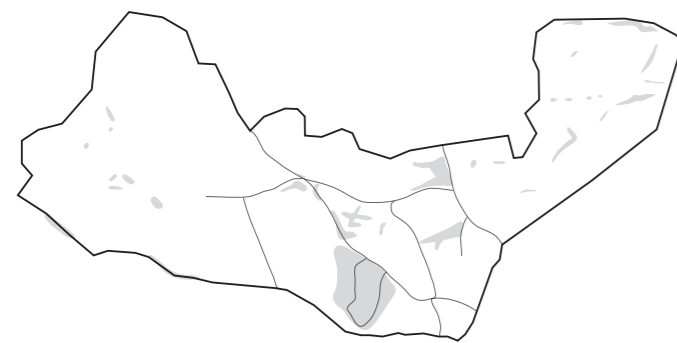
Pastviny jsou členěny prostřednictvím remízů, které poskytují úkryt pro zvířata a vytvářejí stín a závětrí. Doprovodná vegetace cest je tvořena alejí a stromořadími z ovocných dřevin. Krajina je dotvořena dvěma ovocnými sady.

Rozmístění remízů v severozápadní části pastvin kopíruje historickou cestu, která vedla mezi poli a pastvinami. Nachází se v místech vlhkých luk (podle stabilního katastru) a vegetace má tudíž dostatek vláhy.

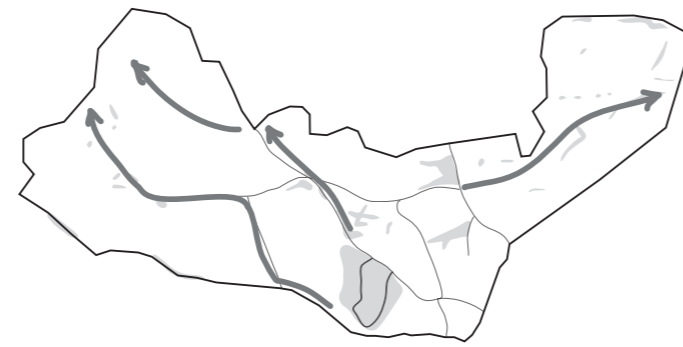
Doplněním vegetačních prvků vznikne rozmanitější prostor, který společně s cestní sítí rozčlení rozlehlé pastviny.

Vegetace na pastvinách je cíleně rozmísťována s ohledem na přístupnost zemědělské techniky.

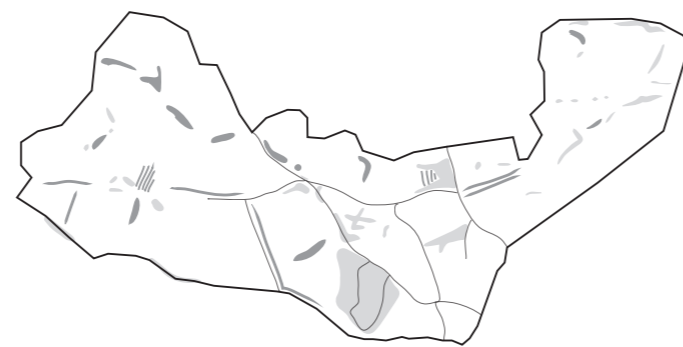
Zvolený sortiment dřevin vychází z přirozeného výskytu jednotlivých druhů v dané lokalitě.

současný stav vegetace

systém propojení vegetačních prvků

návrh krajinné tkáně

1	REMÍZY Buk, lípa, líska, trnka, hloh, jeřáb, bez, šípek, dřín...	2	ALEJ jabloň
3	STROMOŘADÍ hloh, jeřáb, jabloň, slivoň...	4	SADY jabloň, slivoň

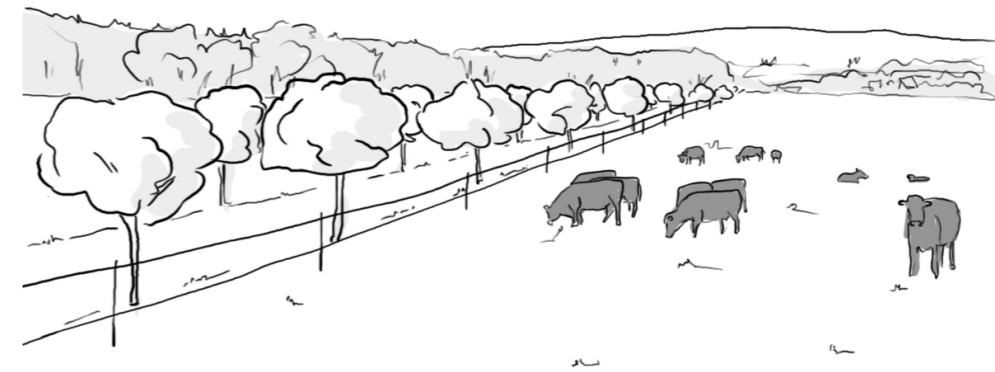
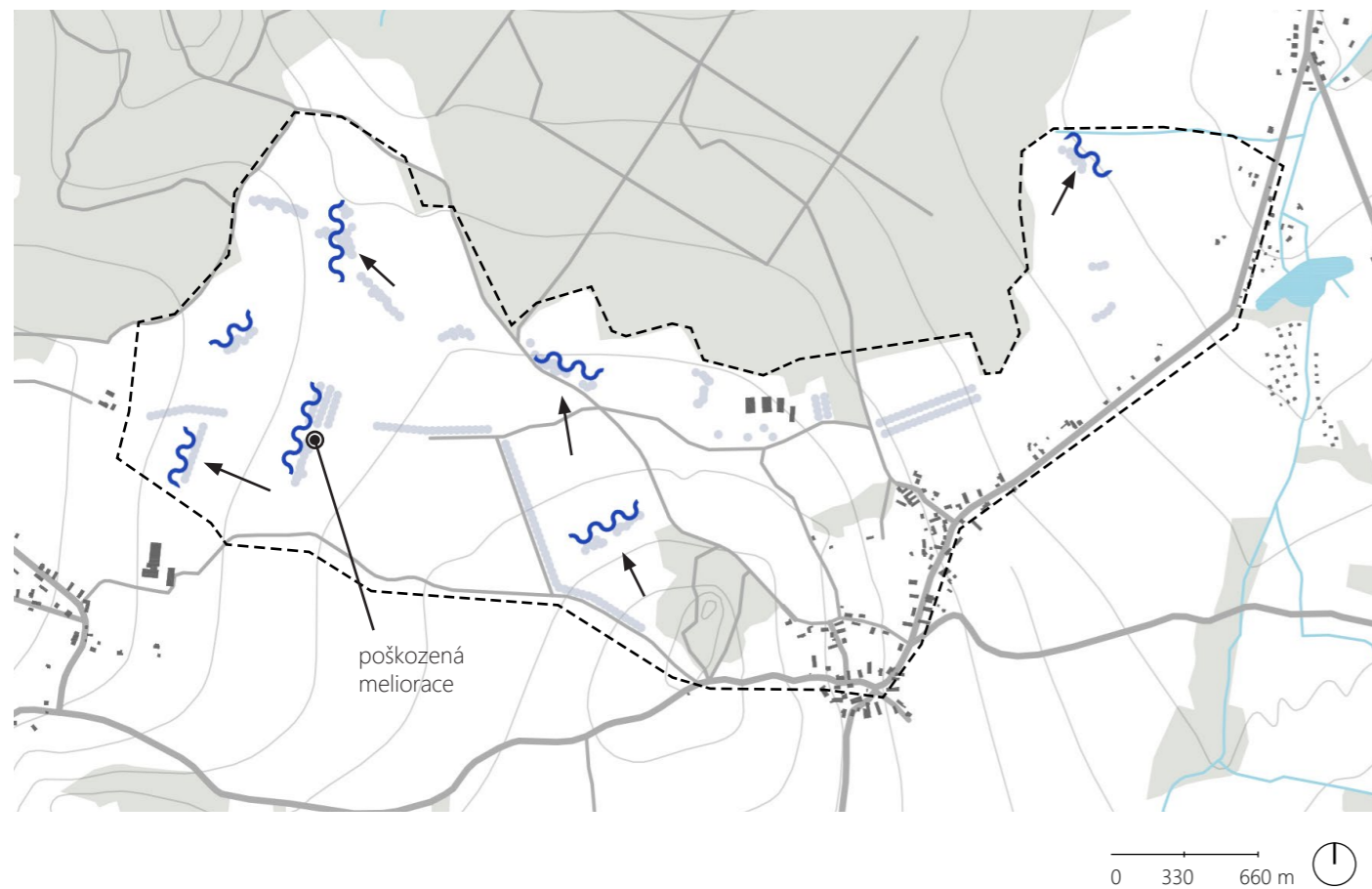
0 330 660 m

VODNÍ POMĚRY

Lokalita se nachází v horní oblasti povodí a voda zde nemá žádný soustředěný odtok. Osázením polních cest dřevinami se vytvoří podmínky pro zadržení dešťových srážek a zpomalení odtoku vody z území. Doplněná vegetace podpoří zásoby podzemní vody. Díky tomu budou mít obyvatelé zdejších sídel dostatek pitné vody.

V oblasti uprostřed pastvin na západě se nachází poškozené meliorační opatření. Výsadbou dřevin v této oblasti bude možné dosáhnout několika pozitivních

změn. Kořeny nových stromů ještě více naruší meliorační potrubí a v kombinaci s terénními nerovnostmi vytvoří vlhké zarostlé oblasti, které rozdělí velké plochy pastvin a obohatí krajinu ve všech směrech. Tímto šetrným zásahem bude zajištěno zadržování vody v krajině a zároveň bude eliminována nutnost odstranění meliorace.

Nové polní cesty plní produkční, rekreační a propojovací funkci. Jsou lemovány alejemi a navazují na naučnou stezku a cyklostezku.

Remízy vytvářejí příjemnější prostředí pro živočichy a podporují zadržování vody v krajině.

3.2 farma Sochorův statek

Druhá část návrhu se zaměřuje na samotný Sochorův statek a jeho blízké okolí. Věnuje se definici hranic areálu a umístění nových objektů v rámci farmy. Jedním z nich je prodejna, která bude jediným lokálním obchodním zařízením v Železném Újezdu. Dalšími body zájmu této části práce jsou: nový návrh nástupního prostoru areálu, vytvoření veřejně přístupného prostoru v rámci areálu farmy a řešení problematiky hospodaření s dešťovou vodou.

Návrh vychází z řady diskusí s majitelem objektu, panem Sochořem a jeho představ o rozvoji farmy.

3.2.1 koncept

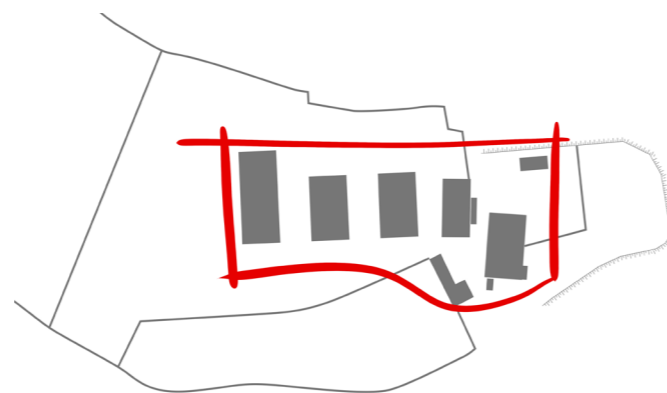
Tato část práce se zabývá celým areálem se zaměřením na vytvoření obytného či „veřejného“ prostoru v rámci areálu. Jedná se o prostor ve východní části, kde v okolí navrhované prodejny vzniká prostor uzpůsobený pro různorodou činnost.

Farma se nachází ve vnější krajině. Areál je situován u lesa ve snížené oblasti a vizuálně zapadá do okolního prostředí. Materiálově jsou budovy řešeny dřevěným obkladem, který je v souladu s přírodním charakterem lokality. Vnitřní prostor areálu a příjezdová cesta jsou tvořeny štěrkem.

Konceptem a zároveň hlavním cílem práce je vytvoření veřejného prostoru v rámci areálu a jeho vhodnější propojení se zemědělským provozem. Použití termínu „veřejný prostor“ v rámci soukromého objektu je problematické, ale pro tuto práci termínem veřejný prostor je označen prostor přístupný veřejnosti. Vybudování veřejného prostoru reaguje na požadavek p. Sochora na vytvoření prodejny. Tento krok zlepší obytnost venkovské krajiny a statek se stane cílem cest.

Z dalších cílů práce můžeme jmenovat oddělení samotného areálu od pastviny a rozšíření farmy, a to se zachováním „měkkého“ charakteru areálu a kontaktu domů s terénem. Ty jakoby rostou v krajině a působí příjemně harmonicky. Práce počítá s vybudováním kořenové čističky odpadních vod. Do této čističky bude svedena dešťová voda ze střech budov v areálu.

Koncept vychází ze současného stavu areálu a rozšiřuje ho na základě přání p. Sochora. Návrh vytváří fungující areál, kde se propojuje produkční, obytná a přírodní složka.

kompaktní a racionální uspořádání objektů

prolínání funkcí, propojení, setkávání, pobyt ve veřejném prostoru

vymezení areálu v krajině

VÝCHOZÍ BODY KONCEPTU:

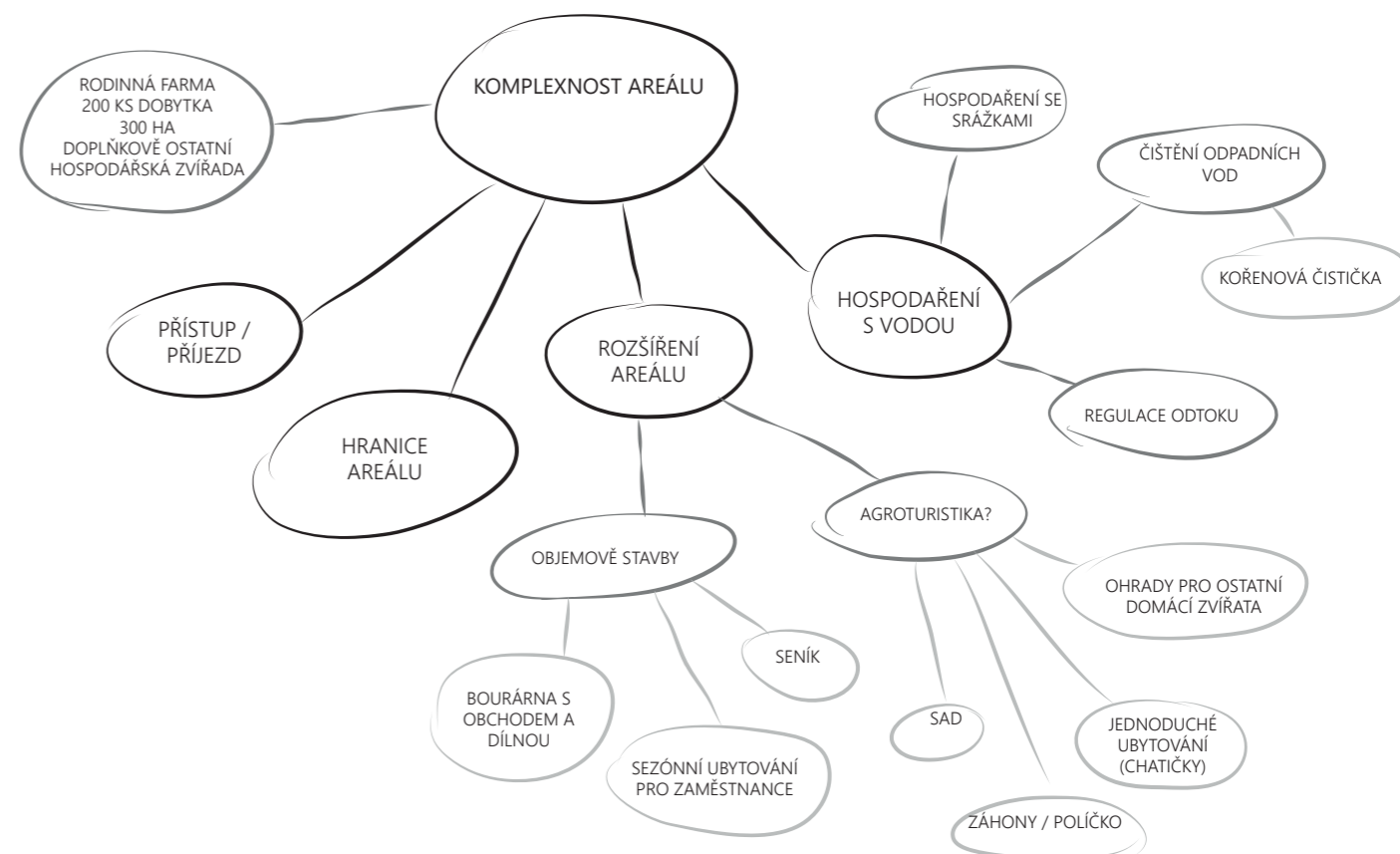
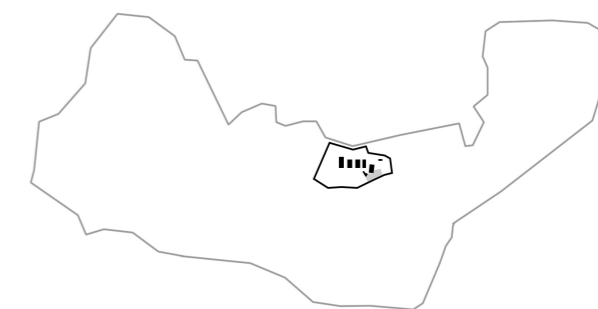
- stávající fungující zemědělský areál
- návaznost na okolní krajinu
- vize majitele objektu p. Sochora
- objekt nepřístupný veřejnosti

CÍLE:

- vytvoření veřejného prostoru v rámci areálu
- zajištění nerušeného provozu areálu
- stanovení hranic
- rozšíření areálu
- efektivnější hospodaření s dešťovou a odpadní vodou

VIZE MAJITELE

- ekologické a dlouhodobě udržitelné zemědělství
- rozšíření luk a pastvin
- rozšíření areálu farmy
  - sklad krmiva a strojů
  - prostor pro zpracování masa
  - prodejna lokálních potravin

myšlenková mapa konceptu

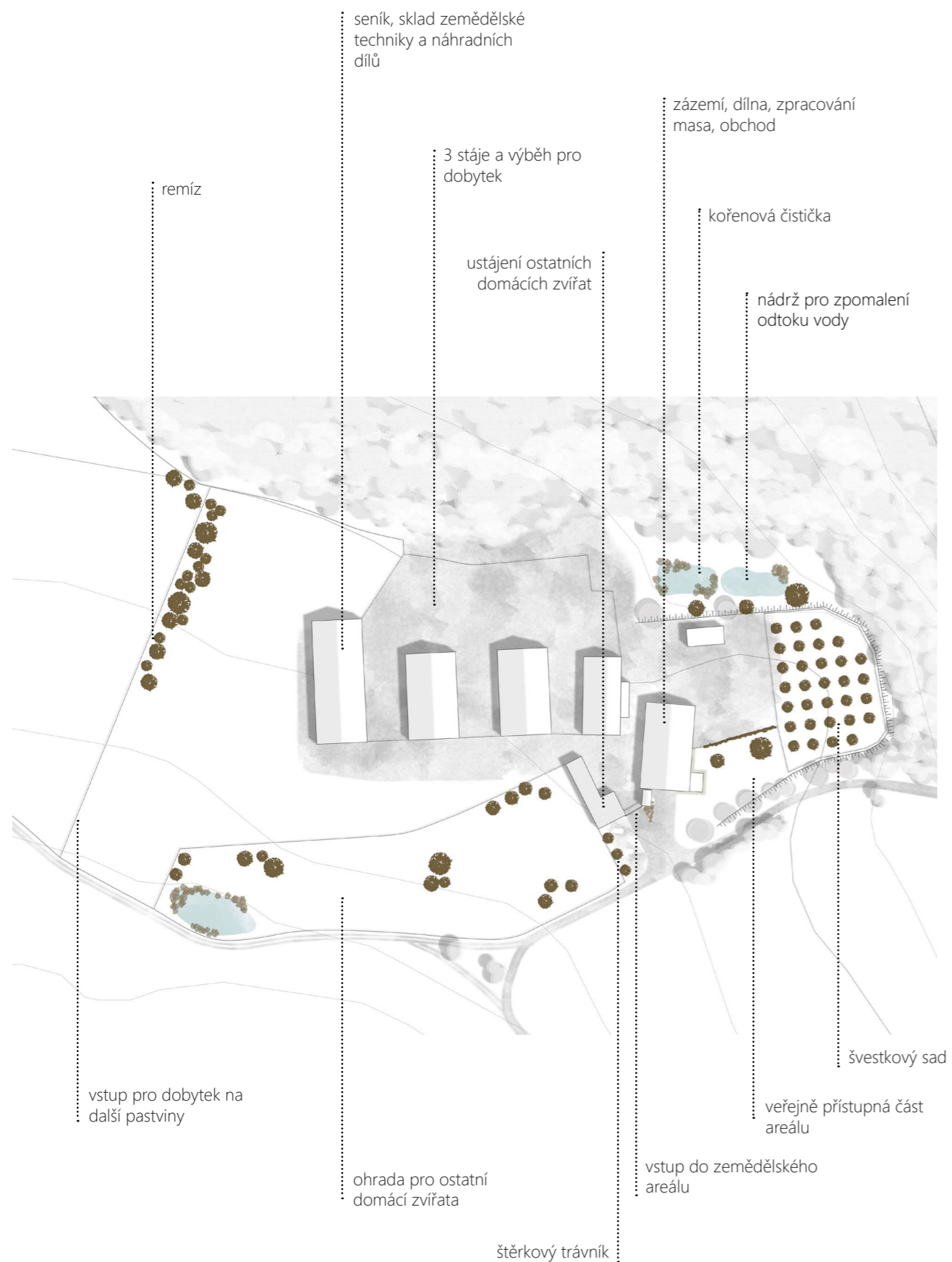

- současné dřeviny
- navrhované dřeviny
- navrhované keře a byliny
- zatravněná plocha
- zpevněná štěrková plocha
- vodní plocha
- vrstevnice po 1 m

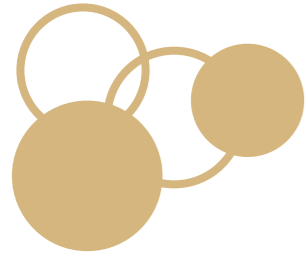

Příchod k areálu ze západu kolem ohraady se zvířaty.

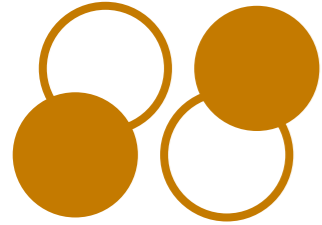

Příchod k areálu z východu, kde je možné projít k terase po schodišti z prachců.

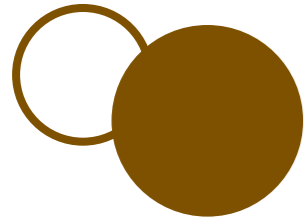
VEGETACE

remíz a rozvolněné skupiny stromů

ovocný sad

stromy ve veřejné části areálu

Vegetace do zemědělského areálu a jeho okolí je volena s ohledem na domácí a místní druhy vhodné pro okolí venkovských sídel.

Dřeviny poskytují stín pro zvířata, vytváří optické oddělení areálu od pastviny, doplňují okolí vodních ploch a zastiňují veřejnou část areálu.

REMÍZ A SKUPINY STROMŮ

> střemcha, trnka, bez, hloh, bříza, jabloň, lípa...

Domácí a místní druhy dřevin zastupují různě vzrostlé stromy a keře. Remíz na západě areálu odděluje farmu od pastvin a zároveň vytváří závětrí pro skot na pastvinách u objektů. Skupiny dřevin v jižní části člení ohradu pro zvířata.

OVOCNÝ SAD

> Slivoň švestka (*Prunus domestica*, 'Valjevka')

Sad na východě je tvořen rezistentní a tolerantní odrůdou slivoně švestky „Valjevka“. Navrženo je zde 34 stromů ve sponu přibližně 8 m.

STROMY VE VEŘEJNÉ ČÁSTI AREÁLU

> dřina, jeřáb, jasan

Vegetace ve veřejné části poskytuje stín, ohraničuje a zároveň člení prostor. V kombinaci se současnými a zachovávanými dřevinami ve svahu tvoří příjemný obytný venkovní prostor.

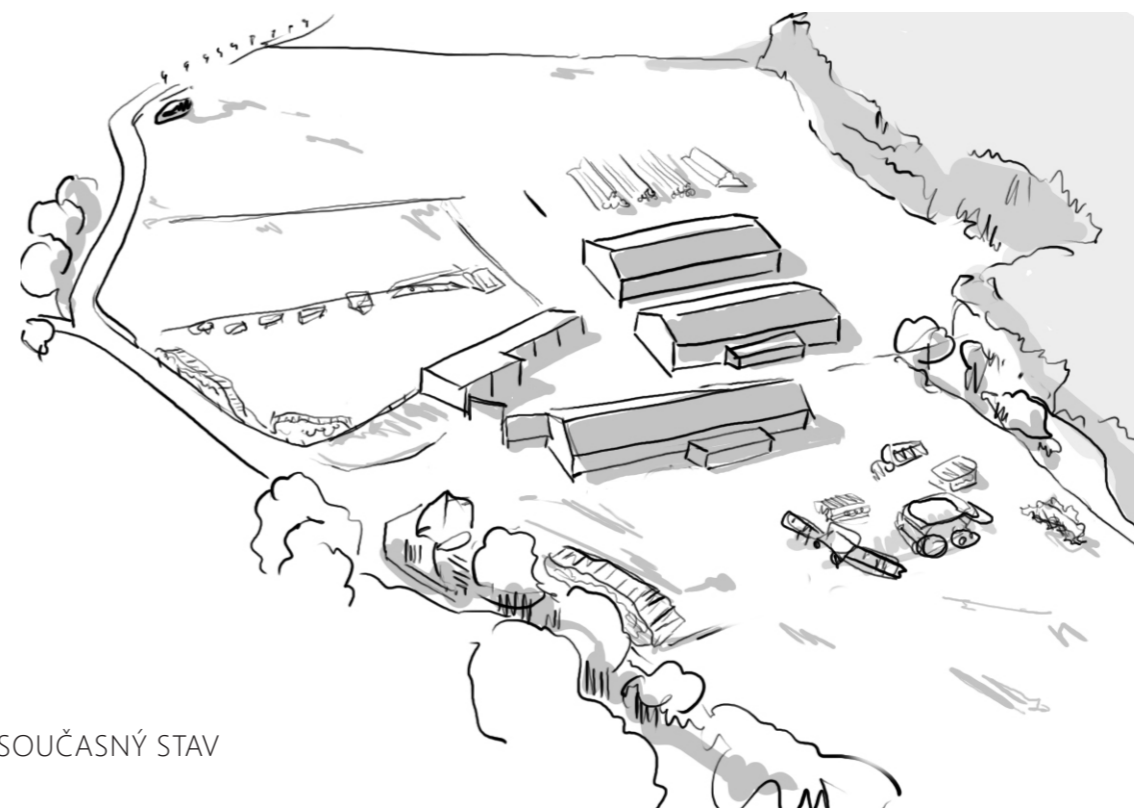
ROZŠÍŘENÍ AREÁLU

- 1 STÁJE PRO DOBYTEK
- 2 USTÁJENÍ PRO OVCE, PRASATA, OSLY...
- 3 KANCELÁŘ
- 4 DÍLNA, KOTELNA A ZÁZEMÍ PRO ZAMĚSTNANCE
- 5 MÍSTNOSTI NA ZPRACOVÁNÍ MASA A PRODEJNA S TERASOU
- 6 UBYTOVÁNÍ PRO ZAMĚSTNANCE
- 7 SENÍK A SKLAD ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY

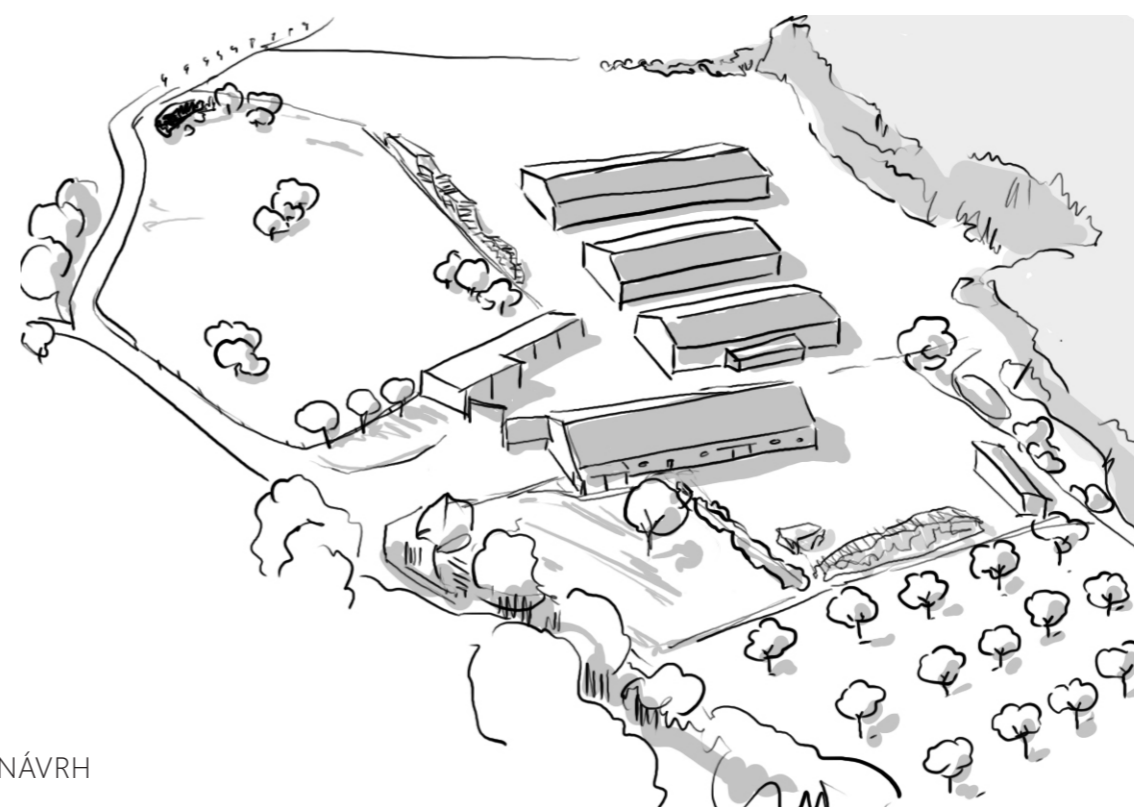
Návrh rozšíření areálu vychází z potřeb farmy konzultovaných s majitelem. Dostavovaná budova uzavírající komplex na západě (7) bude stejného charakteru jako současné objekty. Jedná se o ocelovou halu na betonovém soklu s dřevěným prkenným obkladem. Hala pro uskladnění pícniny a strojů má vnější rozměry 20 x 50 m.

Dostavovaná část budovy na východě (5) zahrnuje prostory pro bourárnu a výrobu masa. V přední části se nachází prodejna místních surovin s navazující terasou, jejíž rozměry jsou 8 x 5 m.

Ubytování pro dva sezonní pracovníky (6) využívá obytné kontejnery, které v areálu již dnes stojí. Změní se jejich umístění a s dřevěným obkladem budou zapadat do charakteru celého areálu.

SOUČASNÝ STAV

NÁVRH

HODPODAŘENÍ S DEŠŤOVOU VODOU

- 1 KOŘENOVÁ ČISTIČKA - MOKŘAD
- 2 RETENČNÍ NÁDRŽ
- 3 RYBNÍK

V rámci studie je navržena kořenová čistička s retenční nádrží v nejnižší části areálu. Čistička funguje na principu mokřadu se samočisticí funkcí.

Do kořenové čističky (1) je svedena odpadní voda ze sociálních zařízení v areálu a dešťová voda ze střech budov. Voda dále teče do retenční nádrže, která umožňuje kontrolovaný vsak a odvod vody z území.

Z retenční nádrže (2) je čerpána voda do rezervoáru pro využití v areálu, např. na zavlažování vysazených stromů. Nádrž je opatřena bezpečnostním přepadem, který odvádí vodu do přilehlé lesní strouhy.

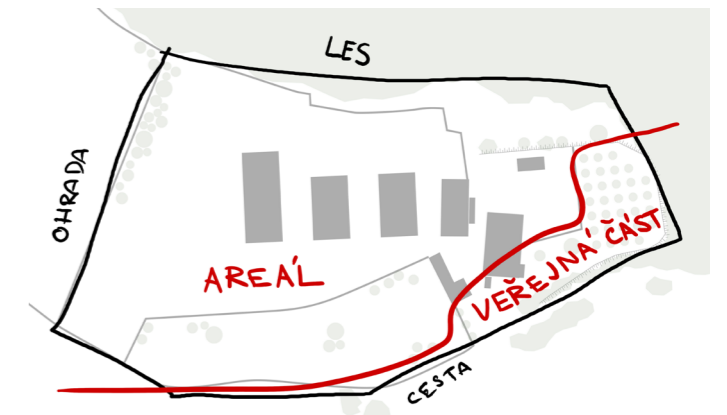
V západní části výběhu pro zvířata je rybník (3). Je navržen v místě stávající vodní plochy, která je zarostlá. Návrh počítá s vyčištěním a rozšířením této vodní plochy. Rybník je zásoben vodou přitékající z jihu, z lokality Na Skále, která je brána jako jedno z prameništích míst.

SCHÉMATA NÁVRHU

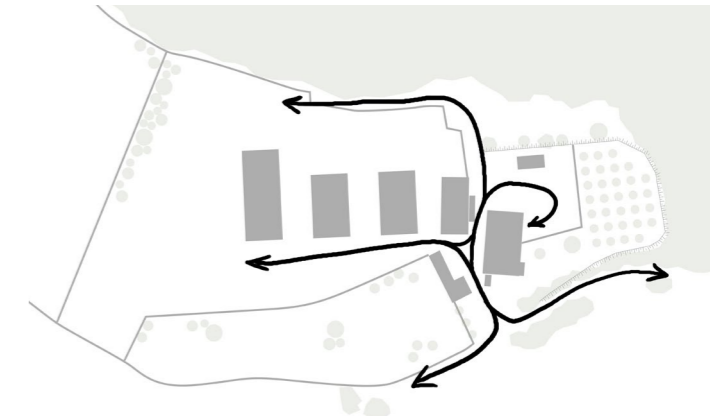
VYMEZENÍ AREÁLU A ROZDĚLENÍ DVOU HLAVNÍCH FUNKCÍ

Sochorův statek je rozdělen na dvě hlavní části. Těmi jsou zemědělský areál se svým provozem a veřejná část, která je volně přístupná pro veřejnost.

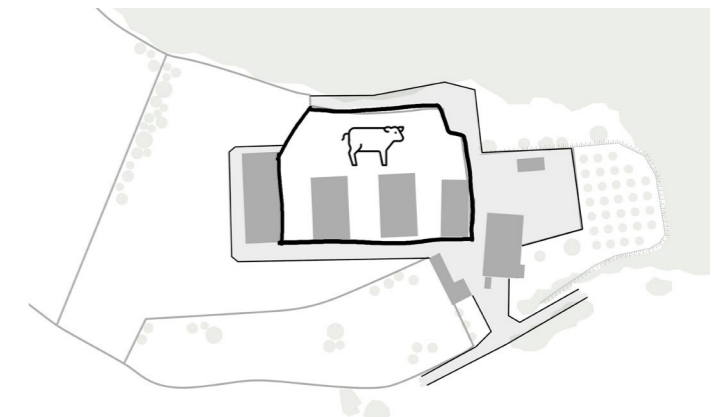
PROVOZ ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY V AREÁLU

Zemědělský areál má jeden hlavní vjezd, který spojuje statek s polními cestami a příjezdovou komunikací.

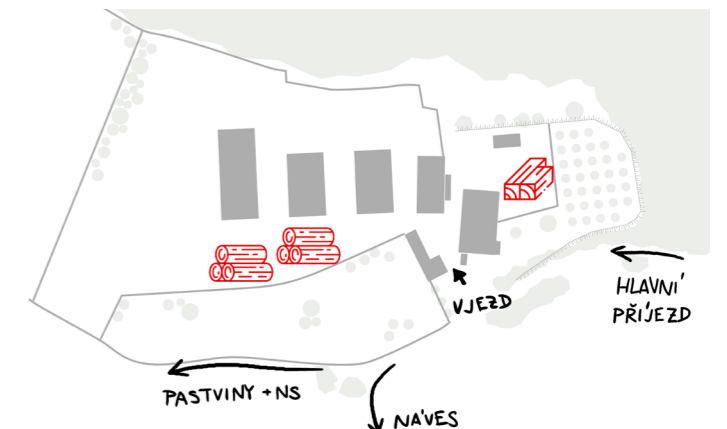
ROZDĚLENÍ ZPEVNĚNÝCH PLOCH

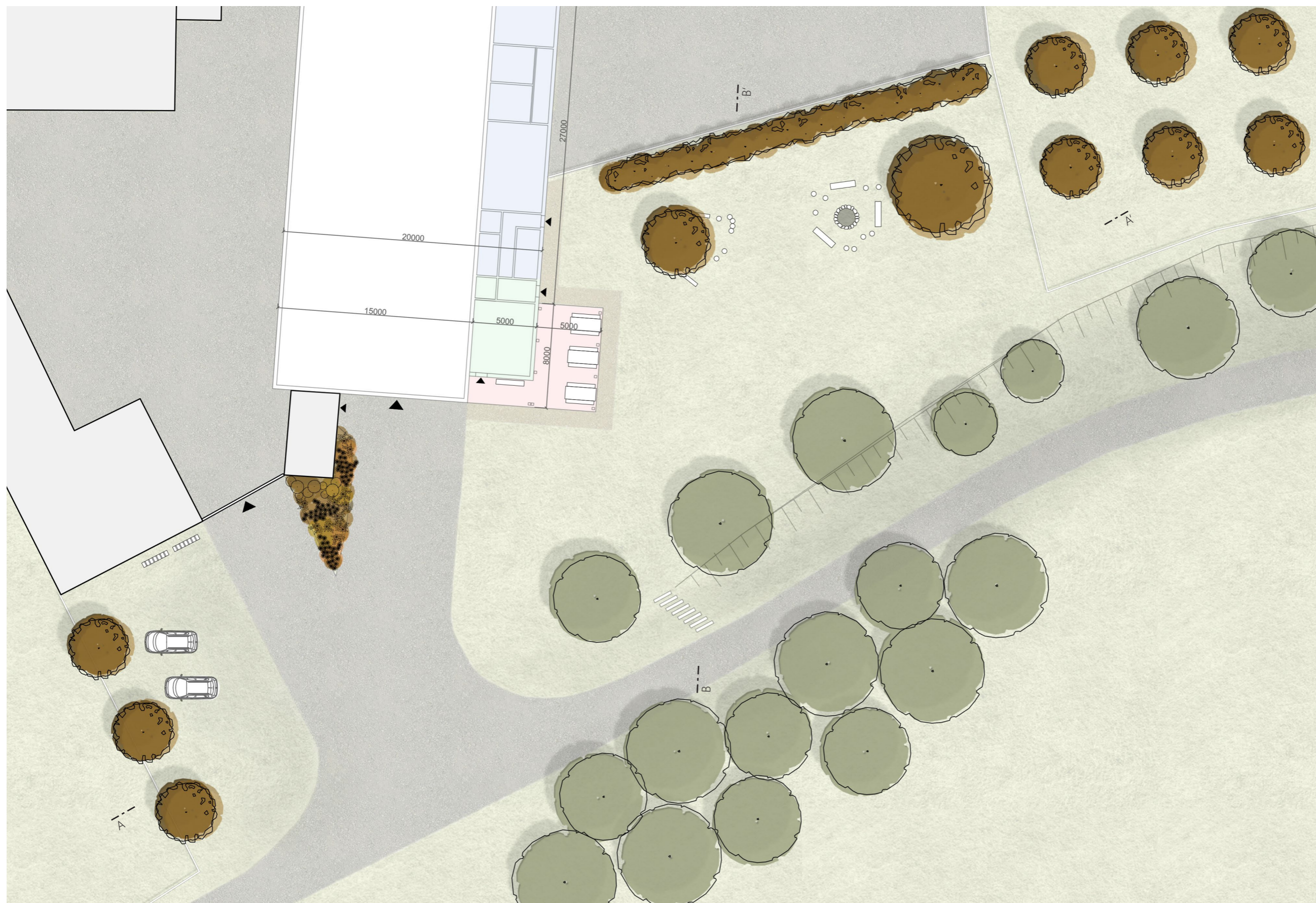
V současné době je v okolí stájí zpevněná panelová plocha, po které se pohybuje dobytek v zimním období. V rámci areálu je nezbytný zpevněný povrch, který umožní pojezd těžké techniky. Jde o šterkové cesty a plochy. Stejně je řešena příjezdová cesta k Sochorově statku.

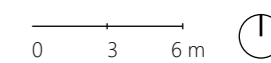
SMĚRY OD AREÁLU A MÍSTA PRO SKLAD MATERIÁLU A PALIVOVÉHO DŘEVA

V prostorách areálu se rovněž počítá s uskladněním palivového dřeva, kůlů, sloupků, ráhén na opravy ohrad atd.

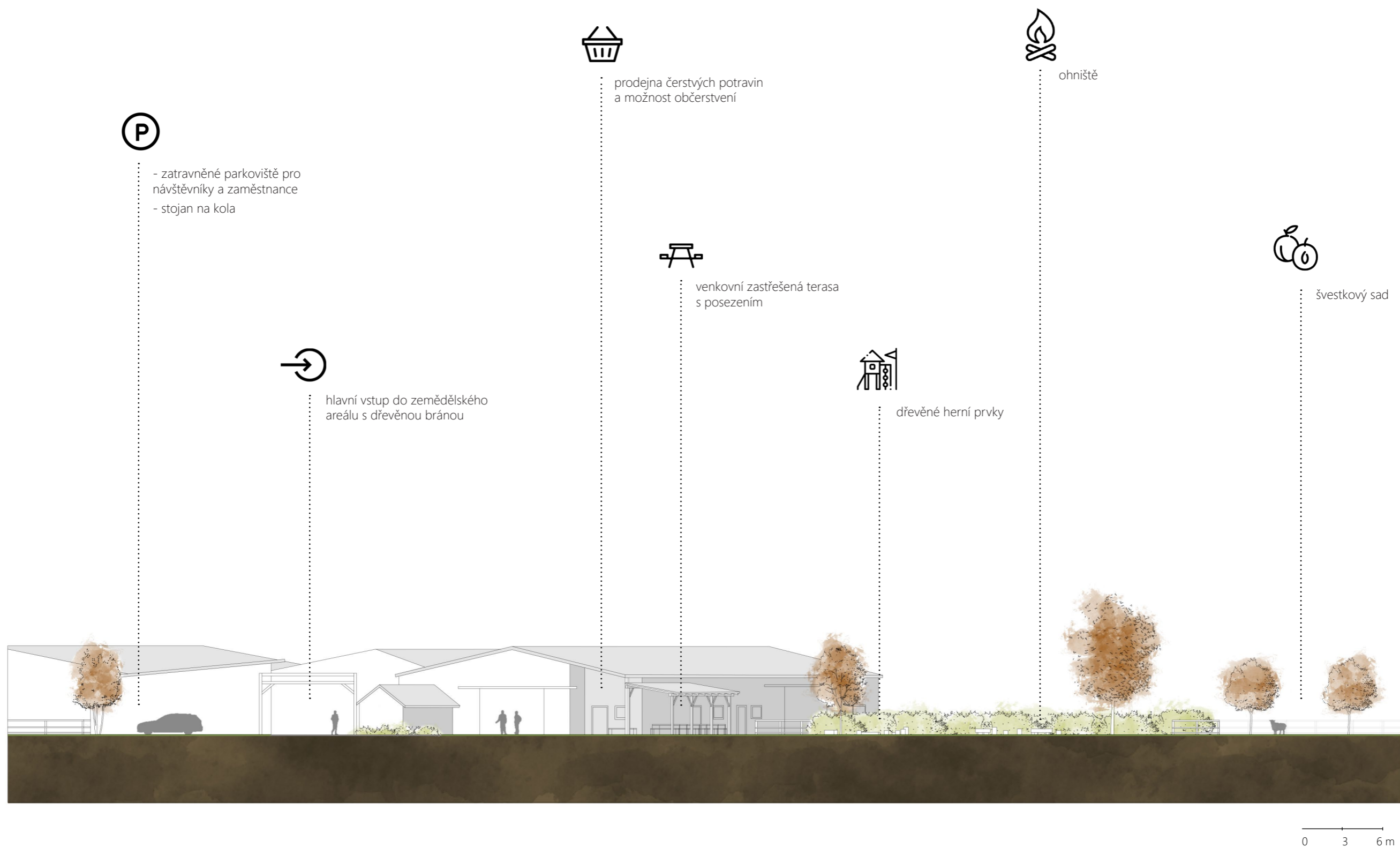

- současné dřeviny
- navrhované dřeviny
- navrhovaný záhon
- travnatá plocha
- mlatová cesta
- štěrkové cesty
- zpracování masa (cca 110 m²)
- prodejna (cca 35 m²)
- terasa (cca 50 m²)

ŘEZ A-A' 1:300

Detail se zaměřuje na návrh veřejného prostoru v rámci Sochorova statku. V současnosti se jedná o soukromý zemědělský areál, do kterého nemá přístup veřejnost. V návaznosti na vybudování prodejny se nabízí návštěvníkům otevření část areálu a umožnění příjemného pobytu.

ŘEZ B - B' 1:300

Farma je v okolí (alespoň ve smyslu funkčnosti) silnou dominantou. Na základě přání majitele, které koreponduje s potenciálem místa, vznikne v areálu farmy prodejna lokálních potravin. Z důvodu nové funkce vyžaduje areál farmy úpravy. Okolí prodejny se na základě návrhu stává veřejným prostorem.

Travnatý prostor před prodejnou umožňuje volný pohyb veřejnosti a skýtá příležitost ke konání různých akcí pro větší počet účastníků.

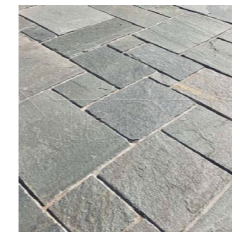
Na travnatém prostoru se nacházejí jednoduché dřevěné herní prvky (klády, kuláče a hranoly), které zároveň mohou sloužit k sezení. Dalším prvkem, který se ve veřejném prostoru nachází, je klasické ohniště. Na travnatou plochu navazuje oplocený ovocný sad.

ŠTĚRKOVÁ
CESTA

MLATOVÁ
CESTA

KAMENNÁ
DLAŽBA

ŠTĚRKOVÝ
TRÁVNÍK

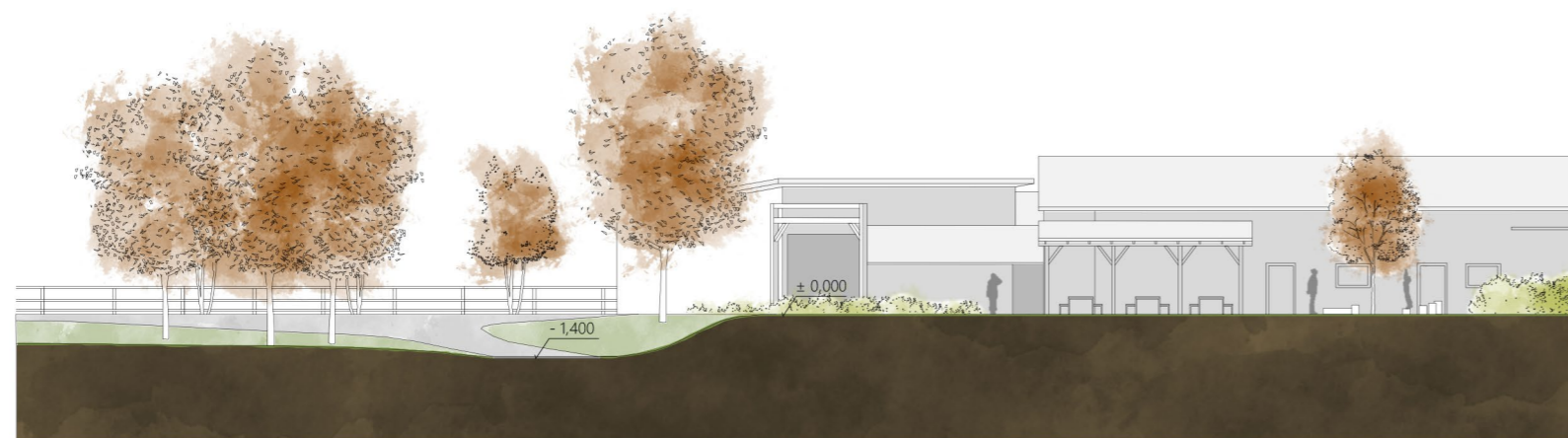
Ve veřejné části farmy jsou použity čtyři druhy zpevněných povrchů. V nástupním místě, kde se setkává zemědělský provoz s návštěvním, je volena štěrková plocha. Jedná se o povrch vhodný pro pojezd těžké techniky a zároveň zapadá do stylu místních cest.

U vchodu do prodejny a na terase je řezaná kamenná dlažba položená na betonovém podkladu. Okolo ní je navržena mlatová cesta, která vede do zadní soukromé části areálu, jenž je oddělen živým plotem a brankou.

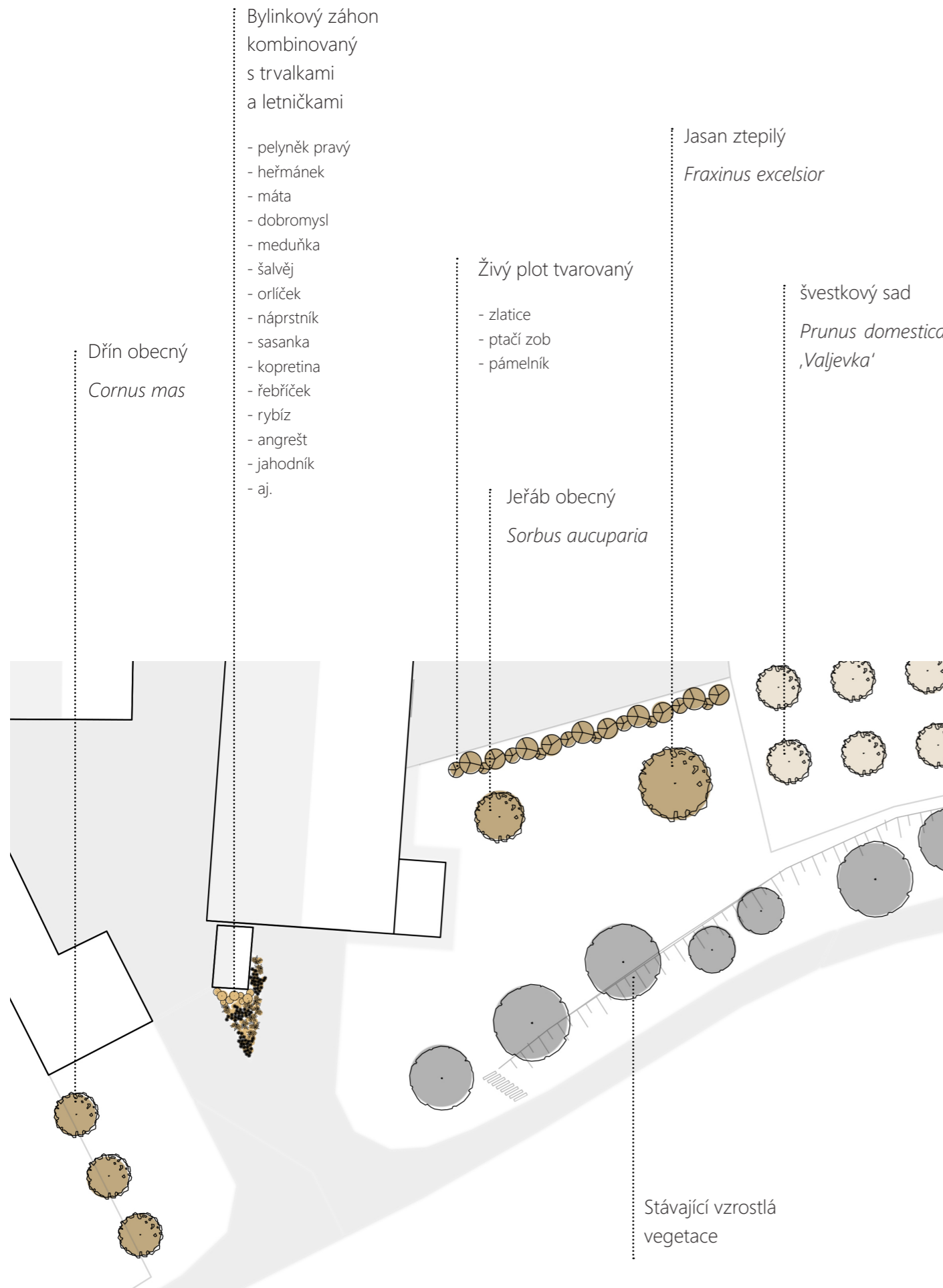
V ploše určené pro parkování je navržen štěrkový trávník, který odolá pojezdu a tráva se znovu obnoví.

Všechny povrchy jsou bez obruby, vrůstání trávy po obvodě zpevněných ploch je zde žádoucí. Toto měkké rozhraní je zde typické.

Ve svahu je dřevěné schodiště z železničních prachů uložených přímo do terénu na pískové lože.

Důležitým aspektem v návrhu je přirozenost, stárnutí a proměnlivost. Stopy času se podepisují na materiálech a rostoucích dřevinách.

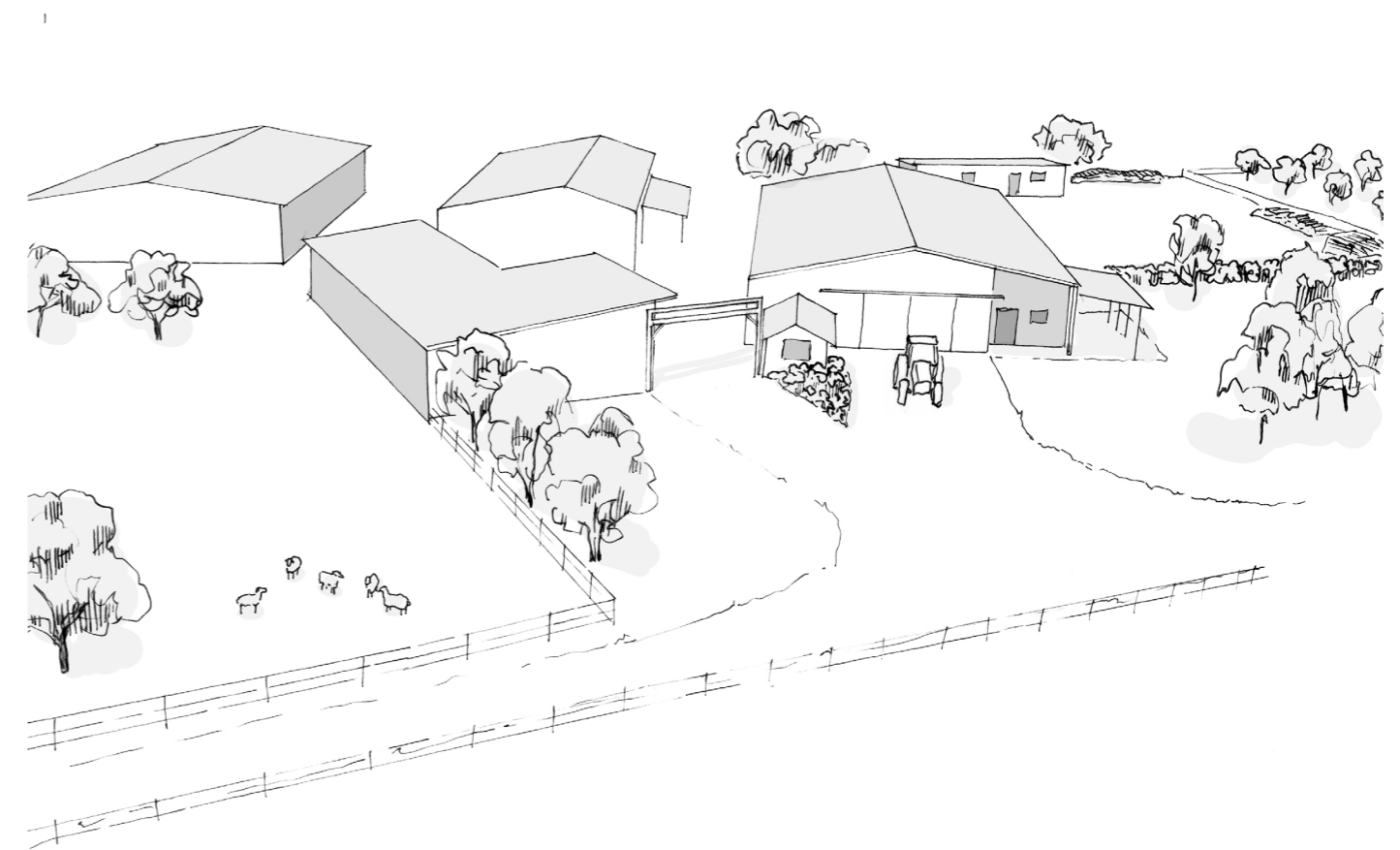

V příjezdovém prostoru vytváří záhon spolu s dřevěnou vjezdovou bránou reprezentativní prostor. Záhon je nakombinován z letniček, trvalek a keřů. Poskytuje potravu pro hmyz a ptactvo, rozděljuje velkou zpevněnou plochu a vytváří různobarevné zátíší během celého roku. Tři dříviny na západě oddělují ohradu se zvířaty od plochy šterkového trávníku, který s rozměry přibližně 10 x 15 m slouží jako parkoviště pro návštěvníky prodejny a zaměstnance objektu.

Živý plot je dlouhý asi 30 m a odděluje veřejnou část areálu od zemědělské části. Jedná se o tvarovaný živý plot s výškou asi 1,8 m. Sortiment dřevin je nakombinován.

Jeřáb obecný v blízkosti terasy s výraznými oranžovo-červenými plody rozzáří travnatou plochu na konci léta.

Volnému prostoru dominuje jasan ztepilý, statný strom se vzdušnou korunou. Na podzim se zbarvuje do žluté a žlutohnědé.

4 ZÁVĚR

Cílem práce bylo vypracování komplexní studie pro farmu Sochorův statek. V rámci návrhu se podařilo vytvořit cestní síť spojující areál farmy s okolními sídly. Ta v dané oblasti z velké části chyběla. Cestní síť je doplněna vhodnou vegetací. Byly vytvořeny oblasti (remízy) podporující biodiverzitu a zadržování vody v krajině, jež se ve zkoumané oblasti vyskytovaly velmi omezeně. Proběhlo rámcové rozšíření samotného areálu Sochorova statku. Rozšíření areálu farmy o prodejnu a veřejné prostranství povede ke zlepšení veřejné vybavenosti vesnice Železný Újezd. Lokalita se díky těmto zásahům stává atraktivnější pro místní obyvatele i turisty.

V průběhu práce byly zapracovány vize a náměty majitele farmy, pana Ing. Radovana Sochora, který poskytl cenné informace a byl otevřený diskusím nad možnostmi rozšíření a úpravami funkcí areálu farmy.

Areál Sochorova statku skýtá mnoho dalších možností, které by dále rozšířily jeho okruh působení. Příkladně pořádání workshopů, vytvoření vzdělávacího centra, další aktivity v oblasti agroturistiky atd. Závisí však na majiteli, jakým směrem bude chtít svůj areál dále posouvat. Každý další zásah je však potřeba činit s ohledem na krajinný ráz tak, aby byla zachována vysoká přírodní hodnota celé lokality.

5 ZDROJE

ZDROJE

- (1) Ochrana přírody: ÚSES [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/obecna-ochrana-prirody-a-krajiny/uses/>
- (2) Agentura ochrany přírody a krajiny ČR: Správa CHKO Brdy [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://brdy.ochranaprirody.cz/>
- (3) Evropsky významné lokality: V Úličkách [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: http://www.nature.cz/natura-2000-design3/web_lokality.php?cast=1805&akce=karta&id=1000145188
- (4) Evropsky významné lokality: Prameniště Přešínského potoka [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: http://www.nature.cz/natura2000-design3/web_lokality.php?cast=1805&akce=karta&id=1000145194
- (5) Ochrana přírody: Přírodní rezervace Fajmanovy skály a Klenky [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idlokality=93>
- (6) Ochrana přírody: Přírodní rezervace Chynínské buky [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.ochrana-prirody.cz/lokality/?idmzchu=135>
- (7) Obec Nové Mitrovce: Historie Obce [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.novemitrovce.cz/obec/informace-o-obci/historie/>
- (8) Památkový katalog: Vodní mlýn [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/vodni-mlyn-16117647>
- (9) Památkový katalog: Vodní mlýn [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/vodni-mlyn-16116979>
- (10) Památkový katalog: Venkovská usedlost [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/venkovska-usedlost-140506>
- (11) Památkový katalog: Venkovský dům [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/venkovsky-dum-15375380>
- (12) Památkový katalog: Hradiště Kokšín [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/hradiste-a-zricenina-hradu-mitov-liskuv-hrad-15397519>
- (13) Památkový katalog: Hradiště Kokšín [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/hradiste-koksin-15347740>
- (14) Památkový katalog: Zřícenina hradu Strašná skála [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/zricenina-hradu-strasna-skala-15395248>
- (15) Poznej Brdy: Naučná stezka Železný Újezd [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: <https://poznejbrdy.cz/naucna-stezka-zelezny-ujezd/>
- (16) Bulletin obce Nové Mitrovce: Lom Mítov [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:7mYWDFzr4WMJ:https://www.novemitrovce.cz/e_download.php%3Ffile%3Ddata/editor/145cs_1.docx%26original%3DBulletin%2B2_17.docx+%&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gl=cz
- (17) citováno z: Česká půda. Česká půda [online]. [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.ceska-puda.cz/blog/LPIS-kdo-hospodari-na-mem-pozemku.html>
- (18) citováno z: Uživatelská dokumentace pLPIS: Veřejný Registr půdy [online]. In: . 7.8.2020, s. 89 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/2091/Uzivatelcka_pLPIS.pdf

(19) Snad se situace uklidní a zase budeme žít normálně, doufá restaurátér Zdroj: https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/radovan-sochor-svejk-restaurant-plzen-nepomuk-host-zamestnanec-koronavirus-zavreno.A210104_587654_plzen-zpravy_vb. Idnes.cz [online]. [cit. 2021-5-20]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/radovan-sochor-svejk-restaurant-plzen-nepomuk-host-zamestnanec-koronavirus-zavreno.A210104_587654_plzen-zpravy_vb

(20) Ekologické zemědělství. Eagri [online]. [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/>

Sochorův statek. Sochoruvstatek.cz [online]. [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.sochoruvstatek.cz/home/>

Kořenová čistička. Korenovky.cz [online]. [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.korenova-cisticka.cz/>

BAROŠ, Adam, Ivana BAROŠOVÁ, Stanislav BOČEK, et al. Metodika pro výběr vhodných druhů dřevin a bylin pro venkovská sídla: certifikovaná metodika VÚKOZ [online]. [Průhonice]: [Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví], 2014 [cit. 2021-5-18]. ISBN 978-80-87674-04-8. Dostupné z: https://www.venkovskazelen.cz/_soubory/metodika_final.pdf

MAPOVÉ PODKLADY

<https://mapy.cz/zakladni?x=13.6738050&y=49.5605015&z=14&l=0>

<https://aopkcr.maps.arcgis.com/home/gallery.html?view=grid&sortOrder=desc&sortField=modified>

<https://mapy.geology.cz/geocr50/>

<https://mapy.vumop.cz/>

<https://hydro.chmi.cz/hydro/>

<https://ags.cuzk.cz/archiv/>

<https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

<http://oldmaps.geolab.cz/>

OBRÁZKY:

<https://www.ceskestavby.cz/clanky/proc-si-udelat-zivy-plot-z-hlohu-26648.html>

<https://lipyrepubliky.cz/lipa-zajimavosti-o-nasem-narodnim-stromu/>

<https://izahradkar.cz/zahrada/rady/poradna-rostlinolekare/padajicim-pludkum-svestek-chybelo-dostatecne-opyleni/>

<https://www.ceskestavby.cz/clanky/drin-obecny-je-pohledny-ker-ktery-krome-okrasy-nabizi-i-jedle-plody-28417.html>

<https://izahradkar.cz/zahrada/ovoce/jadroviny/sladke-gerabiny-moravskeho-gerabu-%E2%80%A8lze-sklizet-i-zahrade/>

<https://bylik.cz/zbozi/450-jasan-ztepily-list.html>

<https://cz.pinterest.com/pin/701857923165695738/>

<https://www.piedra.cz/vzornik/kamenna-dlazba/kamenna-dlazba-kavala-normal-ruzne-vzory-tl-2-5-4-5-cm?layout=print&tmpl=component>

